

Lei 5,75

I. Mocanu • MOARTEA SOREI AGATHA

1976

I. MOCANU

Moartea sorei Agatha

Editura Dacia

Coperta de CORNEL POPOVICI

I. MOCANU

MOARTEA SOREI AGATHA

POVESTIRI

EDITURA DACIA
CLUJ-NAPOCA, 1976

Redactor: MIRCEA OPRIȚĂ
Tehnoredactor: CONSTANTIN RUSU

Apărut: 1976. Bun de tipar: 24. 03. 1976. Comanda nr.: 1409. Coli de tipar: 7. Tiraj: 100.000+90 broșate. Hîrtia: semivelină 63 g/m². Format: 70×100/32. C.Z. pentru biblioteci: 859.0-31.

Tiparul executat sub comanda nr. 88 la Întreprinderea poligrafică „Crișana" Oradea, str. Moscovei nr. 5.
Republica Socialistă România

TABLOUL

Deunăzi, aflat în vizită la prietenul meu Pictorul, m-am lăsat antrenat de către acesta într-o discuție despre impresionism. Mi-am dat repede seama că pătrunsesem în mod imprudent într-un domeniu în care, pentru a folosi o expresie familiară jucătorilor de cărți, interlocutorul meu dispunea de toate atuurile, iar mie nu-mi rămînea nici măcar șansa unei levate. Am schițat în consecință cîteva tentative de a mă retrage cît mai onorabil din dispută. Prea tîrziu... Pictorul, al cărui atelier se află pe o străduță din centrul orașului, mă luase deja la remorcă spre Muzeul de artă unde avea de gînd să-și sprijine punctul de vedere cu argumentele oferite de operele expuse acolo. Am oftat resemnat și l-am urmat. La urma urmei, Pictorul îmbină în mod fericit în persoana sa harul cu erudiția iar opiniile sale despre artă, nu întotdeauna conforme cu cele ale criticilor de specialitate, sînt cum nu se poate mai interesante. Așa am ajuns să calc, după multă vreme, pragul prestigiosului lăcaș al Frumosului și să mă reîntîlnesc emoționat cu Tabloul...

*
* *

Tabloul acesta, a cărui valoare nu mai poate fi exprimată de multă vreme în graiul rece al cifre-

lor, se găsește astăzi la Muzeul de artă ca rezultat al primei misiuni pe care am îndeplinit-o în securitate. El îmi amintește, ori de cîte ori îl revăd, de anii tineri, iar faptul că îl știu mereu acolo, unde poate fi privit și admirat în voie de mii și mii de vizitatori, îmi umple sufletul de o mare mulțumire.

Întîmplarea s-a petrecut cu peste 25 de ani în urmă, la scurtă vreme după ce fusesem repartizat Departamentului Securității Statului, direct din activul unui comitet județean al organizației de tineret. Sarcinile fiind multe și complexe iar oamenii fiind puțini la număr și cam la fel de lipsiți de experiență, nimeni nu și-a pierdut timpul cu pregătirea mea prealabilă. Meseria se învăța pe atunci văzînd și făcînd. Mi s-a încredințat deci încă din primele zile misiunea de a supraveghea un reprezentant al unui stat străin.

Despre omul acesta — pe care îl voi numi Walther — se știa doar că își crease un cerc larg de relații, atît printre elementele aparținînd marii burghezii înlăturată recent din pozițiile conducătoare ce le deținuse în economie, cît și printre afaceriștii veroși care profitau pe timpul acela de lipsa din comerț a unor articole de mare necesitate pentru a jefui cît mai temeinic lumea nevoiașă.

Identificarea cîtorva indivizi din această ultimă categorie, verificarea lor la cazierul judiciar precum și cîteva cercetări discrete întreprinse cu concursul miliției, m-au lămurit destul de repede asupra naturii legăturilor lui Walther cu persoanele din mediul respectiv. Apărea că, în loc să se rezume la îndeplinirea însărcinărilor ce le primea de la guvernul său, individul desfășura pe cont propriu o

activitate susținută de contrabandă, urmărind, mai presus de orice, prosperitatea propriei sale persoane. El făcea să-i parvină prin valiza diplomatică, la un loc cu corespondența și obiectele de folosință personală ce-i erau expediate de familia și cunoscuții săi din străinătate, mărfuri de dimensiuni și greutate cît mai redusă dar de valoare extrem de ridicată pe „piața" speculanților bucureșteni. Între aceste mărfuri locul cel mai important îl ocupau medicamentele și în primul rînd antibioticele, nefabricate încă la noi, pe care cei în suferință erau gata să le plătească la prețuri ce depășeau greutatea lor în aur cu ambalaj cu tot. Nu erau însă disprețuite nici ceasurile de mînă, lamele de ras și chiar penițele de toc rezervor cu vîrf de iridium, din care miliția confiscase, chiar cu prilejul cercetărilor inițiate de mine, o cantitate apreciabilă. Deși limitasem aceste cercetări la ceea ce se cheamă „mîna a treia" a grupului de traficanți, evitînd pentru moment implicarea cîtorva „caizi" aflați în legătură nemijlocită cu Walther, adunasem — după părerea mea — suficiente declarații și corpuri delicte care probau activitatea ilicită a acestuia. Tare pe această convingere, am întocmit un raport asupra cazului, la care am anexat copii ale declarațiilor celor mai edificatoare, precum și fotografii ale mărfurilor de contrabandă confiscate. Furat de retorică, am propus la sfîrșit reținerea și trimiterea în justiție a contrabandiștilor români și semnalarea cazului la Ministerul Afacerilor Externe în vederea declarării lui Walther „persona non grata" și a întocmirii unui protest ferm către guvernul reprezentat de el. Raportul, în care pledam cu toată

ardoarea celor 21 de ani pentru „curmarea activității criminale a acestui individ fără scrupule și a complicilor săi care se îmbogățesc de pe urma suferințelor celor bolnavi“, a poposit pe biroul șefului meu din acea vreme, căpitanul Nanu Gheorghe.

*

* *

Căpitanul, care împlinise chiar în luna aceea 30 de ani, avea asupra noastră nu numai ascendentul vîrstei și al gradului său dar și pe acela al unei activități „îndelungate“ în securitate. Lucrase aici vreme de peste trei ani și avusese nu o dată prilejul să-și măsoare forțele cu agenți experimentați ai unor servicii de informații, agenți a căror demascare stîrnise vîlvă în țară cît și peste hotare. Ori de cîte ori sarcinile îi permiteau, Nanu umbla în uniformă; îi venea foarte bine și suplinea întrucîtva absența totală a oricărei urme de marțialitate la acest intelectual, mai degrabă mărunt de statură și purtător al unor ochelari cu lentile destul de groase pentru anii săi. El absolvise, în condiții materiale extrem de grele, facultatea de litere și filozofie și în puținele momente de răgaz pe care le avea deschidea mereu ba o carte, ba o revistă, aflate întotdeauna la îndemînă. Avea în permanență un aer distrat, datorat mai ales faptului că se străduia să lucreze fără ochelarii care îi dădeau o înfățișare severă, de profesor de matematici, cu totul nepotrivită firii sale. Noi, cei tineri, îl iubeam și îl respectam pentru cordialitatea simplă cu care ne trata, pentru cultura sa vastă și mai ales pentru exemplul

viu de dăruire în muncă pe care ni-l oferea în modul cel mai natural și cel mai puțin ostentativ cu putință. De aceea, nu numai că nu m-am intimidat din cale-afară, dar mi-a făcut chiar plăcere faptul că am fost chemat în biroul său. L-am găsit citind materialul întocmit de mine, operație din care l-am întrerupt prezentîndu-mă scurt.

— Ia loc, Matei — m-a îndemnat Nanu. Tocmai terminam de citit povestea asta a ta. Un adevărat rechizitoriu.

— Cred că faptele sînt concludente, iar rechizitoriul e întemeiat, tovarășe căpitan — am răspuns eu cu multă siguranță și cu o anumită lipsă de modestie.

— Concludente și nu prea. Vezi tu, faptul că domnul Walther este un ticălos l-am intuit noi destul de bine. De aceea, ai și primit ordinul de a te ocupa de el. Ai început bine — adăugă el încurajator, văzînd că mă dezumflu după prima remarcă. Dar de la a începe pînă la a termina mai este cale lungă. Desigur, nimic nu ne împiedică să lichidăm banda de traficanți care se învîrte în jurul lui Walther. Avem toate temeiurile și dovezile necesare pentru a o face în orice moment. Mă tem că aceste dovezi nu vor determina pe superiorii lui Walther să-i recunoască vinovăția. El poate susține că n-a văzut niciodată ceva care să semene cu mărfurile de contrabandă și nici cu infractorii reținuți și că totul este o înscenare destinată să-l compromită nu numai pe el, dar și țara pe care o reprezintă. Guvernul său va prefera desigur să-l susțină, chiar dacă va fi convins că autoritățile române au dreptate. Oricît de corect s-ar strădui să rămînă acest

guvern în relaţiile cu România, trebuie să ne aşteptăm ca un eventual protest întocmit doar pe baza materialelor de care dispunem în prezent să fie respins, iar relaţiile ţării noastre cu ţara lui Walther să se resimtă în mod nefavorabil de pe urma unei asemenea acţiuni pripite. O asemenea situaţie trebuie evitată. Va trebui deci să continui urmărirea individului şi a complicilor săi, luînd totodată măsuri de zădărnicire a acţiunilor de contrabandă alimentate de Walther. Aceasta în mod discret, aşa cum ai început, cu concursul miliţiei, prin reţinerea plasatorilor periferici ai mărfurilor introduse în ţară. Am şi vorbit în acest sens cu maiorul Andreescu, de la serviciul economic al miliţiei capitalei, la care te rog să te prezinţi încă astăzi. În timp ce miliţia îşi face datoria sa, noi ne-o facem pe a noastră. Să căutăm să stabilim cît mai repede cu putinţă fapte, dovezi, momente care îl implică direct pe Walther, singurele de natură să-l demaşte în ochii şefilor săi. Aştepţi desigur de la mine ceva sugestii sau idei... Mărturisesc cinstit că pentru moment nu am. Aş încerca totuşi să aflu ce face Walther cu atîţia bani româneşti. După cum ştii şi tu moneda noastră nu este liber convertibilă. Cam asta e tot, încheie Nanu întinzîndu-mi mîna peste birou. Sper că m-ai înţeles, Matei.

— Da, tovarăşe căpitan — am răspuns ridicîndu-mă. Pot pleca?

— Desigur — încuviinţă şeful meu. Te rog să revii să discutăm ori de cîte ori vei crede că este necesar. Sînt convins, după felul cum te-ai apucat de treabă, că vei rezolva acest caz repede şi bine.

Tonul prietenos al discuţiei şi mai ales ultima

afirmaţie a căpitanului mi-au ridicat serios moralul. Desigur, această discuţie nu prea semăna cu cele din romanele poliţiste în care şefii înţelepţi dezbat cu subalternii lor tot felul de ipoteze şi soluţii. Fusese mai degrabă un monolog, prin care căpitanul Nanu îmi comunicase concluziile şi ordinele sale în modul cel mai concis cu putinţă. I-am acordat însă pe loc şefului meu circumstanţe atenuante; era un om foarte ocupat şi aflase deja din raportul meu ce ştiu şi ce gîndesc despre acţiunea respectivă. M-am apucat deci serios de treabă şi am avut prilejul să mă conving că, deşi scurte, indicaţiile lui Nanu se dovedeau salutare pentru finalizarea rapidă a cazului. Am reuşit să stabilesc mai întîi cum folosea Walther banii cîştigaţi de pe urma contrabandei. El îi „convertea", nu direct în valută forte, ci în lucruri de valoare pe care le cumpăra direct de la cunoştinţele sale din rîndul fostelor clase avute. Pe timpul acela, domnii în cauză, aflaţi în aşteptarea unui miracol care să pună capăt „coşmarului" — regimului comunist — îşi prelungeau traiul de huzur vînzînd, la preţuri derizorii în raport cu valoarea reală, obiectele de artă care le împodobiseră conacele, vilele şi soţiile.

Odată scoase peste graniţă, aceste obiecte ar fi recuperat înzecit şi însutit investiţiile şi eforturile de imaginaţie depuse de Walther în activitatea sa „de afaceri". Exista însă un anumit obstacol în calea realizării unei asemenea operaţii: comorile adunate erau prea voluminoase pentru a fi strecurate în coletele şi corespondenţa personală trimise prin valiza diplomatică de către contrabandistul cu imunitate. De aceea, ele fuseseră îngrămădite

pentru moment sub cheie, într-o cameră din apartamentul omului meu, în aşteptarea unei ocazii favorabile pentru a fi transportate. Găsirea unei asemenea posibilităţi devenise, se vede, preocuparea de căpetenie a lui Walther. Dar pe undeva, prin preajmă, pîndeam şi eu, hotărît să împiedic o asemenea manevră şi să îndeplinesc cel de-al doilea ordin al căpitanului Nanu: acela de a stabili fapte, dovezi, momente care să-l împiedice nemijlocit pe Walther, demascîndu-l în faţa şefilor săi. Înţelesesem bine şi eram convins că de aceasta depindea în fond terminarea cu succes a primei mele acţiuni.

*
* *

Într-o zi, am aflat că Walther făcuse Ministerului Afacerilor Externe român o propunere care prezenta interes pentru ţara noastră. El se oferise să facă demersurile necesare pentru a aduce la Bucureşti arhiva unei foste ambasade române dintr-un stat cu care relaţiile noastre fuseseră întrerupte ca urmare a războiului. Pe baza unei înţelegeri tripartite, guvernul lui Walther preluase atît reprezentarea intereselor României în ţara respectivă cît şi reprezentarea intereselor acesteia la Bucureşti. Oamenii de cultură români ceruseră de mai multe ori Ministerului de Externe să intervină pentru recuperarea arhivei în cauză, care conţinea documente de o reală valoare istorică. Un anumit interes pentru acest schimb de documente exista şi de cealaltă parte. În consecinţă, acordul părţilor a

fost obţinut foarte repede, iar Walther s-a apucat cu rîvnă de ambalarea în lăzi şi sigilarea arhivei ce urma să fie transportată de pe teritoriul nostru în străinătate. Nu este de prisos să precizez că această arhivă se păstra la sediul reprezentanţei condusă de Walther, unde se găsea şi apartamentul său personal. Se vede că operaţia împachetării materialelor îi dădea mult de lucru omului meu, căci angajase, timp de o săptămînă, pe doi dintre conceţăţenii săi care locuiseră mai mulţi ani în România şi care primiseră tocmai viza de plecare spre ţara lor de origine. Atunci nu mi s-a părut deloc ciudat că, pe tot timpul cît a durat operaţia ambalării, cei doi au locuit acasă la Walther. Oamenii îşi lichidaseră doar, în vederea plecării, apartamentele în care domiciliaseră. Nu m-a frapat nici faptul că, imediat după terminarea împachetării, cei doi au fost conduşi la aeroport chiar de către Walther, care a rămas cu ei pînă la plecarea avionului. Nefamiliarizat prea bine cu atribuţiile diplomaţilor, am considerat normal ca oamenii să se bucure, la plecare, de atenţia reprezentantului ţării lor.

Ce mai la deal la vale, considerînd întreaga poveste cu schimbul de arhive drept o acţiune oficială, nu am dat mai deloc atenţie acestei iniţiative a lui Walther şi nici măcar nu m-am deranjat să văd şi eu lăzile ce conţineau arhiva, atunci cînd acestea au fost transportate la antrepozitele vămii din Calea Rahovei. Ştiam doar că, înainte de a ajunge la destinaţie, coletele respective urmau să tranziteze prin capitala ţării lui Walther, unde ar fi trebuit să fie desfăcute, confruntate cu inventarele aflate în posesia proprietarilor şi apoi preluate şi reamba-

late de către aceştia. L-am pus totuşi la curent pe căpitanul Nanu, cu acest eveniment, mai mult aşa... ca să nu spună că nu-l informez despre noutăţile survenite. Şeful meu a rămas cîteva momente pe gînduri, apoi mi-a spus:

— Ştii ce? Dă încă astăzi o raită pe la vamă şi vezi mai îndeaproape coletele astea. Nu trebuie să excludem cu totul posibilitatea ca omul tău să fi reuşit să-şi facă la el în ţară unele aranjamente ca să-i permită să deschidă lăzile înaintea inventarierii oficiale şi să recupereze astfel obiectele ce ar putea fi ascunse acolo.

*

* *

A fost suficient să văd coletele respective pentru a-mi da seama cîtă dreptate avusese Nanu şi ce greşeală săvîrşisem neinteresîndu-mă din timp şi mai îndeaproape de acest transport. Mă aflam în prezenţa a nouă lăzi din categoria celor denumite în jargonul specialiştilor în transporturi „liftvanuri". Fiecare din ele avea un volum de circa şase metri cubi, astfel încît, chiar în ipoteza că ambasada respectivă ar fi funcţionat în ţara noastră cîteva secole, membrii ei n-ar fi putut produce cantitatea de documente suficiente pentru a le umple pe toate. M-am întors cu sufletul la gură la serviciu, am dat buzna peste căpitanul Nanu, i-am raportat cele văzute precum şi convingerea că lăzile conţin, pe lîngă arhivă, toate lucrurile achiziţionate de Walther şi am propus să cerem Ministerului de Externe să intervină, pe căile diplomatice

care îi stăteau la dispoziţie, pentru deschiderea oficială a lăzilor înainte ca acestea să părăsească teritoriul român. Pentru prima oară de cînd lucram cu el, Nanu a zîmbit obosit şi descurajat:

— De data aceasta am întîrziat, Matei! Ministerul de Externe nu va putea face un asemenea demers dacă nu-i vom oferi dovezi neîndoielnice privind conţinutul ilicit al lăzilor, iar noi nu mai putem furniza asemenea dovezi. Pentru noi este o înfrîngere, Matei. O mare înfrîngere!...

Am ieşit din biroul şefului cum nu se poate mai amărît. Nanu avea dreptate iar eu eram cel din urmă dintre ageamii; nu reuşisem să împiedic un infractor, fie el şi diplomat, să-şi facă mendrele. Există o vîrstă cînd te simţi responsabil pentru toţi şi pentru toate, iar eu eram tocmai la acea vîrstă. Dar se vede că atunci cînd eşti tînăr nici o întîmplare, nici o înfrîngere, nici un necaz nu sînt atît de catastrofale încît să-ţi taie pofta de mîncare, iar golul pe care îl simţeam în stomac nu se datora numai amărăciunii. Cum timpul în care puteam să-mi iau gustarea de dimineaţă se apropia de sfîrşit, m-am grăbit să cobor la subsol, la cantina ministerului, pentru ceaiul cotidian...

La masă, mă întîlneam aproape regulat cu un locotenent major medic, tînăr, cu faţa bălaie, grozav de deştept şi simpatic. Ne împrietenisem. Sîntem buni prieteni şi astăzi, cînd doctorul a fost părăsit de bogatul său păr blond care a făcut loc unei chelii impresionante, iar locotenentul major de odinioară poartă pe umeri impunătorul grad de colonel. Singurul lucru care mă deranja niţel în relaţiile noastre era acela că doctorul îmi împuia capul,

ori de cîte ori mă găsea la masă, cu tot felul de detalii privind meseria sa de radiolog, şi mai ales cu calităţile şi performanţele aparaturii noi pe care o mînuia. Nu că ce spunea el nu m-ar fi interesat, dar mie nu-mi rămînea nici o posibilitate să mă revanşez vorbindu-i de preocupările mele, care cădeau sub restricţiile secretului militar. În dimineaţa aceea l-am găsit din nou la cantină şi a trebuit să-l ascult din nou, afectînd mult interes, dar în realitate aproape complet absent şi preocupat de necazurile mele. Doctorul Antoniu se apucase să-mi descrie cu mult entuziasm o instalaţie portativă de raze Röntgen pe care tocmai o luase în primire. Cuvintele „portativ" şi „raze" pe care Antoniu le-a repetat de mai multe ori m-au determinat brusc să mă opresc din mîncat şi să-l privesc atent, ca şi cum îl vedeam pentru prima oară. Îmi venise o idee:

— Cît de portativă zici că e staţia asta a ta?

— Cum nu se poate mai portativă! Îţi spun doar de un sfert de oră că este montată pe un autocamion.

— Şi trebuie să te sui în camion pentru a putea fi radiografiat?

— Nu neapărat. Există şi posibilitatea folosirii ei în cazuri grave, în care este prudent să examinezi de pildă un accidentat înainte de a-l mişca din loc. De aceea, atît proiectorul cît şi ecranul pot fi deplasate. Generatorul este însă fixat pe platforma acoperită. Dar de ce te interesează amănuntul acesta? Ai de gînd să-ţi frîngi gîtul în vreo viroagă?

— Poate că da, poate că nu — i-am răspuns în doi peri. Dar, spune-mi, prin ce grosime străbat

razele emise de aparatul tău? Probabil doar printr-una aproximativ egală cu corpul omenesc!

— Nu e chiar aşa. Ştii, chestia asta depinde de structura, de compoziţia corpului radiografiat. În cazul metalului sau a unor substanţe anorganice, razele nu străbat deloc obiectele, ci le pun doar în evidenţă conturul. Dacă avem de-a face cu compuşi organici cum sînt: ţesutul muscular, hîrtia, lemnul şi altele, sau cu spaţii goale, razele străbat distanţe mari fără a putea fi oprite. Pe baza acestor însuşiri, razele Röntgen şi-au găsit în ultima vreme aplicaţii numeroase nemedicale. De pildă, cu ajutorul lor sînt cercetate înainte de deschidere sarcofagele. Se poate face astfel un inventar destul de exact al conţinutului acestora şi se evită deschiderea în aer liber a unora care conţin obiecte ce s-ar descompune instantaneu în atmosferă. Dar tot nu mi-ai spus care este rostul examenului la care mă supui de cîteva minute.

În loc să-i răspund la întrebare, am respirat adînc. În minte începuse să mi se contureze un plan care putea oferi o soluţie pentru scoaterea cazului meu din impasul în care ajunsese. Problema care mă frămînta era dacă trebuia sau nu să-i împărtăşesc acest plan lui Nanu şi să-i cer sprijinul. Am decis destul de repede să nu fac acest lucru. Mă temeam că şeful meu nu va aproba această nouă iniţiativă. Mi se păruse că pentru el totul se sfîrşise, că nu mai era dispus să insiste, să lupte. Era o părere greşită căci, de fapt, nu-l cunoşteam încă suficient pe căpitanul Nanu. Oricum, am decis să acţionez singur, iar faptul că Nanu nu mi-a reproşat acest lucru şi nu mi-a purtat niciodată pică, n-a

făcut decît să accentueze regretul pe care îl resimt și astăzi pentru purtarea mea. Dar, în dimineața aceea m-am gîndit mai puțin la toate acestea. Atunci era timpul faptelor. Mi-am luat deci pe loc libertatea de a-l pune la curent pe doctorul Antoniu cu problema pe care o urmăream și l-am convins să mă însoțească în noaptea aceea, cu instalația sa, la antrepozite. L-am prevenit cinstit că era o inițiativă neaprobată de nimeni și că sînt multe șanse ca lucrurile să se sfîrșească prost pentru noi, iar el a reflectat îndelung. Am avut impresia că îl frămînta mai puțin natura consecințelor care ne amenințau direct și mai mult posibilitatea deteriorării aparatului său nou și minunat. La urmă mi-a spus simplu:

— Sînt cu tine. Avem însă nevoie și de un șofer.

L-am „corupt" deci și pe sergentul major Ștefan, șoferul colectivului nostru. A mai trebuit convins și directorul vămii, să ne lase înăuntru în timpul nopții. S-a lăsat greu și numai cu condiția să fie și el de față. Ne-am chinuit apoi cu toții, plini de înfrigurare, toată noaptea. Așa cum mă temusem, lăzile erau prea mari pentru a fi radiografiate pe toată lărgimea lor. A trebuit să ne mulțumim deci cu examinarea colțurilor, pe care le-am introdus în fața plăcii fotosensibile sub un unghi de 45 de grade. Pînă la urmă am avut noroc. Dimineața aveam, alături de un maldăr de clișee stricate, patru poze pe care se puteau vedea cu claritate contururile unor tacîmuri, ferecătura în metal a unei icoane bizantine și un morman de bijuterii, compus, după toate aparențele, din inele, brățări, coliere și cercei. Am constatat ulterior că aceste

bijuterii erau de fapt aranjate într-o cutie chinezească din lemn de piper lăcuit.

În zori, după ce am readus la bază camionul cu instalația, m-am instalat, cu filmele în mînă, pe un scaun din biroul căpitanului Nanu. O oră mai tîrziu, acesta mă scutura cu energie de umăr. Adormisem. Am sărit în picioare și i-am raportat totul, în poziția și în termenii cei mai regulamentari cu putință, predîndu-i cele patru radiografii. Nanu m-a privit lung, apoi a examinat cu multă atenție pozele. Mi-a ordonat să plec imediat să mă culc, iar el a pus într-o mapă materialele și a plecat la șeful unității. De acolo nu știu unde s-a dus, dar în aceeași seară, directorul vămii „Antrepozite" a primit dispoziție să rețină de la expediere coletele depuse de Walther. A doua zi, ambasadorul român acreditat în țara lui Walther a cerut deschiderea oficială a acestor colete. Au urmat zile de așteptare înfrigurată, în care diplomatul contrabandist, pierzîndu-și cu totul liniștea, intervenea cu energie, cu impertinență chiar, la Ministerul de Externe și la Direcția vămilor pentru cît mai grabnica expediere a lăzilor. Omul sesizase sau fusese avizat de către centrala sa că se întîmplase ceva rău. După aproape două săptămîni, guvernul lui Walther și-a dat acordul pentru deschiderea coletelor, cu condiția ca operația să aibă loc în prezența unui reprezentant al său. Trei zile mai tîrziu, acest reprezentant, care se numea Paul și vorbea destul de bine românește deoarece servise mai mulți ani la noi în țară, rupea după o atentă verificare sigiliile diplomatice aplicate de Walther pe lăzi. Acesta nu era de față. În ajun, după o convorbire îndelungată cu Paul, ple-

case definitiv cu avionul în țara sa. Pentru isprava comisă, a fost dat imediat afară din corpul diplomatic.

Tot cu concursul binevoitor al directorului vămii, dar de data aceasta și cu aprobarea lui Nanu, mă amestecasem și eu printre cei cîțiva muncitori care despachetau lăzile și prezentau comisiei obiectele găsite în interior. La vederea acestora, Paul lăsa să-i scape din cînd în cînd cîte o exclamație de indignare în limba lui. Ba chiar de cîteva ori l-am auzit proferînd o înjurătură neaoș românească. Din cei peste 50 de metri cubi cît totaliza volumul lăzilor, abia vreo doi erau efectiv necesari arhivei propriu-zise. Restul spațiului, neașteptat de mare, servise mai ales împachetării unor garnituri și piese de mobilă stil, a căror autenticitate și valoare erau certificate de semnătura unor maeștri ebeniști celebri. În rest, în colete au fost găsite mai multe seturi de tacîmuri, vase de aur și argint, bijuterii, icoane vechi ferecate în metale și pietre prețioase, blănuri scumpe, statuete și chiar obiecte departe de a reprezenta o valoare artistică, așa cum era o mașină de cusut „Singer“ nouă-nouță. Totul era evaluat cu minuțiozitate de experții „Consignației“ aduși special acolo și apoi trecut în procesul-verbal pe care Paul a trebuit să-l semneze la sfîrșit, atestînd că lucrurile fuseseră găsite în coletele diplomatice ale ambasadei lor. Abia în a noua ladă a fost găsit un sul de carton din care a fost scos Tabloul. Puritatea clasică a liniilor sale și lumina optimistă pe care o iradia au făcut să pălească parcă dintr-o dată strălucirea bijuteriilor și celorlalte comori orînduite pe mesele din fața comisiei.

Specialistul chemat să-l evalueze l-a privit îndelung în lumina aurie a toamnei, ce mai pătrundea încă prin ferestrele încăperii. Apoi l-a examinat minuțios cu lupa. Într-un tîrziu a declarat:

— Este o piesă autentică, de mare valoare, considerată pierdută de mai multă vreme. Tabloul face parte din patrimoniul cultural al României și, în consecință, nu poate fi evaluat în bani. Rog ca acest tablou să fie transportat încă de astăzi la Muzeul de artă.

*
* *

M-am întors în birou către seară, după ce totul se terminase și după ce obiectele confiscate fuseseră predate în custodia șefului vămii. Domnul Paul plecase și el la ambasada lui, ducînd în portbagajul mașinii arhiva pe care urma să o reambaleze. Pe drum, m-a bătut un vînt rece ce prevestea zăpada și de care haina mea subțire nu prea reușea să mă protejeze. Căpitanul Nanu studia la el în cameră dosarul unui nou caz. În penumbra pe care o lăsa în încăpere lampa de birou, mai mult mi-a ghicit decît mi-a văzut fața.

— S-a terminat, Matei? Aprinde lumina mare și ia loc cîteva minute. Aștept să-mi povestești.

Toate ca toate, dar ordinul de a aprinde lumina nu prea mi-a convenit. Din dimineața în care îi predasem clișeele făcute fără știrea sa, nu prea mă mai încumetam să-mi privesc șeful în ochi. Nanu zîmbea însă prietenos și-mi vorbea ca de obicei pe tonul liniștit și blajin care i se potrivea atît de bine. Am

început să-i povestesc grăbit, amestecînd amănuntele: cum se deschiseseră lăzile, ce se găsise în ele, ce figură a făcut Paul cînd a semnat procesul-verbal... Apoi i-am vorbit timp îndelungat, cu încîntare despre Tablou. Nanu şi-a trecut mîna prin părul des şi negru şi mi-a spus simplu:

— Te felicit din inimă, Matei. O voi face şi mîine la adunarea ofiţerilor în mod oficial şi în numele conducerii unităţii. Dealtfel, va trebui să-ţi înmînez şi premiul ce ţi s-a acordat şi care... aici Nanu făcu o pauză privind buzele mele vinete de frig — se va dovedi, sper, destul de important pentru a-ţi putea cumpăra un palton bun.

*
* *

La puţină vreme după aceea, într-o duminică de dimineaţă cu soare anemic ce se ostenea zadarnic să topească bruma groasă de pe acoperişurile caselor, urcam împreună cu căpitanul Nanu treptele Muzeului de artă. Mergeam să vedem împreună Tabloul ce-şi ocupase locul cuvenit. Cu toată buna dispoziţie ce ne anima pe amîndoi în dimineaţa aceea eu mă simţeam un pic stînjenit. Nu puteam scăpa de sentimentul că statura ceva mai înaltă şi mai ales noul şi elegantul palton gri pe care îl îmbrăcasem pentru prima oară scoteau în evidenţă mai mult decît trebuia persoana mea în dauna celei a căpitanului Nanu Gheorghe, care a fost, la urma urmei, şeful cel mai cumsecade pe care l-am avut...

ACŢIUNEA „ISCOADA"

Totul a început într-o seară de septembrie, într-o „trattoria" de pe malul golfului Neapole, unde oamenii cu bani puţini veneau să asculte la sursă nemuritoarele canţonete şi unde Vasile Negru intrase să golească o sticlă de „Lacrima Christi" în cinstea reîntoarcerii sale acasă. După opt ani de pribegie ce începuseră odată cu trimiterea sa la muncă în Germania, în anul 1943, Legaţia română din Roma îi înmînase certificatul de repatriere.

Vasile Negru găsise cu greutate un loc pe terasa localului, la o masă ocupată de un individ solid, între două vîrste, deja ameţit de băutură, care aplauda frenetic fiecare producţie a tenorului napolitan ce anima asistenţa. Iar cînd tenorul extenuat a trebuit să se oprească o vreme, omul a intrat în vorbă cu vecinul său aşa cum se întîmplă adesea, seara tîrziu, în faţa unui pahar cu vin:

— A! Eşti român şi te întorci acasă? Bravo! Bine faci! Cunosc România. Am făcut războiul pe o vedetă rapidă cu baza la Constanţa. *Che bel paese! Che uomini meravigliosi!* În 1943, cînd Italia a rupt-o cu nemţii, un docher român m-a scăpat de lagăr. M-a ţinut ascuns aproape un an la el acasă, în cartierul Tăbăcăriei. Toată lumea ştia, dar nu m-a denunţat nimeni. Acum sînt comandat pe un vapor al flotei Mauro. Venim des în Marea

Neagră și vom ancora curînd și la Constanța. Sînt sigur că vom veni și la voi. Alte vapoare din flota Mauro vin deja de mult timp. Știi?... de la o vreme au început să se învîrtească printre noi, cei care navigăm pe Marea Neagră, tipii de la serviciul de informații navale și niște americani. S-au agățat și de mine. Mi-au promis bani mulți dacă le aduc informații de la Constanța, Odesa, și Varna. Am refuzat. Românii s-au purtat frumos cu mine. Nu pot să mă reîntorc printre ei ca un hoț. Nici alții n-au acceptat... Pînă la urmă au îmbarcat cîțiva de-ai lor. Eu n-am primit. Dar pe „Graziella Mauro" au strecurat unul...

În clipa aceea tenorul a început să cînte din nou, iar voiosul italian a început să-l acompanieze în surdină și să-l aplaude zgomotos. Două ore mai tîrziu, bravul comandant era beat cui, iar cîțiva ospătari îndatoritori îl instalau cu grijă într-un taxi. Se vede că omul era client vechi și bun platnic. La scurtă vreme a părăsit localul și Vasile Negru, care văzuse și pățise multe în anii lungi de peregrinări prin lagărele de persoane deplasate împrăștiate în mai toată Europa occidentală. De aceea, a doua zi după sosirea la București, el se prezentă la biroul de informații al Ministerului Afacerilor Interne unde povesti de-a fir a păr tot ce auzise de la un comandant de vas italian, într-o seară de septembrie, pe terasa unei „trattoria" de pe țărmul golfului napolitan...

Stenograma relatării lui Vasile Negru a ajuns împestrițată de sublinieri, adnotări și rezoluții pe biroul locotenentului Irimia Matei. Acesta a citit-o de cîteva ori, și-a făcut cîteva însemnări în caietul

său de sarcini zilnice și apoi a trimis o telegramă Direcției regionale de securitate Dobrogea. A doua zi pe seară, pe aceeași cale, sosi răspunsul din care rezulta că vase aparținînd flotei armatorului italian Giuseppe Mauro ancorau frecvent la Constanța. Între acestea figura și petrolierul „Graziella Mauro" care venea de două-trei ori pe an pentru a încărca petrol destinat Italiei. Ultima sa escală la Constanța fusese efectuată în luna iunie 1951, dar vasul era așteptat să sosească din nou în port către sfîrșitul anului. Din consultarea listelor aflate la punctul de frontieră se constatase că în rîndurile echipajelor îmbarcate pe vasele flotei Mauro aveau loc adesea schimbări ce afectau uneori chiar 5—6 posturi.

Direcția regională nu reușise să identifice pe docherul care ascunsese în perioada 1943—1944 pe marinarul italian urmărit de germani. Din cele ce se cunoșteau în port rezulta că în perioada respectivă avuseseră loc mai multe cazuri similare.

Locotenentul Irimia adună într-un dosar nou stenograma declarației lui Vasile Negru, copia ordinului trimis la Constanța și telegrama de răspuns. El scrisese cu tuș negru pe copertă, atît de frumos cît era în stare: *„Acțiunea Iscoada"*. Apoi orîndui noul dosar în dulapul său de fier alături de multe altele și se reîntoarse la numeroasele-i treburi zilnice care mai de care mai încîlcite. Se părea că toată lumea îl uita pentru totdeauna pe Vasile Negru și conversația avută de acesta cu un italian beat într-o seară de septembrie. Dar, într-o dimineață pe la începutul iernii, telefonul de pe colțul biroului locotenentului Irimia sună scurt. De la capătul celălalt al firului locotenentul Stelian Blănaru din

Direcţia regională de securitate Dobrogea îşi anunţa colegul bucureştean că petrolierul „Graziella Mauro" este aşteptat să intre în port în următoarele 24 de ore . . .

A doua zi pe seară locotenentul Irimia se găsea la Constanţa în biroul locotenentului Blănaru. Cei doi ofiţeri studiau lista echipajului de pe „Graziella Mauro" adusă chiar atunci de la punctul de grăniceri. Ei comparau această listă cu cea din luna iunie, cînd petrolierul fusese ultima dată la Constanţa.

— Numărul oamenilor de pe vas este acelaşi ca în vară, douăzeci şi trei — spune Irimia. Din aceştia doar patru nume sînt noi. Dacă am înţeles bine, povestea spusă de comandantul italian lui Vasile Negru, omul nostru ar trebui căutat printre aceşti patru marinari noi. Comandantul italian spunea că spionul a fost *îmbarcat* pe vas şi nu *recrutat* dintre cei îmbarcaţi deja; totodată, din relatare se desprinde concluzia că operaţia avusese loc cu puţin timp înainte, poate în august, poate chiar la începutul lunii septembrie.

— Ai dreptate — răspunse Blănaru. Eu cred chiar că numărul suspecţilor poate fi restrîns doar la doi din cei patru: la şeful mecanic Giovanni Marsegalia şi ofiţerul II. Enrico Locarelli. Ceilalţi doi sînt simpli mateloţi, oameni de manevră, cu palmele bătătorite de parîme. Mateloţii nu au prea multă libertate de mişcare nici la bord, unde dorm mai mulţi într-o cabină, nici pe uscat unde coboară de obicei în grup. În cazul în care unul din ei ar fi altceva decît ceea ce încearcă să pară, el ar fi „mirosit" foarte repede de către cei din jurul său şi mai ales de către şeful de echipaj. Întrucît timpul

de care dispunem este destul de scurt, mă gîndesc să organizăm supravegherea celor doi încă din seara asta, de la ieşirea în oraş a echipajului de pe „Graziella Mauro". Supravegherea celor doi ne-ar putea furniza încă în cursul acestei nopţi indicii care să ducă la identificarea omului nostru.

— De acord. Cîţi oameni îmi dai pentru a organiza supravegherea?

— Păi . . . vreo doi.

— Şi cu mine trei. Asta-i ca povestea cu cele trei paie împărţite la doi măgari. Cum naiba vrei să supraveghem cu succes pe ambii suspecţi? După care din ei vom pleca în doi şi după care lăsăm doar unul? Hai, nu te mai zgîrci atît şi mai adaugă-l celor doi băieţi şi pe Ganea, ajutorul tău. Ganea cu unul din ei îl va urmări pe şeful mecanic iar eu cu celălalt ne vom ţine după ofiţerul II. Mîine vom mai vedea . . .

— Mai întîi ţin să precizez că fabula citată se referă la împărţirea a *două paie la trei măgari* şi nu invers. Pe urmă vreau să ştii că eşti cel mai mare pisălog pe care-l cunosc. Cu logica ta de negustor levantin eşti gata să-mi scoţi sufletul pînă va trebui să-ţi dau un om. Nu-ţi dai seama că mă laşi fără jumătate din efectiv? Uiţi, se vede, că eu răspund de securitatea întregului port . . .

— Securitatea portului nu va avea decît de cîştigat din faptul că în această noapte tu vei rămîne aici, lîngă telefon, pentru a primi rapoartele noastre şi a ne coordona mişcările — i-o tăie Matei. Unde sînt oamenii?

O oră mai tîrziu Irimia şi cei trei colegi din Constanţa se adăposteau cum puteau mai bine în

preajma porţii numărul 1 a portului. Se întunecase de-a binelea iar vîntul năprasnic de nord, nord-est care răscolea marea pînă departe le tăia răsuflarea ca un cuţit. Valuri mari izbeau bezmetic pietrele falezei şi blocurile de beton ale digului de larg. Prin împrejurimi, nici ţipenie de om. Din cînd în cînd cîte un marinar ieşea din port, trecînd pe la cabina de control. Era sîmbătă seara şi matelotii se grăbeau să apuce un loc la mesele îmbietoare ale restaurantelor şi barurilor. Unul din băieţi, nou încadrat, cu o figură tipic tătărească, venise cu o căciulă militară pe cap. Irimia îl mustră în şoaptă şi îi ceru să ascundă căciula în sîn.

— Lăsaţi-l, tovarăşe locotenent — interveni pentru tovarăşul său sublocotenentul Ganea. Pe o vreme ca asta va atrage mai repede atenţia asupra sa dacă va umbla fără căciulă. Pe urmă, aici, în port, cel puţin jumătate din docheri umblă iarna cu căciuli de croială militară.

Înainte de a apuca să răspundă, Irimia îl văzu ieşind pe uşa cabinei de control pe Giovanni Marsegalia, şeful mecanic de pe „Graziella Mauro". Ganea şi tătarul cu căciula militară porniră zoriţi după el. După cîteva minute uşa punctului de control se deschise din nou pentru a-l lăsa să treacă pe celălalt individ.

Spre deosebire de şeful mecanic, care pornise decis spre oraş, Enrico Locarelli întîrzie o vreme la vorbă cu grănicerul, apoi porni agale, nehotărît parcă, pe faleză, în direcţia clădirii Cazinoului. Irimia înjură printre dinţi. În pustietatea aceea nici vorbă nu putea fi de o supraveghere obişnuită.

Pe cînd locotenentul se frămînta să găsească o soluţie, lucrătorul din Constanţa îi propuse:

— Eu am să ies din port şi am să-l urmăresc de departe pînă ce va urca spre oraş sau pînă ce va intra în clădirea Cazinoului, la Clubul marinarilor străini. Ne reîntîlnim fie pe bulevard colţ cu strada Karl Marx, fie la Cazino, în faţa garderobei.

— În regulă, răspunse Irimia, care deşi locuise mulţi ani în Constanţa, se cam încurca în denumirile noi ale străzilor. Ghici totuşi că strada Karl Marx era aceea care ducea spre piaţa Ovidiu, trecînd prin spatele catedralei.

Un sfert de oră mai tîrziu, cei doi ofiţeri de securitate se regăsiră la garderoba Clubului marinarilor străini.

— Omul nostru chibiţează trei greci care joacă domino în aşteptarea începerii filmului. A vrut să intre în club cu pufoaica pe el, dar portarul nu l-a lăsat. A trebuit să şi-o lase în cuierul din hol.

— Pînă aici toate sînt bune, zise Irimia. Fiindcă veni vorba de pufoaică, hai să aruncăm şi noi o privire asupra ei! Poate găsim prin buzunare ceva indicii!

„Pufoaica" se dovedi a fi un pardesiu din material plastic matlasat, de genul celor numite de englezi „duffle-coat". În buzunarul interior Irimia găsi permisul de ieşire în oraş, eliberat de punctul de grăniceri, iar în buzunarele exterioare o pereche de mănuşi căptuşite. Dar, pipăind minuţios fiecare bucăţică a pardesiului, Irimia descoperi, cusut în vata umărului drept, un obiect rigid de mărimea unei brichete. Primul impuls al locotenentului fu să desfacă uşor cusătura şi să examineze mai în-

deaproape obiectul ascuns acolo. Se stăpîni însă. Cusătura ar fi trebuit refăcută și o asemenea operație cerea o anumită îndemînare și un timp destul de îndelungat. Unde mai pui că nu era exclusă nici existența unor semne de siguranță care n-ar fi putut fi depistate așa, la iuțeală. În consecință, Irimia oftă resemnat, măsură pe coperta agendei sale de buzunar dimensiunile obiectului și apoi aranjă pardesiul la loc, pe umerașul lui. Din biroul directorului clubului, ofițerul telefonă locotenentului Blănaru:

— Alo! Noroc, bătrîne! Sînt la Clubul marinarilor străini. M-aș bucura dacă ai veni și tu pe aici și dacă ai putea să-l aduci cu tine și pe Ganea. Se pare că filmul pe care am dorit atît de mult să-l vedem rulează aici.

— Norocosule! Tocmai mă sunase și Ganea, care se plîngea că-și pierde timpul degeaba. Prietenul lui a acostat la „Tomis“, unde își toacă banii cu o fată veselă. Lumea de ocolo îl cunoaște bine. A mai fost pe la noi și în anii trecuți cu un vapor panamez. Trec chiar acum și îi iau de acolo pe Ganea și pe Abdul Septar.

Douăzeci de minute după convorbire, Blănaru, Ganea și Septar se strecurau pe rînd în clădire. Irimia îi puse la curent cu descoperirea făcută.

— Strașnic! exclamă satisfăcut Blănaru. Vînt de pupă și mult noroc lupului de mare de la Napoli! Se vede că n-a mințit. E bine că am reușit încă din primele ore ale acțiunii să identificăm iscoada. Una e să urmărești o ființă fără chip și fără nume și alta e să te ocupi cu persoana concretă a lui signor Enrico Locarelli, ofițer II pe „Graziella Mauro“.

Dar unde este Dima? întrebă el observînd lipsa celui ce acționase împreună cu Irimia.

— A intrat în sala de spectacol cu Locarelli. Deși improbabilă, n-am exclus cu totul eventualitatea ca omul să contacteze pe cineva la adăpostul întunericului din sală. Dar filmul trebuie să se termine dintr-un moment în altul. Eu zic să ne aranjăm și noi în locuri potrivite pentru a-l ține sub ochi pe clientul nostru pînă ce va părăsi clădirea. Pe dumneata de pildă, prietene — se adresă Irimia tînărului tătar cu căciulă militară — te vom închide într-una din cele trei cabine ale toaletei, pe ușa căreia vom plasa un anunț cu mențiunea „Defect“. Cea mai potrivită mi se pare cabina din mijloc din care vei putea supraveghea atît vestibulul cît și cele două cabine. Ganea se va strecura în sală și-l va contacta la ieșire pe Dima, cu care va efectua în continuare supravegherea lui Locarelli pînă ce acesta se va reîntoarce pe bord. Eu voi rămîne aici, de unde pot supraveghea întregul hol, iar tu, Stelică, suie-te pe scară pînă la primul palier. De acolo, din umbră, vei putea să vezi tot ce se întîmplă și vei interveni în cazul în care vei considera necesar.

Măsura introducerii lui Septar în cabina de toaletă s-a dovedit inspirată. La ieșirea de la spectacol, imediat ce și-a recuperat pardesiul, Locarelli a intrat la toaletă unde a rămas aproape zece minute. Apoi a ieșit grăbit, a traversat holul deja pustiu și a plecat pe ușa principală. După ce se asigurară că individul nu avea de gînd să se mai întoarcă, Irimia și Blănaru îl scoaseră din cabină pe Septar. Acesta îi privi cu un aer vinovat:

— Tipul a intrat în cabina din dreapta mea cu-

pardesiul pe el. Nu știu ce a moșmondit pe acolo atîta timp, dar din cît mi-am dat seama, nu s-a servit de instalația sanitară. La un moment dat, am auzit un pîrîit, ca și cum ar fi rupt o bucată de stofă. Apoi a tras apa. Pe urmă a ieșit, tot cu pardesiul pe el, și a plecat glonț, fără să se spele pe mîini. N-am reușit să aflu mare lucru.

— Ba ai aflat lucruri importante. Ia să intrăm și noi în cabina în care a fost Locarelli, s-o examinăm puțin. Poate aflăm cu ce-și poate pierde un om zece minute într-o cabină de toaletă, fără a se folosi în mod normal de ea, spuse Irimia.

Percheziția a fost scurtă. Ridicîndu-se pe capacul closetului, Irimia găsi, lipit cu bandă adezivă de peretele interior al bazinului cu apă, izolat într-o pungă de material plastic, un aparat foto miniaturizat, de tipul cel mai modern. După ce-l compară cu semnele făcute pe coperta agendei, Irimia conchise:

— Acesta este obiectul pe care Locarelli l-a avut ascuns în umărul paltonului. Întrebarea care se pune este: de ce l-a lăsat aici? Nu cumva pentru a fi ridicat de altcineva?

— Nu cred, opinie Blănaru. Mai degrabă individul și-a ascuns aici aparatul pentru a evita riscul de a-l trece din nou prin filtrul vamal la o nouă ieșire în oraș. Oricum, trebuie să-l lăsăm aici și să supraveghem permanent locul. Din păcate n-avem mijloace pentru a deschide ambalajul de plastic și a examina mai îndeaproape această bijuterie. N-am putea lipi la loc gura săculețului. Să sperăm că Locarelli va fi suficient de amabil pentru a ne deschide el punga și a ne preda aparatul.

— Dă doamne! Deocamdată cred că e bine să luăm încă de mîine de la deschidere măsura pe care o propui. Am putea să încredințăm această treabă tot lui Septar care cunoaște bine locurile și problema. Pentru a nu-l condamna să stea închis în cabina de toaletă, vom instala un semnal de alarmă care să-i dea de veste dacă cineva s-a urcat pe capacul closetului din cabina ce ne interesează.

În acel moment, Ganea și Dima se întoarseră zgribuliți de frig. Ei raportară că Locarelli se urcase pe vas și că dintr-o frîntură de conversație cu marinarul de la scara vaporului, Ganea înțelesese că a doua zi de dimineață cel urmărit va fi de cart, deci nu va putea să iasă în oraș înainte de amiază.

— Important ar fi să hotărîm de pe acum ce vom face mai departe. Petrolierul este programat să ridice ancora marți către prînz. Asta nu ne lasă prea mult timp. Lucrul cel mai simplu ar fi să organizăm aici, la Cazino, o capcană, și să-l prindem pe Locarelli cu mîna în bazinul cu apă.

— O fi simplu, Stelică, dar nu ne oferă posibilitatea să dovedim că Locarelli este spion. Cel mult va fi amendat pentru faptul de a nu fi declarat aparatul la punctul vamal. Să nu uităm că omul a adus cu el acest aparat pentru a-l folosi. În ce mă privește, cred că ar trebui să acționăm altfel, și aș avea o idee. Ar mai putea apare și altele, dar pentru a le concretiza, avem nevoie de sfatul și mai ales de sprijinul tovarășului maior Baciu. Crezi că l-am mai putea găsi la sediu?

— Păi e abia unsprezece. Unde crezi că ar putea să fie șeful la ora asta?! Pentru tine, treacă-meargă, ești musafir, dar eu n-aș îndrăzni să intru

mîine în unitate dacă nu m-aş prezenta chiar acum la el să-i raportez ce am întreprins şi ce am stabilit.

În noaptea aceea de sîmbătă spre duminică, maiorul Baciu n-ai mai plecat deloc acasă. N-au plecat nici Blănaru, nici Ganea, nici Irimia. Ba s-a mai întîmplat ca unii să fie treziţi din somn şi aduşi în pripă cu maşina la sediul Direcţiei regionale. Pe la ora trei, maiorul Baciu a cerut centralei telefonice legătura cu Bucureştiul şi a avut o scurtă convorbire cu colonelul Savu, şeful lui Irimia. Ofiţerul de serviciu a rămas toată noaptea în camera de lîngă biroul comandantului aşteptînd ordine şi executînd ordine. Iar pe la şase dimineaţa, cînd toţi au plecat la treburile ce le fuseseră hărăzite, a deschis larg geamurile camerei şi s-a apucat să-şi meşterească o ţigară şi să-şi fiarbă o cafea pe un reşou vechi. Înviorat de aerul rece ce năvălea pe fereastră şi de aroma ce se ridica din ibric, omul îşi freca pleoapele înroşite de nesomn şi murmură, aşa, pentru el:

— Doamne, ce noapte! ...

*
*   *

Spre deosebire de adversarii săi, Enrico Locarelli dormise tun pînă dimineaţa la ora şase cînd intrase de cart. Omul era mulţumit de el şi de primul contact cu ţărmul. Scurta ieşire din port şi verificarea făcută cu această ocazie îl încredinţară că nu era urmărit. În plus, lucru foarte important, reuşise să scoată din port şi să ascundă dincolo de punctul de frontieră aparatul de fotografiat. În ce

priveşte readucerea la bord a aparatului, omul nu-şi făcea griji prea mari. Ştia că vameşii nu-i controlau prea riguros pe marinari la intrarea în port. Urgentă era acum identificarea unor obiective care să merite riscul de a fi fotografiate. Căci recompensa urma să fie cu atît mai mare cu cît raportul era mai interesant şi fotografiile mai numeroase. Locarelli nu vorbea româneşte şi nici nu avea timp să-şi facă relaţii la Constanţa, unde ar fi găsit desigur, ca în toate porturile, cunoscători ai limbilor italiană sau franceză. Neavînd posibilitatea de a scoate indicii din convorbirile cu localnicii, el trebuia să se bazeze exclusiv pe spiritul său de observaţie.

În ajun, pe cînd se apropia de port, Locarelli explorase atent ţărmul prin binoclu. Identificase cu uşurinţă cele cîteva baterii de coastă al căror amplasament îi era cunoscut încă din materialele studiate la plecare. Se părea că aceste baterii ce punctau din loc în loc ţărmul înalt al oraşului erau lăsate acolo din timpul războiului anume pentru a fi văzute de pe mare. Ca şi cele cîteva nave militare vechi, ancorate la intrarea în port. Ca şi cele trei-patru cazemate părăsite, încastrate în faleza Cazinoului. Desigur, în faţa riscului de a se reîntoarce din misiune cu mîna goală, Locarelli era hotărît să fotografieze chiar şi aceste lucruri arhicunoscute. El şi-ar fi putut prezenta iniţiativa drept o măsură de verificare, de actualizare a unor informaţii mai vechi. Oricum, se hotărîse să facă acest lucru de pe bordul vasului, după ridicarea ancorei. Înlăturase astfel pericolul găsirii negativelor în

timpul escalei și evitase scoaterea aparatului foto din săculețul său impermeabil.

Scrîșnetul frînelor unui autovehicul îl smulse brusc pe Locarelli din gîndurile și calculele pe care le făcea plimbîndu-se de unul singur pe punte. Pe chei, chiar între „Graziella Mauro" și birourile stației de petrol, stopase o autocisternă din cabina căreia coborîse grăbit un tînăr ofițer. Pe cascheta noului venit, deasupra steluței roșii cu tricolorul românesc, își întindea aripile un vultur de metal — insigna specifică a aviației. Între ofițer și funcționarul de serviciu pe stație care-i ieșise în întîmpinare se încinse o discuție aprinsă ce deveni curînd o adevărată ceartă. Ofițerul, care avea aerul că pretinde ceva, se scotocise cu înfrigurare prin buzunarele tunicii și scosese de acolo niște hîrtii pe care le tot arăta interlocutorului său. Acesta dădea calm din umeri și-i explica la rîndul său ceva, argumentîndu-și pledoaria cu gesturi largi de neputință. Cearta dură aproximativ un sfert de oră, după care ofițerul se urcă furios lîngă șofer și trînti cu putere portiera. Autocisterna demară în trombă.

Cîteva minute mai tîrziu, funcționarul de la stație urcă pe puntea petrolierului și se adresă într-o franceză destul de curgătoare lui Locarelli:

— Bună ziua, domnule. După program, la ora șapte trebuia să începem operațiile de încărcare a vasului dumneavoastră. Vă rog să-mi scuzați întîrzierea. M-a reținut la birou o vizită nu tocmai plăcută.

— Am băgat de seamă — răspunse zîmbind italianul. Nu vă necăjiți prea mult. Militarii sînt la

fel, pretutindeni. Veniseră desigur după combustibil?! Judecînd după uniformă, nu erau marinari.

— Nici vorbă, domnule! Marinarii sînt oameni înțelegători. Aceștia sînt niște aviatori, cărora avem dispoziție să le livrăm o anumită cotă de petrol. Numai că ei vin mai totdeauna neanunțați și se întîmplă că nu avem disponibil petrol cu specificația cerută. Așa s-a întîmplat și acum.

— Poate ar fi fost mai bine să le spuneți că așteptați încă astăzi un transport, invitîndu-i să revină mai tîrziu. Ar fi fost un pretext pentru tînărul ofițer să întîrzie prin oraș. În loc să-i oferiți această șansă, l-ați expediat înapoi la unitate, cine știe în ce colț al stepei.

— Da' de unde domnule. Ofițerul nu are nici un interes să rămînă agățat de cisterna sa și de o promisiune iluzorie toată ziua de duminică. El dorește să scape cît mai repede de mașină și să revină în oraș liber și lipsit de griji.

— Probabil că unitatea aceasta de aviație nu este chiar atît de departe pe cît mi-am închipuit eu . . .

— Deloc. Cale de vreo treizeci de minute cu trenul care circulă aproape din oră în oră între localitățile de pe litoral.

— Aha! Probabil pe undeva în apropierea frontierei cu Bulgaria?

— Mult mai aproape. La Tuzla, nu departe de Eforie — lăsă să-i scape aproape involuntar funcționarul.

— Tuzla? Să fie oare Tuzla aceea care este însemnată pe harta noastră de navigație în Marea Neagră?

— Chiar aceea. Este un sat de lîngă farul cu același nume, pe care îl puteți observa seara în sudul portului. Dar, vă rog încă o dată să mă iertați. Dumneavoastră așteptați desigur să începem încărcarea, iar eu mă țin de povești. Vă rog să-l chemați pe șeful dumneavoastră de echipaj, să-i ajute pe oamenii mei să racordeze tuburile de alimentare la tancurile petrolierului.

— Da, bineînțeles! Cu plăcere! răspunse absent spionul, preocupat să memoreze cît mai corect denumirile Eforie și Tuzla.

Revenit în biroul său, funcționarul reflectă o vreme la convorbirea avută cu italianul și ajunse la concluzia că se lăsase tras de limbă ca cel din urmă dintre ageamii, dezvăluind locul în care se afla aeroportul. Pînă la urmă, el se hotărî să-l cheme la telefon pe ofițerul de serviciu al Direcției regionale de securitate, căruia îi relată în amănunt cele petrecute. Militarul îi mulțumi pentru semnalarea făcută, iar funcționarul închise telefonul, oftă ușurat și își văzu liniștit de treburile sale...

*
* *

Locarelli își termină serviciul de cart la ora zece și plecă în grabă spre oraș. Făcu un prim popas la Clubul marinarilor străini, de unde scoase din ascunzătoare aparatul de fotografiat. Abdul Septar înregistră prompt faptul și îl raportă imediat prin telefon. El primi dispoziție să mai rămînă o vreme la pîndă...

Ajuns în centru, Locarelli se hotărî să intre pentru o gustare la primul restaurant mai prezentabil. Optă pentru restaurantul „Dobrogea", unde fu servit de un ospătar mai în vîrstă, care se descurca acceptabil în limba franceză. De la acest ospătar Locarelli află unde este gara și cam cît face trenul pînă la Eforie. La ora 12,30, instalat într-un automotor, Locarelli părăsea gara avîntîndu-se în necunoscut. Senzația acestui necunoscut îi dădea spionului o strîngere de inimă pe care nici măcar absența totală a oricărui indiciu de supraveghere nu reușea s-o îndepărteze. Oricum, patruzeci de minute mai tîrziu spionul cobora împreună cu mai mulți călători pe peronul gării din Eforie. O bătrînă îi indică drumul către Tuzla care — spunea ea — nu e mai lung de trei kilometri. Pe o distanță aproximativ egală se întindea de-a lungul șoselei localitatea Tuzla unde, în acel prim ceas al după-amiezii de duminică, vîntul ce sufla în rafale dinspre mare ținea oamenii prin case. Nici unul din rarii trecători nu părea să dea atenție străinului care străbătea grăbit satul cu mîinile înfundate în buzunare. Vremea rea nu-l deranja pe Locarelli. Lipsa aproape completă a trecătorilor și a automobilelor îi permisese să constate din nou că nu-l urmărea nimeni. Curajul, care îl cam părăsise la plecarea din Constanța, îi revenise treptat, iar privirea lui cutreiera iscoditoare împrejurimile.

Unele indicii începură să apară la scurtă vreme după ce lăsă în urmă ultimele case ale Tuzlei. Mai întîi, Locarelli observă pe partea dreaptă a drumului un panou pe care era desenată silueta unui avion și indicația: 500 metri. El scoase febril din

săculețul impermeabil aparatul de fotografiat și trase în poză atît piatra kilometrică cea mai apropiată cît și panoul indicator al aeroportului. După ce parcurse cei 500 de metri menționați pe panou, Locarelli se găsi în fața unei bifurcații din care începea un drum pietruit ce se pierdea într-o lizieră deasă de salcîmi. Capătul acestui drum era străjuit de un indicator ce interzicea în modul cel mai explicit cu putință accesul dincolo de el al tuturor vehiculelor și pietonilor. Spionul fotografie bifurcația și indicatorul, apoi băgă aparatul în buzunar. Sosise timpul să-și facă un plan de acțiune. Pentru a putea observa și fotografia baza aeriană el trebuia să străbată măcar în parte liziera de salcîmi. Altfel, deplasarea sa pînă aici n-ar fi avut nici o valoare. Dar înainte de a se avînta în această întreprindere Locarelli trebuia să stabilească ce va spune dacă va fi surprins în zona interzisă de către militarii din corpul de pază. Pînă la urmă se hotărî pentru explicația că plecase să viziteze ruinele unei cetăți antice despre care știa că se găsește undeva, la sud de vechiul Tomis. Din lămuririle primite în gara Constanța de la un domn ce nu vorbea prea bine franțuzește, înțelesese că ruinele care-l interesau s-ar afla dincolo de Eforie. Cum a mers pe jos mai bine de o oră și n-a dat de nici o ruină, s-a hotărît să apuce pe acest drum în căutarea unei așezări, a unor oameni care să-i dea indicații suplimentare. Fiind străin, n-a cunoscut semnificația indicatorului. Bineînțeles, condiția esențială pentru ca povestea sa să reziste era aceea de a nu fi surprins cu aparatul de fotografiat în mînă. Va fotografia deci numai în condiții de siguranță absolută, iar în caz de pericol se

va debarasa de aparat, aruncîndu-l pe neobservate în frunzișul uscat.

După ce își repetă încă o dată toate detaliile poveștii pe care se pregătea să o debiteze, Locarelli se avîntă pe drumul pietruit spre liziera care se dovedi destul de îngustă și cu totul lipsită de orice urme de viață. Ici și colo, răsăreau printre copaci cîteva căpițe prizărite de fîn pe care cei ce le adunaseră, surprinși probabil de înrăutățirea timpului le lăsaseră acolo. Curînd, printre salcîmi, începură să se contureze formele a două hangare, silueta unei clădiri vopsite în carouri albe și roșii precum și un catarg în vîrful căruia se agita sacul fără fund ce indica direcția și tăria vîntului. Într-un colț al platoului stătea părăsită autocisterna pe care Locarelli avusese deja ocazia să o vadă în port. Unul dintre hangare era deschis și lăsa să se vadă silueta unui avion cu cele două motoare acoperite de huse. Înainte de a se sfîrși în fața celor două hangare drumul de acces era întrerupt de o barieră străjuită de o gheretă prin ferestruica căreia se profila silueta unei sentinele. Era singurul element vizibil de pază în tot cuprinsul aerodromului a cărui pistă nu se zărea însă din locul unde se oprise Locarelli. Sentinela nu vădea nici un interes pentru cele ce se petreceau dincolo de pereții subțiri ai gheretei. Inima lui Locarelli zvîcni cu putere. Poate de emoție, poate de bucurie, nu știa nici el prea bine de ce. Influențate de vremea rea, împrejurările se vădeau a fi mai favorabile decît îndrăznise el să spere. Făcu trei pași mari în lături pentru a părăsi mijlocul drumului și a se ascunde după un salcîm gros, lîngă una din cele cîteva căpițe de fîn putrezit. Ui-

tînd de orice prudenţă, scoase grăbit din buzunar aparatul de fotografiat. O fotografie de ansamblu... Una pentru primul hangar... Una pentru al doilea... Furat de preocupările sale sau poate înşelat de vîntul ce şuiera amarnic printre crengile uscate ale salcîmilor, Locarelli nu auzi foşnetul căpiţei din spatele său, care se risipi brusc, lăsîndu-l să apară de sub ea pe sublocotenentul de securitate Ganea, în uniformă, cu revolverul în mînă. Comanda: Sus mîinile! îl izbi în urechi şi, înainte să se întoarcă spre cel care îl somase, avu timp să vadă cum din hangarul deschis şi din gheretă de la barieră alţi cîţiva militari veneau în fugă spre el. Totul era pierdut. Locarelli întinse unuia din oamenii care îl înconjuraseră aparatul de fotografiat, implorînd cu vocea stinsă:

— *Clemenza signori!*

PAŞAPORTUL

Conferinţa începută la prima oră în biroul şefului de filială se apropia de sfîrşit. Participanţii discutaseră cu aprindere, se contraziseseră înverşunat şi se acuzaseră reciproc, aşa cum se întîmpla mai totdeauna cînd lucrurile mergeau prost. Acum ascultau atenţi concluziile reprezentantului Centrului, George Kellermann sosit în zori cu un avion special:

— Să recapitulăm! începuse Kellermann privind absent undeva peste capetele celor prezenţi. Aseară s-a întors din misiune călăuza trimisă pentru a-l pilota pînă la Viena pe „F.A.-43", plecat în România să transmită instrucţiuni şi să preia materiale de la „Konrad". Din raportul călăuzei rezultă că „F.A.-43" nu s-a prezentat la întîlnirea fixată. Pe de altă parte, „Konrad" ne-a comunicat acum trei zile că întîlnirea sa cu „F.A.-43" a avut loc în condiţii bune. Dealtfel, telegrama lui era cifrată chiar cu noul cod ce i-a fost transmis de „F.A.-43". Evident, după întîlnirea cu „Konrad", lui „F.A.-43" i s-a întîmplat ceva care l-a împiedicat să ajungă la frontieră. Acest *ceva* ar putea să fie un accident banal de circulaţie, un atac de cord sau o altă întîmplare nenorocită. Dar, ca oameni de meserie, trebuie să avem în vedere, înainte de toate, ipoteza căderii lui în mîinile securităţii române. Or, dacă

Securitatea l-a arestat pe „F.A.-43" cu materialele preluate de la „Konrad" asupra sa, există pericolul ca omul nostru din București și odată cu el întreaga rețea pe care o conduce să ajungă și ei la închisoare. Desigur, „F.A.-43" nu cunoaște adresa lui „Konrad" și nici numele lui, iar măsurile de precauțiune pe care le-a luat acesta din urmă cînd a pregătit materialul, vor îngreuna întrucîtva sarcina investigatorilor de la Securitate. Dar, identificarea lui „Konrad" nu este pentru români decît o problemă de timp. Să sperăm că acest timp va fi suficient pentru a ne permite să-l scoatem pe „Konrad" din țară. Punîndu-l la adăpost, vom răpi Securității posibilitatea de a-l aresta și de a ne distruge rețeaua. Mai tîrziu, peste un an-doi, agenții vor putea fi reactivați de un nou șef de rețea. Scoaterea lui „Konrad" din România ar fi deci singura cale de a limita efectele căderii lui „F.A.-43" și poate de a transforma acest început de înfrîngere într-un succes ulterior. Ce spuneți?

— Bineînțeles că n-ar fi rău, mormăi șeful filialei, Fred Erler. Aș completa cele spuse de tine cu părerea că scoaterea lui „Konrad" din România este nu numai o problemă de timp ci și o problemă de mijloace. Sub acest aspect ar fi util să ascultăm ce ne poate spune Peter Wundt.

Cel vizat, care conducea „secția de depanare", își ridică privirea de pe filele agendei în care tocmai terminase de notat ceva:

— Cred că mijloacele pe care le vom folosi vor trebui să contribuie la rezolvarea a două probleme. Prima: contactarea și instruirea lui „Konrad". A

doua: operațiunea propriu-zisă de scoatere a omului din România.

Din cele spuse aici, rezultă că putem transmite lui „Konrad" mesaje cifrate prin legătura unilaterală radio. Va trebui să folosim chiar astăzi această cale pentru a-i semnala situația de pericol în care se găsește și pentru a-l chema la o întîlnire în cadrul căreia să-l pregătim și să-l înzestrăm cu cele necesare pentru trecerea frontierei. În situația creată, nu vom putea trimite un alt curier la București. Nu dispunem de un om pregătit pentru o asemenea misiune. Chiar dacă l-am avea, tot n-am putea folosi singura noastră rută de acces spre România, devenită nesigură odată cu dispariția lui „F.A.-43". Întîlnirea cu „Konrad" va trebui deci realizată de colegul nostru din București, cu toate riscurile pe care le implică aceasta.

În ceea ce privește trecerea peste graniță a lui „Konrad", personal înclin către folosirea căii legale. Omul va trebui dotat cu un pașaport în regulă, suficient de bun pentru a-i permite să treacă fără riscuri prin controlul grănicerilor români. În timp ce voi ați analizat aici diferitele ipoteze privind dispariția lui „F.A.-43", eu am schițat în agendă liniile generale ale acțiunii de scoatere. Secția noastră a procurat chiar săptămîna trecută un pașaport în alb aparținînd unei țări scandinave. Pe acest pașaport, completat cu semnalmentele și fotografia lui „Konrad" și cu un nume de rezonanță nordică, vom putea colecta fără riscuri de la un consulat român o viză de tranzit fără oprire. Reprezentanțele române acordă asemenea vize fără a cere acordul prealabil al Bucureștiului. Unul din oamenii noștri

cu o înfățișare cît mai apropiată de cea a lui „Konrad“ se va deplasa în Suedia, la Stockholm, unde va colecta pe rînd vize de tranzit prin Germania răsăriteană, Cehoslovacia, Ungaria, România și Bulgaria. Tot aici, omul nostru va cumpăra un bilet de tren și suplimentele de cabină necesare pe distanța Stockholm-Istanbul, avînd grijă să rețină prin biroul de voiaj suedez, locurile necesare pe distanțele București-Sofia și Sofia-Istanbul.

În posesia vizelor de tranzit și a biletelor de călătorie, omul se va întoarce cu avionul la Centru. Aici unul din specialiștii noștri va aplica pe pașaport, la locurile cuvenite, ștampilele de ieșire-intrare ale tuturor punctelor de frontieră de pe ruta Balt-Orient-Expresului, inclusiv cea a punctului românesc de la Episcopia Bihorului. Pașaportul astfel completat și biletele de tren vor fi trimise apoi cu avionul la București. Întrucît Balt-Orient-Expresul face de la Stockholm la București aproape 60 de ore, iar călătorul ce dorește să-și continue drumul spre Sofia mai are de așteptat în București încă vreo 10 ore, folosirea avionului ne va da răgazul necesar contactării și instruirii lui „Konrad“, iar acesta va avea timp să-și ridice biletul rezervat de la biroul de voiaj. Dacă totul va merge bine, într-o oră de la plecarea trenului, „Konrad“ se va afla în afara granițelor României, în Bulgaria, iar peste alte 24 de ore va debarca în deplină siguranță la Istanbul.

— Da... schema pare realizabilă — reflectă cu voce tare Kellermann. Numai că, probabil, „Konrad“ nu cunoaște limba țării al cărei pașaport îl va folosi. În afară de română, el nu vorbește decît dia-

lectul germanilor din România. Acest amănunt ar putea să-i fie fatal.

— Este adevărat — răspunse calm Wundt. Am contat însă pe faptul că nici românii nu dispun la punctele lor de frontieră de persoane capabile să verifice în ce măsură își cunoaște „Konrad“ limba maternă.

— Bine. Înainte de a ne pronunța definitiv asupra planului, ar mai trebui estimat timpul care ne rămîne la dispoziție pentru a acționa în condiții de relativă siguranță. Mai exact, în ipoteza că românii l-au capturat viu pe „F.A.-43“, cît timp le-ar trebui pentru a-l identifica pe „Konrad“?

— Așa cum ați spus și dumneavoastră — interveni rapid șeful secției informații — „F.A.-43“ poate să indice cu certitudine doar locurile în care s-a întîlnit cu „Konrad“, faptul că vorbește limba germană, precum și un portret robot al acestuia. Teoretic, aceste date n-ar fi suficiente pentru a permite românilor să-l identifice prea curînd pe agentul nostru din București. Dar, oamenii sînt oameni. „Konrad“ s-a întîlnit de mai multe ori cu „F.A.-43“ și, în discuțiile avute, ar fi putut să-i dezvăluie involuntar amănunte de natură să faciliteze sarcina investigatorilor români. Oricum, cred că putem conta pe o săptămînă. Acesta este dealtfel și timpul minim necesar pregătirilor.

*
* *

Speranța unui răgaz de o săptămînă, exprimată de șeful secției informații, păcătuia prin exces de

optimism. Arestat pe cînd se pregătea să treacă granița româno-maghiară și confruntat cu materialele de spionaj găsite asupra sa la percheziție, „F.A.-43" adoptase cu rapiditate atitudinea tipică a mercenarului aflat la strîmtoare, preocupat exclusiv de modul în care ar putea, dacă nu să-și salveze pielea, măcar să-și ușureze situația. El ajunsese încă din primele ore de detenție la concluzia că sinceritatea în cursul cercetărilor era singurul lucru care putea să-i folosească și, în consecință, declarase amănunțit tot ce știa despre agentul cu care se întîlnise la București. În afara portretului robot, „F.A.-43" fusese în măsură să dezvăluie anchetatorilor săi și alte două elemente pe care le aflase în cursul discuțiilor purtate cu „Konrad". Aceste elemente erau profesia sa, precum și faptul că împărțea cu alți doi colocatari o casă veche din imediata vecinătate a unuia din teatrele capitalei.

În prezența acestor indicii, „Konrad" fusese identificat cu multă operativitate, astfel încît la primirea mesajului cifrat care îl prevenea de pericol și îi cerea să se prezinte peste o săptămînă la întîlnirea cu un reprezentant al Centrului, el se afla deja sub o supraveghere pe cît de discretă, pe atît de riguroasă.

Definind scopul acestei supravegheri într-o ședință cu subalternii săi angrenați în rezolvarea cazului, maiorul Vaida arătase că ea trebuia să-l surprindă pe „Konrad", ca și pe cei ce-l manipulau, într-o acțiune flagrantă de spionaj care să faciliteze cercetarea ulterioară a spionului și identificarea pe această cale a întregii rețele condusă de el. Ofițer de contrainformații experimentat, Vaida socotea pe

bună dreptate că dispariția lui „F.A.-43" îi pusese deja în stare de alarmă pe cei ce-l așteptau dincolo de graniță și că aceștia nu întîrziaseră să-l prevină pe „Konrad", ordonîndu-i să-și întrerupă contactele informative. Maiorul intuia, de asemenea, că pentru centrul de spionaj devenise extrem de importantă și urgentă sarcina de a-l pune pe „Konrad" la adăpost de o eventuală arestare. El spera să-și surprindă adversarii tocmai într-unul din momentele acestei acțiuni.

Toate erau bune, numai că în primele zile în comportarea lui „Konrad" nu se remarcase nimic suspect. Omul se ducea în fiecare dimineață pe jos la sediul cooperativei pentru reparat aparate electrocasnice, al cărei salariat era, și se întorcea acasă la sfîrșitul orelor de lucru pe drumul cel mai scurt. Seara, „Konrad" rămînea de regulă în camera pe care o ocupa singur în casa veche pe care o indicase „F.A.-43". La fereastra sa lumina rămînea aprinsă pînă tîrziu. Spionul, prevenit deja de ai săi, ascunsese la loc sigur materialele compromițătoare și aștepta cu cît mai mult calm întîlnirea cu reprezentantul Centrului.

În cea de-a opta zi, la închiderea cooperativei, „Konrad" se îndreptase ca de obicei spre casă. Dar în loc să pătrundă pe strada pe care locuia, el schimbă brusc direcția, ieși pe artera principală a cartierului și sări într-un tramvai care părăsea stația, plin pînă la refuz. Această accelerare neașteptată a ritmului îi derută pe ofițeri, astfel încît nici unul nu reuși să-l urmeze pe „Konrad". Situația fu salvată de plutonierul Stoian, șoferul lui Vaida, care, în așteptarea șefului său, parcase mașina în

apropierea stației. Cu o prezență de spirit ce i-a adus ulterior citarea prin ordin de zi pe unitate, plutonierul demară imediat în urmărirea tramvaiului, semnalînd permanent celor rămași în urmă locul în care se găsea. Astfel, mașina cu o parte din ofițeri a ajuns la timp în stația în care coborîse „Konrad", reușind să-l ia din nou în supraveghere, în timp ce mașina lui Stoian depășea tramvaiul și se pierdea în aglomerația din centru.

Următoarele patru ore au fost pentru echipa de supraveghere un adevărat examen de virtuozitate profesională. Cunoștințele căpătate în școala de spionaj hitleristă, precum și experiența multor ani de activitate clandestină făceau din „Konrad" un adversar cu atît mai redutabil cu cît acesta știa că descoperirea întîlnirii sale cu reprezentantul Centrului ar fi însemnat sfîrșitul. Aplicînd fără îndoială un plan prealabil, spionul schimba diverse mijloace de transport, trecea rapid din mediul aglomerat al străzilor centrale în zona liniștită a orașului, intra pentru verificare în blocuri și localuri publice, încerca să se piardă în mulțimea de oameni ce umpleau trotuarele marilor bulevarde.

Maiorul Vaida, care preluase conducerea urmăririi, știa la rîndul său că în cazul în care „Konrad" și-ar fi dat seama că este urmărit, ar fi renunțat să se prezinte la întîlnire, zădărnicind astfel pentru multă vreme demascarea sa. De aceea, el încerca să anticipeze intențiile celui urmărit, plasîndu-și oamenii în punctele optime de observație și folosind toate mijloacele de camuflaj pe care le avea la îndemînă. Astfel, cu toate măsurile sale de verificare, „Konrad" nu a reușit să observe nici măcar o singură dată că era supravegheat. Nu văzuse decît doi îndrăgostiți care se plimbau ținîndu-se de mînă pe aleea liniștită a unui parc pe care el îl străbătuse aproape în fugă; sau, mai departe, pe strada slab luminată a unui cartier vechi, un individ, aflat aparent sub influența alcoolului, apăruse în ușa unui restaurant. Epuizați de efort, ofițerii continuau îndîrjit acțiunea, cu convingerea că peste puțină vreme se vor petrece lucruri importante.

În sfîrșit, către orele nouă și jumătate convins că nu fusese urmărit, „Konrad" se strecură în grădina din spatele tribunalului. Aici, desprinsă din umbra zidurilor, îi ieși înainte o siluetă cenușie. Între cei doi se desfășură timp de o jumătate de oră o discuție șoptită, dar, se părea foarte agitată, din care Vaida ar fi dat mult să poată auzi măcar cîteva cuvinte.

Rămas la distanță, în afara grădinii, maiorul supraveghea încordat cele două siluete. La un moment dat, el reuși să observe că interlocutorul lui „Konrad" îi înmînase acestuia ceva care aducea cu o hîrtie împăturită sau cu un plic. Obiectul dispăru cu repeziciune într-unul din buzunarele urmăritului. Acest episod îi dădu lui Vaida ideea de a trece imediat la lichidarea acțiunii prin reținerea și percheziționarea celor doi. După o scurtă reflecție, se hotărî totuși să continue urmărirea. Lăsarea pentru un timp în libertate a lui „Konrad" și a complicelui său putea să conducă la descoperiri noi. În consecință, după despărțirea de „Konrad", individul nou apărut ieși nesupărat de nimeni în Calea Rahovei, unde se urcă într-o mașină parcată discret într-un

loc puțin luminat, și se duse direct acasă, undeva pe strada Sfîntul Elefterie.

După plecarea complicelui său, „Konrad" se îndreptase și el spre Piața Unirii, unde se urcase în tramvaiul ce trecea prin apropierea casei sale. La scurtă vreme după ce intrase în cameră, spionul stinsese lumina. Vaida lăsă de pază pe timpul nopții cîțiva oameni și plecă la rîndul său să se odihnească. Omul nu mai era la prima tinerețe, iar cele optsprezece ore de muncă intensă sfîrșiseră prin a-l istovi.

La ora cinci dimineața, telefonul instalat pe noptiera lui Vaida sună strident. Unul din ofițerii rămași să-l supravegheze pe „Konrad" raporta grăbit de la un telefon public din Gara de Nord că urmăritul se afla la depozitul pentru bagaje de mînă de unde ridicase o valiză.

— Unul din voi să rămînă pe loc și să obțină recipisa. Ceilalți să continue urmărirea, indicînd în permanență sediului central locul unde se află. Eu plec chiar acum într-acolo — răspunse scurt maiorul.

La sediu, Vaida era deja așteptat de ofițerul care recuperase recipisa.

— S-V-E-N L-U-N-D-Q-V-I-S-T — descifră cu greutate Vaida. Acesta pare a fi numele celui care a depus valiza. Spune-mi, se întoarse el către ofițer, funcționarul de serviciu nu l-a legitimat pe „Konrad" înainte de a-i preda geamantanul?

— Ba da. Urmăritul a prezentat un pașaport completat chiar pe numele pronunțat de dumneavoastră, răspunse cel întrebat.

— Măi să fie! Se vede că, asemeni regilor Franței, domnul „Konrad" a murit, iar nouă nu ne rămîne decît să strigăm: „trăiască domnul Lundqvist"! Ia să vedem pe unde mai umblă noul născut!

Cei de pe teren raportară că „noul născut" se metamorfozase din nou. El se prezentase cu valiza în mînă la hotelul „Muntenia", unde se legitimase cu acte în regulă din care reieșea că este inginerul Gheorghe Maier de la întreprinderea clujană „Tehnofrig", sosit chiar în dimineața aceea în capitală în interes de serviciu. De cîteva minute „Konrad"-Lundqvist-Maier" se odihnea în camera pe care o închiriase la hotel.

Către ora unsprezece, spionul coborî din cameră și plecă în sus pe Calea Victoriei, intrînd la Agenția de voiaj C.F.R. El ridică de la ghișeul „Călătorii internaționale" un supliment clasa I pentru vagonul de dormit al trenului ce pleca în seara zilei respective la Sofia. Suplimentul fusese reținut de la Stockholm pe numele Sven Lundqvist și fu achitat de „Konrad" în dolari. Unul din ofițeri, care se strecurase în agenție înaintea spionului și stătea la rînd la ghișeul alăturat, unde se vindeau bilete pentru Constanța, reușise să afle toate aceste detalii și să constate că urmăritul se legitimase din nou cu pașaportul folosit pentru a ridica valiza de la gară.

Un alt element demn de reținut îl constituia faptul că, întorcîndu-se la hotel, spionul se abătuse pe la Palatul telefoanelor unde chemase de la o cabină cooperativa la care lucra. Ofițerul care ocupase cabina alăturată îl auzi comunicînd șefului său că avea un deces în familie și că roagă să fie învoit

de la serviciu pentru două zile. Se vede că interlocutorul său îi acordase această învoire, deoarece „Konrad“ mulțumise și părăsise clădirea cu un aer satisfăcut, pentru a reveni la hotelul „Muntenia“.

După ce ascultase cu atenție rapoartele celor întorși de pe teren, Vaida rămase o vreme tăcut în fața ceștii din care își băuse cafeaua. Apoi se ridică și spuse:

— Socotesc că nu mai aveți nevoie de mine. Dumneata, Ionescu, mergi cu mine la sediu, iar de acolo, după ce vom stabili sarcinile ce-ți revin în seara aceasta, vei pleca cu mașina la Giurgiu. Te vei prezenta la comandantul punctului de frontieră care va primi între timp ordinele necesare. Dumneata Gregorian, împreună cu ceilalți, continui să-l supraveghezi pe amicul „Konrad“. Dacă se va întîmpla să-l scapi de sub control, nu te nelinişti prea tare. Îl vei regăsi negreșit diseară pe peronul nr. 1 al Gării de Nord, de unde se va urca în vagonul de Sofia. Vă veți urca și voi în tren, iar după plecarea acestuia, mașina folosită de voi să se deplaseze de asemenea la Giurgiu și să rămînă la dispoziția lui Ionescu, la punctul de frontieră. Pînă diseară veți păstra legătura cu locțiitorul meu. În ce mă privește, mă voi ocupa de organizarea finalului acestui spectacol, în care îmi voi rezerva un rol pe cît de modest, pe atît de util.

*
* *

La prînz, „Konrad“ coborîse pentru o gustare la bodega „Continental“, apoi se întoarse în camera

de la hotel unde aștepta sosirea orei pentru îmbarcarea în ultima aventură.

Spion vechi, care trecuse prin multe, „Konrad“ nu avea presentimente și nu credea decît în lucrurile pe care le afla sau le controla personal. Iar toate măsurile pe care le luase de la primirea semnalului de alarmă și mai ales verificarea întreprinsă înaintea întîlnirii din ajun îl convinseseră că nu era urmărit. Probabil „F.A.-43“ nu făcuse încă declarații sau poate nici măcar nu fusese capturat viu. Sau poate cei de la Securitate nu erau chiar atît de operativi pe cît le mersese faima. Oricum, „Konrad“ socotea că partea periculoasă a organizării trecerii frontierei fusese depășită. Se întîlnise cu reprezentantul Centrului și intrase în posesia tuturor materialelor și documentelor necesare trecerii frontierei. Nu-i mai rămînea decît să se urce în tren și *să tacă* timp de o oră, pînă la trecerea frontierei. Pentru că de vorbit „Konrad“ nu putea vorbi decît în românește sau în dialectul sașilor transilvăneni. Iar rostirea unor cuvinte românești sau săsești de către unul care voia să treacă drept urmaș al wikingilor ar fi însemnat pieirea.

Preocupat de aceste gînduri „Konrad“ nici nu băgă de seamă cînd trecuse timpul. La ora cinci și jumătate se sculă din pat și trecu în baie purtînd în mînă actele inginerului Gheorghe Maier. Aceste acte fură rupte metodic, în bucăți cît mai mici, și apoi aruncate în bazinul closetului. Cum hîrtia ușoară refuza să se scufunde dincolo de sifon, „Konrad“ insistă, trăgînd de mai multe ori apa. În sfîrșit, ultimul petic dispăru în adîncuri și cu aceasta se sfîrși și existența efemeră a lui Gheorghe

Maier. Apoi „Konrad“ se bărbieri, făcu un duş şi se îmbrăcă din cap pînă în picioare cu lucrurile străine din valiză. Hainele şi lenjeria veche fură împachetate cu grijă şi disimulate într-un sertar al dulapului, sub păturile de rezervă nefolosite în acest anotimp.

După ce termină toate aceste pregătiri şi făcu un ultim examen al camerei în care îşi petrecuse ziua, „Konrad“ coborî în holul hotelului cu valiza în mînă. Funcţionarul de la recepţie, intrat în schimb cu puţin înainte, nu avu cum să-şi dea seama de schimbarea radicală a ţinutei pasagerului, care achită nota rapid şi îi strecură generos în mînă o bancnotă de douăzeci şi cinci de lei.

Un taxi închiriat din Piaţa Universităţii îl depuse pe spionul devenit călător străin în trecere prin Bucureşti la intrarea principală a Gării de Nord. Peste cîteva minute „Konrad“ înainta cu paşi mari de-a lungul expresului Bucureşti-Giurgiu-Ruse-Sofia către vagonul în care avea să călătorească. Ajuns la acest vagon, el constată că, deşi pînă la plecarea trenului mai rămăseseră doar douăzeci de minute, însoţitorul nu deschisese încă uşa. În faţa treptelor se mai aflau cîţiva călători care îşi manifestau în graiuri diferite nemulţumirea faţă de indolenţa însoţitorului. Între toţi, făcea o notă aparte un bărbat înalt, cărunt la tîmple, cu o figură inteligentă, îmbrăcat cu o eleganţă discretă. Un diplomat, fără îndoială — reflectă „Konrad“ care se ataşase grupului de călători. Ocupat cu studierea celor ce urmau să-i fie tovarăşi de drum, falsul Lundqvist se trezi deodată bătut cu energie pe umăr:

— Willy, ce faci dragă? Mi-a spus Popescu că ai un deces în familie. Îmi pare rău. Toţi din cooperativă au fost necăjiţi pentru tine. Pleci undeva?

Spionul înăbuşi cu greu înjurătura care stătea să-i năvălească pe buze. În faţa lui apăruse, numai zîmbet şi bună dispoziţie, casiera contabilă a cooperativei. Încercarea de a trece drept Lundqvist şi de a refuza dialogul cu această colegă de serviciu ar fi trezit bănuielile femeii care îl cunoştea prea bine pentru a accepta o asemenea poveste. Răspunse de aceea cu glasul cel mai trist pe care şi-l putu compune:

— Mi-a murit un unchi la Giurgiu. Mîine va fi înmormîntarea, iar mătuşa mi-a trimis vorbă să fac tot posibilul să vin. N-am putut refuza. Răposatul mă iubea foarte mult. Voi reveni la serviciu poimîine. Dar tu, cu ce treburi pe la gară?

— Am condus o fostă colegă de şcoală căsătorită la Giurgiu, care a venit să mă vadă... Acum mă duc. La revedere!

— Pe poimîine!

După ce se convinse că femeia s-a pierdut în mulţime, „Konrad“ se urcă, răsuflînd uşurat, în vagonul a cărui uşă fusese deschisă între timp. Ajuns la locul ce îi era rezervat, constată că împărţea cabina cu călătorul a cărui înfăţişare distinsă îi atrăsese atenţia pe peron. Acesta îşi pusese servieta pe patul de sus şi ieşise pe culoar pentru a fuma o ţigară. Dînd cu ochii de acest călător, ofiţerii ce-l urmăreau pe „Konrad“ avură surpriza să recunoască în el pe maiorul Vaida.

Trenul se puse în mişcare, iar pînă la Giurgiu timpul se scurse repede, fără noi incidente pentru

„Konrad". Acesta își revenise din emoția cauzată de întîlnirea cu colega de serviciu. Stînd pe marginea patului, spionul își recăpătase încrederea în sine și convingerea optimistă că totul se va sfîrși cu bine.

În apropiere de Giurgiu, un sublocotenent de grăniceri, zvelt și cuviincios ca o fată, trecu de la o cabină la alta, rugînd călătorii să-i predea pașapoartele pentru control. În timp ce își întindea pașaportul, „Konrad" băgă de seamă că tovarășul său de cabină înmînase ofițerului un pașaport de serviciu românesc.

După ce fu detașat de garnitura ce rămînea la Giurgiu, vagonul de dormit fu tras în fața gării internaționale. Doi vameși urcară în vagon și rugară pe rînd călătorii să deschidă bagajele. Apoi începu așteptarea lungă și plicticoasă, aceeași la toate punctele de frontieră ale lumii.

După o vreme sublocotenentul cel tînăr se reîntoarse, avînd în mînă pașaportul scandinav al călătorului Lundqvist. El se adresă acestuia într-o franceză ezitantă, dar perfect inteligibilă:

— Vă rog să fiți amabil să mă însoțiți pînă la biroul nostru, domnule. Episcopia Bihorului nu ne-a confirmat încă intrarea dumneavoastră. Pentru a suplini această confirmare este necesară o mică formalitate, o declarație prin care să indicați cînd și pe unde ați intrat în România.

„Konrad" nu avea nevoie să simuleze că nu a înțeles, pentru că nu vorbea franțuzește. Tot ceea ce pricepuse era faptul că urma să se petreacă ceva grav, neprevăzut în planurile șefilor săi.

— *Ich verstehe Sie nicht*, bîigui spionul.

Ofițerul înălță din umeri a neputință. Apoi se adresă călătorului elegant care urmărea impasibil de pe culoar întreaga scenă:

— Tovarășe, cunoașteți poate vreo limbă apropiată de cele scandinave, germana sau engleza. Vă rog să mă ajutați să mă înțeleg cu acest domn.

Cel solicitat zîmbi:

— Cunosc engleza, dar nu aveți nevoie de sprijinul meu. Omul acesta vorbește românește ca mine și ca dumneavoastră. L-am auzit pe peron la București discutînd cu o doamnă. Îi spunea că se duce la Giurgiu, la o înmormîntare. Pe doamna aceea o cunosc și eu. Lucrează la o cooperativă unde am dat, nu de mult, un aspirator la reparat.

Ascultînd spusele călătorului cărunt, „Konrad" simțea tot mai rece în jurul gîtului strînsoarea unui clește de oțel care îi tăia respirația. După cîteva secunde de totală încremenire, el se ridică șovăitor, de pe marginea patului, își îmbrăcă cu mișcări de automat impermeabilul și luă din plasa de bagaje valiza elegantă.

— Să coborîm, domnule sublocotenent, se adresă el grănicerului. Pentru mine călătoria s-a terminat.

ULTIMUL MESAJ

Anul acesta o ploaie rece și abundentă împiedicase desfășurarea manifestărilor dedicate Zilei Eliberării iar după amiaza vremea continuase să rămînă mohorîtă. De aceea, ofițerii din grupul de permanență al Inspectoratului județean de securitate nu regretau prea mult că erau obligați să rămînă la sediu în jurul colonelului Georgescu, „Bătrînul“, cum îl numeau atunci cînd nu era de față.

Deși ca vîrstă colonelul ar fi putut fi într-adevăr tatăl unora din cei care îl înconjurau, denumirea de „bătrîn“ ce i-o atribuiseră subalternii era oarecum exagerată. Omul abia dacă împlinise cincizeci de ani și arăta, mai ales în uniformă, tot atît de drept și de zvelt ca în tinerețe. Dealtfel, porecla nu avea nimic peiorativ, ci indica mai degrabă respect și afecțiune.

Exigent pînă la severitate în problemele de serviciu, colonelul Georgescu se vădea în celelalte împrejurări un tovarăș adevărat, la care găseai întotdeauna sprijin sau măcar un sfat bun; știa ca nimeni altul să înlăture cu tact, atunci cînd era cazul, diferențele de vîrstă, grad și funcție care îl despărțeau de subalternii săi. De aceea, nimeni nu s-a mirat prea tare atunci cînd, după o vreme, locotenentul Vasiliu l-a rugat pe colonel să povestească

o amintire din tinerețe, de pildă o întîmplare din război.

Georgescu îl privi cu îngăduință pe cel cu propunerea, își aprinse fără grabă o țigară și apoi începu să povestească molcom, parcă pentru el:

— De felul meu sînt constănțean din cartierul Medeea. Fiind copil de ceferist amărît, am umblat cu casa în spate pe urmele tatii prin alte șapte-opt localități înainte ca războiul să ne readucă pe meleagurile natale. Prin 1931 tata a fost mutat în stația Cluj, la mișcare, și am rămas aici pînă în zilele blestemate ale Dictatului de la Viena. Să vă spun drept, dacă n-ar fi fost dorul de mare aș fi îndrăgit orașul acesta unde am făcut școala primară precum și primele patru clase de liceu și unde am avut prieteni atît printre băieții români cît și printre băieții unguri, de la care am învățat destul de bine limba maghiară.

La sfîrșitul verii lui 1943 am fost încorporat la Regimentul 34 infanterie din Constanța, iar la 23 August 1944 eram sergent T.R. și comandant al unui pluton din acest regiment. Am avut deci privilegiul de a-i izgoni pe nemți din propriul meu oraș și pot spune, chiar din propriul meu cartier, dacă avem în vedere că prima misiune a companiei noastre a constat în capturarea, în noaptea de 23 August, a depozitului de muniții hitlerist aflat în zona Palas-hipodrom, la mai puțin de doi kilometri de casa noastră. Dar n-am avut parte să particip la lupte pînă la curățirea întregii Dobroge de trupe germane. Sîmbătă, 26 august, de dimineață, comandantul companiei noastre, un locotenent de rezervă, mi-a transmis ordinul să plec imediat la statul major

al diviziei şi să mă prezint maiorului B..., şeful biroului II.

Maiorul, pe care l-am găsit destul de uşor, cu toată efervescenţa ce domnea la comandamentul diviziei, m-a introdus în biroul său unde mi-a pus o grămadă de întrebări asupra anilor petrecuţi la Cluj, asupra cunoştinţelor mele de limbă maghiară şi mai ales asupra foştilor mei colegi de şcoală rămaşi în capitala Transilvaniei, respectiv a posibilităţii de a fi recunoscut de vreunul din ei. Am răspuns că vorbesc maghiara tot atît de bine ca un român ardelean ce a copilărit printre unguri, că am hoinărit prin Cluj suficient pentru a-l cunoaşte la fel de bine cum cunosc Constanţa şi că nu cred că aş mai putea fi recunoscut de foştii mei colegi. În cei patru ani de cînd părăsisem Clujul, crescusem în înălţime cu aproape treizeci de centimetri şi mă maturizasem suficient pentru a purta cu aerul cel mai natural din lume o falnică mustaţă neagră.

Două săptămîni mai tîrziu, la 8 septembrie, comandamentul diviziei se afla în Ardeal, la Cetatea de Baltă, iar camarazii mei Cornea Gheorghe din Mireasa, Abdul Hagi Giafar din Ciocîrlia, Vasile Stan din Tîrguşor şi toţi ceilalţi, prea mulţi pentru a-i putea pomeni aici, luptau din greu pentru a stăvili un început de ofensivă germano-horthystă ce se îndîrjea spre sud, spre Tîrnăveni.

Acolo şi atunci, după vreo zece zile de pregătire intensă mi-a dat maiorul B... ultimele instrucţiuni privind misiunea pe care o aveam de îndeplinit.

Din cele spuse de el, am priceput că în cîteva zile regiunea aceea va deveni foarte fierbinte. Pe măsura sosirii în zona de operaţii, unităţile armatei noastre, a patra, urmau să se angajeze în luptă pentru a forţa Mureşul şi a trece apoi la ofensivă pe direcţia nord-vest. Pentru a realiza aceste obiective cît mai rapid şi cu cît mai puţine pierderi, Statul Major al Armatei avea nevoie de informaţii cît mai complete despre cele ce se petreceau în spatele frontului duşman. Eu trebuia să obţin asemenea date din Cluj, unde se presupunea că vor avea loc principalele concentrări de forţe inamice ce vor fi aruncate împotriva noastră.

Pentru transmiterea datelor trebuia să ia legătura cu o anume Covaci Maria, proprietara unui mic magazin alimentar de pe strada Unio no. 26. Pe Maria, care era de fapt radistul „Ileana“ al Secţiei a II-a a Marelui Stat Major, urma să o vizitez la magazinul ei în preajma orei 18,00 ora de închidere. După ce m-aş fi convins că femeia este singură în prăvălie trebuia să intru şi să-i spun în româneşte. „Aş dori să cumpăr o cutie de bame în bulion“. Răspunsul „Ilenei“, tot în româneşte, era următorul: „Nu mai avem acest produs de patru ani. Sînt conserve ce se fabrică la Bucureşti“. Avînd în vedere riscurile pe care le înfrunta „Ileana“, mi-era interzis să-i dezvălui identitatea mea reală sau cea sub care mă camuflam şi adresa la care locuiam. Pentru ea eram „Dan“, nume cu care urma să semnez şi mesajele încredinţate spre transmitere.

După ce se convinse că am memorat bine toate amănuntele referitoare la misiunea mea maiorul B... mi-a spus:

— Georgescule, nu am avut nici de unde alege şi nici timpul necesar să pregătim şi alţi oameni

pentru a-i trimite în spatele frontului germano-horthyst. Tu ești, într-un fel, singura noastră șansă. Prea multe n-ai reușit să cunoști în cîteva zile. Străduiește-te totuși să ții minte puținul celor învățate și mai ales acționează întotdeauna în spiritul lor. Mesajele tale să fie cît mai scurte și cît mai exacte. Spune-i și „Ilenei" să nu rămînă în eter mai mult de cîteva minute. Nemții sînt bine dotați cu mijloace gonio și, dacă ne-am hotărît să riscăm un om atît de prețios ca „Ileana", am făcut-o cu convingerea că în scurt timp vom fi la Cluj, și mai ales contînd pe faptul că în acest interval fasciștii nu vor putea să ne prindă. Îți spun din inimă, la revedere la Cluj și îți urez succes, încheie B . . . strîngîndu-mi energic mîna.

În aceeași seară am trecut împreună cu o grupă de cercetași linia frontului inamic, avîntîndu-ne printr-o pădure, departe, dincolo de Mureș. Ajunși în apropierea unei gări, am predat comandantului grupei pistolul automat și uniforma militară, îmbrăcînd costumul civil, pe care îl purtasem în raniță. Drept singur însoțitor și sprijin am păstrat un pistol Walther cu trei încărcătoare, pe care mi-l dăruise B . . .

În atmosfera de confuzie ce domnea în regiune, mi-a fost relativ ușor să răzbesc spre Cluj. Ori de cîte ori s-a putut am folosit trenul, iar atunci cînd circulația era întreruptă îmi continuam drumul pe jos de-a lungul căii ferate. Ajuns în oraș, m-am dus în cartierul Mănăștur, unde româneasca mea „de dincolo" mi-a deschis repede ușa unei familii de oameni nevoiași care așteptau cu sufletul la gură venirea alor noștri. Oamenii acestia mi-au închiriat pe mai nimic o odaie în casa lor și au împărțit cu mine hrana lor puțină.

La 11 septembrie am vizitat pe „Ileana", care — prevenită de apropiata mea venire — mă aștepta. Am rămas timp de o jumătate de oră după închidere în cămăruța din spatele prăvăliei pentru a pune la punct felul în care aveam să lucrăm în viitor. Întrucît informațiile trebuiau să ajungă cît mai repede dincolo, la ai noștri, am convenit să ne vedem în fiecare seară. Am procedat astfel timp de vreo zece zile, transmițînd prin „Ileana" informații deosebit de utile comandamentului nostru. Legătura radio funcționa cu o asemenea operativitate încît concentrările de trupe sau blindate precum și coloanele de aprovizionare semnalate de noi erau bombardate la numai cîteva ore de la transmiterea informațiilor. În scurt timp mă specializasem în executarea misiunilor de informare; băgasem de seamă că cele mai importante posturi de observație erau barierele orașului dinspre Oradea și Turda, gara și nodul de comunicații de la Apahida. Pîndeam zilnic traficul ce se scurgea prin aceste puncte din locuri ce-mi permiteau să rămîn neobservat. Cu toată distanța ce le separa, le vizitam cel puțin de două ori pe zi, străbătînd de multe ori cu piciorul zeci de kilometri. Cu toate că seara cădeam mort de oboseală, activitatea de cercetaș începuse să-mi placă iar faptul că toate îmi mergeau din plin mă cam făcuse să uit sfaturile de prudență ce mi le dăduse la plecare maiorul B . . .

Dar, după cum se știe, binele nu este făcut să dureze . . . La întîlnirea din 21 septembrie „Ileana" mi-a adus vești proaste pe care le aflase chiar în

ziua aceea de la una din clientele ei statornice, secretara şefului serviciului de contraspionaj maghiar. Venind către prînz să facă unele cumpărături, clienta îi spusese în modul cel mai confidenţial cu putinţă că serviciul de transmisiuni al armatei germane a identificat un post de radio care emitea de cîteva zile din interiorul oraşului şi anume chiar de pe strada Unio. Ascultînd discuţia dintre şeful ei şi ofiţerul de legătură al Gestapoului, femeia înţelesese că nemţii luaseră toate măsurile pentru ca la prima reapariţie a postului în eter să identifice exact casa de unde se emite. Bineînţeles secretara, convinsă că Maria Kovacs nu putea fi decît o adeptă a horthyştilor, n-a bănuit nici o clipă că avea în faţă chiar pe operatoarea postului de radio. „Ileana" şi-a manifestat iniţial îndoiala că oameni atît de cumsecade cum sînt vecinii ei ar putea să se preteze la asemenea acţiuni, dar a sfîrşit prin a accepta că „în ziua de astăzi nu mai poţi avea încredere în nimeni".

O observare atentă a străzii, făcută din spatele vitrinei, după plecarea clientei, i-a permis „Ilenei" să identifice repede unul din posturile de goniometrie, camuflat sub un cort al societăţii de telefoane; ea a reuşit, de asemenea, să repereze prezenţa permanentă, în diferite puncte, a cinci-şase bărbaţi care se învîrteau în sus şi în jos fără vreo treabă aparentă. La interval de două-trei ore aceşti bărbaţi erau schimbaţi cu alţii care, asemenea celor plecaţi, îşi făceau de lucru pe stradă . . .

Am hotărît să încetăm emisiunile şi să le reluăm după ce vom fi izbutit să transportăm aparatul în altă parte. „Ileana" urma să-l dinamiteze, plasînd capătul fitilului Bikford la îndemînă, gata să-i dea foc în cazul unei descinderi prin surprindere. Materialele de cifrare înmuiate în benzină trebuiau aşezate şi ele la capătul terminus al fitilului, pe capsa detonantă. Am stabilit, de asemenea, un contact vizual, fără luare de legătură, pentru duminică 24 septembrie, apoi ne-am despărţit. Acasă am distrus mesajul ce-l pregătisem pentru transmitere. Noaptea m-am răsucit pe toate părţile în patul tare, gîndindu-mă la ce ar trebui să fac în continuare.

Pînă la urmă am hotărît să-mi continui activitatea de observare în punctele de trecere ale convoaielor inamice. Speram că în cîteva zile să găsim un loc sigur în care să mutăm emiţătorul şi atunci, ceea ce va prezenta încă utilitate, va putea fi transmis comandamentului nostru. Aşa a fost posibil ca sîmbătă 23 septembrie, spre prînz, să mă aflu într-o cîrciumă din apropierea gării Apahida şi să asist la o concentrare de trupe horthyste şi de blindate germane cum nu văzusem încă. La scurt timp, dinspre Cluj a sosit şi o coloană de tunuri de cîmp autotractate care s-a oprit chiar în apropierea cîrciumii în care mă adăposteam. Şoferul unuia din transportoare a intrat în fugă în local şi a cerut patronului a palincă. Am cerut şi eu una şi m-am dat în vorbă cu el:

— Unde v-aţi pornit aşa de mulţi vitejilor?

— Spre Mureş — mi-a răspuns şoferul dînd pe gît palinca tare. Toate trupele şi maşinile astea pleacă la noapte spre front să oprească ofensiva românilor şi să-i arunce înapoi, dincolo de rîu. Dacă reuşim, va fi bine. Dacă nu, vom fi scoşi din Ardeal. Aşa spune locotenentul nostru. Dar, fii fără

grijă! N-au românii ce pune contra atîtor tunuri și tancuri! Îi batem precis.

— Domnul să vă aibă în pază — am îngăimat eu în timp ce șoferul ieșea grăbit pe ușă.

Știam și eu, mai bine decît artileristul maghiar, că blindatele și artileria Armatei a patra române nu erau nici pe departe la fel de numeroase ca acelea concentrate de inamic în ziua aceea la baza de plecare din Apahida. Mă obseda gîndul că a doua zi, în zori, tot acest tăvălug de fier și foc se va rostogoli asupra tovarășilor mei din Regimentul 34 infanterie. Am hotărît pe loc, acolo în cîrciuma de la Apahida, că trebuia să fac tot ce depindea de mine, indiferent de riscuri, pentru a-mi preveni comandanții de contraofensiva pregătită de dușman. Dacă aș fi făcut altfel, ar fi fost ca și cum mi-aș fi trădat tovarășii de luptă. Pe Cornea, pe Hagi Giafar, pe Vasile Stan, pe comandantul meu de companie, locotenentul de rezervă. Pe toți.

Animat de aceste sentimente și intenții am ajuns la magazinul „Ilenei" și, după ce m-am convins că nu este nimeni înăuntru, am intrat. La auzul zgomotului făcut la ușă, „Ileana" apăru imediat de după draperia ce separa prăvălia de camera din spate. Cînd m-a văzut s-a clătinat o clipă, iar fața i-a devenit albă ca hîrtia.

— Tu ești? mă întrebă în mod inutil. Ne-am înțeles doar că nu vei mai călca pe aici! Strada este supravegheată zi și noapte, iar eu aștept doar prilejul potrivit pentru a dispare înainte ca fasciștii să-și piardă răbdarea și să percheziționeze casă cu casă.

În timp ce-mi vorbea astfel „Ileana" luă dintr-un

raft două conserve de gulaș și le așeză pe tejghea în fața mea.

— Acestea, reluă ea cu același ton șoptit, sînt pentru cazul în care vei fi surprins în magazin. Pentru toată lumea care va intra aici, vei fi un client cusurgiu care pretinde că conservele sînt vechi. Și acum, spune-mi de ce n-ai așteptat întîlnirea de mîine? Știi doar că ne riscăm capetele.

— Știu, răspunsei eu. M-am hotărît totuși să vin pentru că în puținele zile de cînd lucrăm împreună m-am convins că ești o femeie curajoasă, o bună patriotă. Numai un patriotism de neclintit ți-a putut da tăria să rămîi în Clujul ocupat, ani de zile, cu un aparat de emisie-recepție ascuns în casă, fără să știi pentru cît timp te-ai angajat în această acțiune periculoasă. Și numai un curaj din cale-afară de mare ți-a permis să ieși seară de seară în eter cu riscul de a fi descoperită și lichidată.

— Sper că n-ai venit să-mi ceri să transmit un mesaj?!

— Ba da, Maria. Am venit tocmai pentru a-ți cere să transmiți un mesaj.

— Atunci, nu ești în toate mințile! Știi prea bine că cei de afară nu așteaptă decît mesajul acesta pentru a-și face ultimele măsurători. Pentru a descoperi postul și pe noi odată cu el. Iar cînd ai noștri vor intra în Cluj, vor constata că am murit doar pentru a transmite un singur mesaj, atunci cînd am fi putut să așteptăm cîteva zile și să ne reluăm activitatea în condiții de siguranță. Te-ai gîndit bine la toate acestea, Dan?

Mai în vîrstă decît mine cu zece-doisprezece ani, „Ileana" făcea apel la înțelepciune. Dar eu nu vo-

iam să fiu înțelept. Voiam doar să-i previn pe ai mei. M-am uitat deci drept în ochii dilatați de teamă ai femeii și i-am spus:

— Maria, am obținut acum cîteva ore informații extrem de importante de care depinde situația acestui sector al frontului și viața a sute, poate chiar mii de ostași români. Nemții și horthyștii au concentrat la Apahida zeci de tancuri, numeroase piese de artilerie și multe trupe proaspete. Această forță de șoc se va deplasa în cursul nopții spre frontul de pe Mureș, iar mîine va cădea ca un trăsnet peste liniile noastre. Și cei ce vor pieri primii sînt cei din regimentul meu. Îți dai seama acum că trebuie să avertizăm comandamentul despre toate acestea? Este adevărat, riscăm să plătim această acțiune cu viețile noastre. Dar putem accepta să ne păstrăm viețile cu prețul a sute de alte vieți?

„Ileana“ mă privi tăcută cîteva minute și apoi spuse:

— Bine, Dan, voi transmite mesajul. Noroc că este sîmbătă după amiază și că nu ne vor deranja clienții. Cine știe poate avem noroc. Voi încerca să termin totul în cinci minute: transmit mesajul, cobor, dau foc fitilului și apoi încerc să părăsesc magazinul. Am prieteni care mă vor ascunde pînă la eliberare, dacă reușesc să scap cu bine de aici. Voi lua cu mine doar poșeta și banii din casă. În ce te privește, va trebui să pleci imediat ce vom cifra mesajul. N-are nici un rost să rămîi. Ar fi o prostie...

Eu nici nu mă gîndeam să plec și să o las singură în pericol. Dimpotrivă, mă gîndeam cu înfrigurare la o cale de scăpare pentru amîndoi și mi se părea că găsisem o asemenea cale. Am întrebat-o pe „Ileana“:

— Ziceai că cinci minute vor fi suficiente pentru transmiterea mesajului.

— Da. Dar de ce? Ce-ți mai trece prin cap?

— Ar fi timpul să-mi acorzi și mie puțină încredere. Tu vei urca sus pentru a transmite mesajul, iar eu voi încerca în acest interval să realizez o manevră care să ne salveze.

— Pe amîndoi?

— Pe amîndoi!

În glasul meu răsuna un asemenea sentiment de siguranță încît „Ileana“ nu m-a mai întrebat nimic și nici nu mi-a mai propus să plec. Chiar dacă nu punea prea multă bază pe planurile mele, colega mea sfîrșise probabil prin a accepta că am dreptul și datoria să împart pericolul cu ea. Am trecut deci în camera din spate unde am redactat și codificat un mesaj cît mai scurt cu putință. La sfîrșit raportam că datorită pericolului iminent de a fi descoperiți acesta era ultimul nostru mesaj. Pe urmă am distrus ciorna și codurile într-un lighean smălțuit în care turnasem acid sulfuric concentrat. „Ileana“ a golit tot conținutul casei în poșetă, și-a îmbrăcat taiorul și mi-a spus:

— Iată, eu sînt gata...

— În regulă, am răspuns. Spune-mi, banca de alături continuă să lucreze sau a fost evacuată?

— A! Magyar Király Bank? N-a fost evacuată. Chiar astăzi s-au făcut aici plățile de sfîrșit de lună pentru mai multe instituții. De aceea, în mod

excepţional, banca se închide astăzi la ora 16. De obicei sîmbăta închide la prînz...

— Deci, vor închide cam în douăzeci de minute. Perfect! Urcă sus şi dă drumul mesajului. Dar nu uita: nu lucrezi mai mult de cinci minute.

„Ileana“ dispăru în spatele uşiţei ce masca o scară de lemn. Mi-am aprins o ţigară şi am aşteptat cu răbdare să înceteze zgomotul paşilor ei. Apoi m-am îndreptat către telefonul public montat la intrare, am introdus o fişă şi am format numărul secţiei de poliţie a cartierului, indicat cu roşu pe o listă afişată alături de aparat.

*
* *

După cîte aveam să aflu mai tîrziu din propriile sale declaraţii, de identificarea emiţătorului nostru se ocupa căpitanul Müller din corpul de transmisiuni al Wehrmachtului, iar în după-amiaza aceea, cînd noi ne riscam capetele pentru o emisiune de cinci minute, domnia-sa era cum nu se putea mai satisfăcut. Capcana montată de el la cele două extremităţi ale străzii Unio era fără cusur. Îmbrăcaţi în salopete ale societăţii de telefoane, oamenii săi trebăluiau sub cortul ridicat în marginea trotuarului fără a atrage atenţia trecătorilor. Un al doilea goniometru era camuflat în podul unei case rămasă neterminată la celălalt capăt al străzii. Era suficient ca cele două posturi să capteze cîteva minute emisia noastră pentru a putea identifica fără greş casa din care provenea mesajul. Odată această sarcină îndeplinită, unul din oamenii lui Müller tre-

buia să indice casa echipei operative a Gestapoului, ai cărui oameni se învîrteau sub diferite deghizări pe stradă. Nici căpitanul, nici subalternii săi nu erau chemaţi şi nici nu doreau să se amestece în cele ce urmau să se petreacă.

— Herr Hauptmann, postul emite! şopti deodată un glas de sub cort.

— L-aţi prins bine?

— Da! Frecvenţa 18392... control 152 grade...

Müller se strecură grăbit sub cort şi aplică un disc de celuloid pe o hartă a cartierului fixată solid pe o planşetă de lemn.

— Ce spune Hans? întrebă nerăbdător şeful.

— 341 grade! răspunse unul din subalterni ce ţinea, lipit de ureche, receptorul unui telefon de campanie.

— *Gut!* exclamă Müller aplicînd un al doilea disc de celuloid pe hartă. Este vorba de băcănia aceea mică de lîngă bancă. Schultz, du-te şi comunică asta tipului de la Gestapo din colţul străzii. E rîndul lor acum. Noi să ne strîngem sîrmele şi să plecăm.

*
* *

Ca din întîmplare un zugrav, un fotograf ambulant, un măturător, un vînzător de ziare şi vreo doi trecători se grupară, îndreptîndu-se cu paşi mari spre băcănie. În acelaşi timp însă, două maşini de poliţişti maghiari în uniformă năvăliră cu zgomot pe stradă. Grupa celor de la Gestapo abia apucase să ajungă în faţa uşilor de fier forjat ale lui Magyar

Király Bank cînd se trezi înconjurată de polițiștii horthyști cu revolverele în mînă.

— Mîinile sus! ... Nu mișcați! ordonă șeful polițiștilor. Va să zică aveți de gînd să jefuiți banca, tîlharilor? Pune-le cătușele Jenő!

În aceste momente de derută, cînd nemții încercau să explice cum puteau mai bine rosturile prezenței lor acolo, „Ileana" și cu mine am părăsit neobservați magazinul, braț la braț. După ce am dat colțul, ne-am despărțit, luînd-o la fugă, fiecare în altă direcție. Și poate că nici această inspirație de moment de a anunța poliția despre apariția unor necunoscuți ce intenționau să prade banca nu ne-ar fi ajutat prea mult dacă, în momentul în care nemții reușiseră să-i convingă pe polițiștii maghiari despre adevărata lor calitate, o explozie violentă n-ar fi izbucnit în interiorul băcăniei, îngropînd întregul grup sub un potop de cioburi de sticlă, bucăți de tencuială și zid.

În aceeași seară, un grup important de bombardiere române a lovit decisiv coloana dușmană ce se îndrepta spre front, iar la 26 septembrie trupele noastre au cucerit definitiv dealurile Sîngiorzului, realizînd o breșă largă în direcția Apahidei. Prin această breșă m-am strecurat și eu înapoi, la ai mei ...

*

* *

Colonelul Georgescu tăcu. Afară se întunecase iar unul din ofițeri se ridică să aprindă lumina.

Într-un tîrziu, locotenentul Vasiliu rupse tăcerea ce se așternuse, întrebînd:

— Dar „Ileana", tovarășe colonel?

— Cu „Ileana" m-am reîntîlnit după zece ani la Prezidiul Marii Adunări Naționale, unde am fost decorați împreună cu alți participanți la războiul antihitlerist.

FLAGRANT DELICT

Mercedesul de culoare închisă lăsase în urmă Piteștiul, avîntîndu-se pe primele serpentine ale Dealului Negru. Șoferul aruncă o privire asupra ceasului de bord și lăsă să-i scape o înjurătură. Era aproape amiază, iar el își propusese să ajungă în seara aceleiași zile la Viena. Băuse cam mult noaptea trecută, iar faptul îl împiedicase să se scoale la timp; colac peste pupăză, o bură de ploaie căzută în zori îngreunase serios circulația, mai ales în comune, unde camioanele și mașinile agricole ieșite la lucru dimineață întinaseră partea carosabilă cu un strat de noroi . . .

Preocupat de întîrziere, străinul continuă să accelereze . . . Iar atunci cînd, angajat pe partea stîngă pentru a tăia scurt o curbă, se trezi față în față cu un camion, accidentul fu inevitabil.

Cincisprezece minute mai tîrziu, o mașină a miliției sosi la fața locului, alarmată de șeful de post. Cercetarea stabili cu certitudine nevinovăția șoferului de camion care își învîrtea speriat șapca în mîini și explica cu fraze întretăiate cum se trezise cu autoturismul în față. Într-o încercare disperată de a evita ciocnirea, străinul virase spre dreapta, rupsese bara de protecție de pe marginea șoselei și se rostogolise cu mașina în gol. În timp ce echipa sosită la fața locului ridica urmele și întocmea procesul-verbal, medicul comunei și șeful de post coborîseră pentru a-l scoate pe accidentat din epava Mercedesului și pentru a-i da primele îngrijiri. Acestea din urmă se dovediseră de prisos: omul murise pe loc, lovind cu capul bordul mașinii. O mașină a salvării transportă cadavrul la Pitești pentru autopsie, iar patrula miliției se întoarse la inspectorat pentru a depune raportul și obiectele găsite la fața locului.

Examinarea hîrtiilor mortului lămuri că acesta era August Neuhauser, în vîrstă de 37 de ani, reprezentant al firmei producătoare de materiale de construcții „CONCRETTA S. A.". Geamantanul găsit în port-bagajul mașinii conținea un costum de haine, o pereche de pantofi, cîteva cămăși și lenjerie. Mai interesantă se dovedi servieta găsită pe bancheta din față: o servietă „diplomat" ce conținea mai multe dosare cu oferte făcute unor firme de comerț exterior românești. În cădere, servieta se lovise puternic de bordul mașinii, astfel încît peretele ei superior se desfăcuse, lăsînd să se vadă în armătură o ascunzătoare de mărimea unui pachet de țigări în care se afla un pachețel ambalat în hîrtie neagră. Două ore mai tîrziu, pachețelul se găsea în laboratorul de criminalistică al Ministerului de Interne unde, deschis cu precauțiunile de rigoare, dădu la iveală un aparat de fotografiat de tip „Minox" și cinci role de film nedevelopat. Informat, colonelul Mătase ordonă ca cele cinci role să fie developate imediat. Așa s-a aflat că moartea lui Neuhauser zădărnicise scoaterea din țară a unor planuri și rapoarte de cercetare privind un nou tip de beton românesc, rezistent la temperaturi deose-

bit de înalte. Datorită calităților sale, acest beton avea aplicații importante în siderurgie precum și utilizări deloc neglijabile pe plan militar.

Investigații întreprinse în aceeași zi stabiliră că cercetările pentru punerea la punct a tehnologiei producerii noului beton se făceau la etajul III al unui institut din capitală. Institutul, nou înființat și instalat într-o clădire special construită, era protejat prin măsuri de securitate deosebit de complexe. Persoanele angajate la institut aveau acces numai la etajul și în sectorul în care își desfășurau activitatea, iar intrarea în laboratoare și sălile de proiectare în costum de oraș era interzisă. După ce depășeau punctul de control existent la fiecare etaj, cercetătorii treceau prin cabinele unui vestiar unde îmbrăcau pantaloni și halate albe și încălțau pantofi ușori de aceeași culoare. Ferestrele clădirii, din sticlă mată, nu se deschideau niciodată, încăperile fiind prevăzute cu aer condiționat și lumină fluorescentă. Persoanele străine de institut erau primite numai la parter, unde se găseau birourile administrației și ale conducerii.

Apărea deci extrem de îndoielnic, dacă nu imposibil, faptul ca cineva să încerce să introducă în laboratoare prin acest sistem de securitate un aparat de fotografiat și apoi să riște să iasă la sfîrșitul zilei de lucru cu filmele nedevelopate asupra sa.

Era evident că cercetările pentru identificarea complicelui lui Neuhauser vor fi dificile și vor cere timp. Pornind de la această idee, colonelul Mătase ordonă să fie refotografiate cu aparatul „Minox", pe alte cinci pelicule, planșele și rapoartele de cercetare referitoare la noul beton, obținute cu sprijinul conducerii institutului.

Noile filme făcute conform ordinului lui Mătase aveau însă o particularitate: erau realizate de la o distanță care făcea complet indescifrabile imaginile ce apăreau după developarea lor. Peliculele și aparatul „Minox" fură puse la loc în ascunzătoarea din peretele servietei „diplomat" care, refăcută cu îngrijire de către un specialist marochiner, arăta ca înainte de accident. Această servietă împreună cu urna conținînd rămășițele pămîntești ale lui Neuhauser și cu celelalte obiecte ce-i aparținuseră fură predate două zile mai tîrziu reprezentantului legal al familiei defunctului, sosit anume din străinătate.

Mătase considera că patronii lui Neuhauser vor sfîrși prin a accepta că acesta nu fusese suspectat de autoritățile române, care l-ar fi arestat, desigur, dacă ar fi știut că avea asupra sa materiale de spionaj. Faptul că accidentul avusese loc în zona de responsabilitate a unui post de miliție care făcuse și cercetările de rutină era de natură să explice motivul pentru care aceste cercetări nu fuseseră atît de minuțioase încît să descopere aparatul și rolele de film. În ce privea calitatea proastă a fotografiilor, aceasta s-ar fi putut întîmpla oricărui fotograf experimentat obligat să lucreze sub o stare de tensiune nervoasă. Adăugînd la cele de mai sus tentația de a pune mîna pe invenția prețioasă ce li se strecurase printre degete, cei din străinătate vor sfîrși desigur prin a trimite la București un alt emisar care să încerce să obțină din nou, cu ajutorul complicelui autohton, formulele și

planurile de producție ale betonului rezistent la temperaturi înalte. Dacă acesta ar fi apărut ca reprezentant al firmei „CONCRETTA S.A." totul ar fi fost simplu: punerea lui sub observație ar fi lămurit în scurt timp cine era acela care-i furniza materiale secrete din cadrul institutului. Era însă foarte probabil ca omul așteptat să vină sub altă acoperire, și atunci...

— Atunci, conchise Mătase, răgazul care ne rămîne pînă cînd cei din străinătate se vor dezmetici și vor hotărî să acționeze trebuie folosit pentru investigații în jurul celor ce au acces la materialele de cercetare privind betonul cel nou. Trebuie să facem totul pentru ca, la sosirea în țară a noului emisar, noi să-i cunoaștem deja complicele. Cine știe, poate realizăm un flagrant de spionaj. În orice caz, va trebui să procedăm cît se poate de discret Să evităm cu orice preț alarmarea celui căutat.

Căpitanii Irimia și Tenescu, convocați la colonel pentru a prelua cazul, dădură aprobator din cap. Se hotărîră să întreprindă investigații referitoare la viața din afara serviciului a unora din cercetători și să studieze, în afara orelor de program, interiorul clădirii institutului pentru a încerca să identifice modul în care fusese introdus și apoi scos aparatul foto și pelicula. Institutul lucra în două schimburi, astfel încît „în afara orelor de program" rămînea doar intervalul 24—8 dimineața ceea ce nu-l încînta din cale afară pe Irimia.

O vreme păru că norocul îi surîde lui Tenescu, care descoperise printre cei investigați un tînăr inginer constructor, necăsătorit, care cheltuia sume depășind salariul său, frecventînd des unele localuri de noapte, inclusiv pe cele vizitate de străini. Pînă la urmă se dovedi că banii pe care tînărul inginer îi cheltuia cu atîta dezinvoltură proveneau din vînzarea casei moștenite de la un unchi decedat de curînd și că, făcînd abstracție de obiceiurile proaste apărute în viața sa ca urmare a moștenirii și care constituiau un fenomen trecător, era un băiat de treabă.

Irimia ajunsese să cunoască după trei nopți interiorul institutului mai bine decît interiorul propriului său apartament din Drumul Taberei. Dar ce folos? Constatările făcute nu-i îngăduiau nici măcar umbra unei ipoteze care să stea cît de cît în picioare. Singura concluzie utilă era aceea că, odată ajunși în interior, cercetătorii de la etajul III aveau acces fără restricții la documentele privind betonul rezistent la temperaturi înalte care constituia obiectul preocupărilor lor. Un om înarmat cu un „Minox" ar fi putut deci, la adăpostul planșetei sale și la lumina puternică a lămpii fluorescente, să facă fotografii după aceste documente. Dar măsurile de securitate luate la intrare și ieșire erau într-adevăr suficient de drastice pentru a descuraja în fașă orice idee de a introduce pe etaj un aparat foto, fie el și „Minox".

În cea de-a patra noapte, pe jumătate convins de zădărnicia cercetărilor sale, Irimia, așezat pe un scaun în camera de gardă, îi oferi paznicului de noapte o țigară. Omul era un fost adjutant de securitate care ieșise la pensie de vreo doi ani și fusese angajat ulterior ca paznic la institut. Irimia îl cunoștea bine.

— Cum merge trèaba pe aici pe la savanți, nea Gheorghe?

— Bine, tovarășe căpitan; oameni educați, politicoși... Mai rotunjesc și eu pensia...

— Dar nu ți-e greu să stai de pază atîtea ore?

— Paza-i pază peste tot. Tot pază făceam și la armată. Mai greu e în schimbul de noapte. Săptămîna asta am avut noroc de dumneavoastră să-mi țineți de urît.

— Dar ziua cum este?

— Să vă spun drept, ziua ar fi cum ar fi dacă n-am trăi aici ca într-un incubator. Aici nu pătrunde nimic din afară. Nici zgomotul orașului, nici aerul poluat, dar nici soarele. Dumnealor, cercetătorii, se dau lucrului și nu prea iau seama, dar pe mine atmosfera asta mă scoate din sărite. Să mă iertați de vorba proastă, dar de la o vreme am băgat de seamă că singura variație posibilă devine mersul la toaletă... Dar unde fugiți așa? S-a întîmplat ceva?

— S-a întîmplat pe dracu, mormăi mai mult pentru el Irimia avîntîndu-se de-a lungul culoarului.

Furia căpitanului era cu totul de înțeles. În cercetările sale nu se ocupase încă deloc de cabinele de toaletă, considerînd că etajul III este prea departe de sol pentru a putea strecura pe aici aparatul de foto. Or, ferestrele cabinelor de toaletă, făcute tot din sticlă mată pusă în rame de fier, prezentau o particularitate față de celelalte ferestre ale clădirii: ele se puteau deschide. Iar în praful depus pe rama uneia din aceste ferestre erau perfect vizibile cîteva urme digitale.

Un telefon dat la birou îl aduse în grabă pe colonelul Mătase, care nu plecase încă acasă și pe criminalistul de serviciu, care ridică cu grijă amprentele găsite pe pervaz. Apoi, ofițerii coborîră pentru a examina împrejurimile institutului. Se vădi că ferestrele toaletelor dădeau spre un teren viran din spatele clădirii, folosit ca loc de parcare.

— Schema mi se pare simplă acum, rosti Mătase revenit în biroul său, cu Irimia după el. Se vede că în anumite seri, dinainte stabilite, Neuhauser sosea cu mașina în parkingul din spatele institutului, iar la ora convenită complicele său din interior lăsa să cadă spre el capătul unei sfori de care străinul atașa aparatul de fotografiat și filmele. O oră sau două mai tîrziu, operația se repeta în sens invers, iar Neuhauser își recăpăta aparatul. De mîine va trebui să pornim serios la identificarea posesorului amprentelor și să realizăm această identificare repede și discret.

— Să ne apucăm serios, bombăni Irimia către Tenescu după ce ieșiră din biroul colonelului. Parcă pînă acum ne-am jucat!

— În loc să fii mulțumit că ai scăpat nesăpunit, mai și mormăi, îi răspunse Tenescu. Să răscolești trei zile o clădire fără să bagi de seamă o chestiune atît de simplă!

— Acum vi se pare simplă la toți... Noroc cu nea Gheorghe. Altfel mai bîjbîiam noi mult și bine. Acum hai să ne culcăm, căci vînătoarea de amprente pe care o vom începe mîine nu va fi deloc ușoară.

În laboratorul de criminalistică experții găsiră cu ușurință pe una din probele procurate de colo-

nelul Mătase amprente similare cu cele ridicate de pe fereastră. Posesorul lor, cercetătorul chimist Dumitrescu George, în vîrstă de 52 de ani, făcuse studii superioare în timpul războiului la Charlottenburg și era căsătorit cu fiica unui fost industriaș decedat înainte de naționalizare. Mai în vîrstă decît majoritatea colegilor săi, George Dumitrescu era un om retras, necomunicativ și deci nu prea bine cunoscut de ceilalți. Unele cercetări făcute discret în jurul domiciliului său stabiliră că omul ducea o viață îndestulată, cumpărase recent un autoturism „Dacia-1300" și plătise integral costul apartamentului pe care îl locuia. Toate acestea avură darul să smulgă lui Tenescu cîteva înjurături pline de obidă.

— Nu puteam să încep cu ăsta, fir-ar al dracului să fie, a trebuit să pierd trei zile cu copilandrul ăla...

— Lasă, interveni împăciuitor Irimia, oricum trebuia să începi cu cineva. Mai bine hai să facem cunoștință mai îndeaproape cu domnul Goguță Dumitrescu.

Și elementele începură să se adune. Astfel Irimia stabili că, în urmă cu cîtăva vreme, Dumitrescu, aflat în schimbul doi, rămăsese de cîteva ori peste program, chipurile pentru a termina o lucrare. Perioada coincidea cu cea în care fusese în țară Neuhauser. La rîndul său, Tenescu, care își rezervase drept cîmp de activitate domiciliul lui Dumitrescu, află de la niște vecine bune de gură că „lui madam Dumitrescu nu i-ar ajunge nici depozitul Băncii Naționale! Tot ce vede prin vitrine și prin jurnalele de mode, a doua zi le și cumpără. Dă mii de lei pe tablouri, covoare și mobilă, de te miri de

unde are atîția bani. Ba se aude că acum vrea să-și cumpere o vilă la munte. Săracu bărbată-su, probabil că se spetește muncind".

Iar în timp ce ofițerii Irimia și Tenescu adăugau noi piese la dosarul cazului, Dumitrescu fusese pus sub supraveghere de către colonelul Mătase. Măsura apărea cu atît mai oportună cu cît cam în aceeași perioadă sosise în București un anume Guido Bergmann, director al firmei „CONCRETTA S. A." care vizita cu asiduitate firmele românești de specialitate pentru a „relua firul afacerilor, atît de tragic întrerupt de moartea colegului Neuhauser"

Dar Bergman plecă fără să fi luat legătura cu Dumitrescu și nici cu alte persoane în afara acelora ce aveau oficial calitatea să-l primească. Au urmat apoi zile și săptămîni lungi de așteptare pînă cînd, într-o seară, plecînd de la institut, urmăritul nu se duse acasă, ca de obicei, ci se plimbă preț de o oră pe străzile goale ale orașului, intrînd către orele 23,00 în restaurantul „Intim". Localul fiind plin, Dumitrescu se îndreptă către o masă ocupată de un singur client, căruia îi ceru permisiunea să ocupe scaunul rămas liber. Urmăritul comandă un pahar de „Martini Dry" și înfiripă cu vecinul său de masă o discuție animată, dar pe un ton suficient de scăzut pentru a nu putea fi auziți de la mesele vecine. Era evident că străinul se străduia să explice ceva lui Dumitrescu, deoarece la un moment dat scoase din buzunar un pachet de țigări pe cartonul căruia scrise ceva cu stiloul. Dumitrescu părea că se miră de spusele interlocutorului său, că nu crede ce i se spune. Discuția mai continuă o vreme pe un ton liniștit, iar după o oră comeseanul lui

Dumitrescu plăti consumația amîndurora și părăsi localul aflat la ora închiderii, lăsîndu-l singur la masă pe individul urmărit.

În aceeași seară se află că individul se numește George Adt, că venise în România pentru „a prospecta piața“ și că locuia la hotelul „Lido“. La hotel se știa că domnul Adt va părăsi Bucureștiul peste două zile cu automobilul propriu, un „Opel Kapitän“ parcat în garajul de peste drum. Dealtfel, sub pretextul că dorește să-și țină mașina în perfectă stare pentru drumurile lungi, individul închiriase încă din ziua sosirii, de la O.N.T., un autoturism fără șofer, cu care își făcea cursele prin capitală. Autoturismul închiriat de la O.N.T. era parcat pe o stradă din apropierea hotelului, iar predarea sa către proprietari urma să se facă chiar în ziua plecării. De aceea, călătorul ceruse să fie trezit în dimineața respectivă la ora șase și jumătate și să i se prezinte nota de plată nu mai tîrziu de ora șapte.

Toate aceste noutăți provocară în biroul colonelului Mătase un sfat mare care se sparse abia în zorii zilei. Atît șeful cît și cei doi ofițeri ce se ocupau de la început de caz socoteau că în seara următoare Adt va încerca să-i transmită lui Dumitrescu, în interiorul institutului, aparatul „Minox“ și peliculele necesare refotografierii documentelor secrete. Exista, de asemenea, convingerea unanimă că operația inversă, respectiv preluarea de către Adt a aparatului și peliculelor va avea loc în aceeași noapte în preajma terminării orelor de program ale institutului. În consecință, se hotărî ca cei doi să fie prinși în flagrant în momentul în care, după ce va fi fotografiat documentele, Dumitrescu va încerca

să retransmită străinului filmele și aparatul. Odată hotărîrea luată, fiecare participant la operație primi ordine precise asupra misiunii pe care o avea de îndeplinit. Apoi toată lumea se duse la culcare, în afară de Irimia, care se abătu pe la institut, fumă o țigară cu nea Gheorghe și meșteri ceva la zăvoarele cabinetului de toaletă.

În ziua care urmă, domnul Adt vizită cu zel toate întreprinderile bucureștene cu care dusese tratative. El lăsă la serviciile de protocol ale acestor întreprinderi o listă cu firmele pe care le reprezenta, oferte pentru diferite mașini și utilaje precum și o scrisoare în care înșira avantajele unor operații comerciale încheiate prin el. Apoi, către nouă seara, cînd întunericul se lăsase cu temei peste București, domnul Adt poposi cu mașina închiriată în parkingul din spatele institutului de cercetări și, după ce se încredință că în mașinile aflate deja acolo nu se găsește nimeni, se îndreptă spre clădirea din înaltul căreia un fir lung și subțire de ață pescărească coborîse către pămînt. George Adt mai examină o dată cu atenție împrejurimile, apoi scoase dintr-un buzunar un săculeț de plastic pe care îl atașă repede de firul ce-i atingea fața. Săculețul luă imediat înălțime către etajul III, iar domnul Adt plecă nesupărat de nimeni, la volanul mașinii, către hotelul „Lido“. Aici el intră în restaurant unde își comandă o cină copioasă, stropită cu băuturi de soi. Pe la zece și jumătate, după ce bău o cafea turcească și un coniac franțuzesc, omul se ridică cu un regret evident de la masă și plecă din nou în oraș cu autoturismul închiriat.

Cam în același timp, Irimia pătrunse discret pe

culoarul etajului III al institutului de cercetări și se ascunse, cu ajutorul paznicului Gheorghe Roșu, într-o debara de serviciu, plină cu tot felul de rebuturi, prăfuită și în mare nevoie de aer, fie el și poluat. Ofițerul purta sub braț o servietă din care scoase, imediat ce se instală în debara, un aparat de radio emisie-recepție identic cu cele folosite de miliției de la circulație. Prin acest aparat, pe care îl lăsă deschis în permanență, Irimia primea îndrumări și ordine și raporta la rîndul său colonelului Mătase, instalat peste drum de parking, într-un șantier de construcții. După ce reglă aparatul de radio, căpitanul Irimia scoase din servietă un aparat de fotografiat prevăzut cu flash electronic, pe care îl potrivi pentru distanța de un metru și jumătate și pe care și-l anină de gît, asemenea unui reporter pasionat de vînătoarea de imagini.

Și apoi lucrurile se precipitară atît de vertiginos încît numai un plan de acțiune bine însușit a permis ofițerilor să păstreze inițiativa. Ajuns iar în parking, Adt ieși repede din mașină, la unsprezece fix, și se așeză la pîndă în umbra clădirii. Aproape imediat începu să coboare către el firul subțire de ață pescărească de care era legat săculețul de plastic. Dar, înainte ca acest săculeț să ajungă la îndemîna spionului, un reflector puternic, camuflat pe una din schelele șantierului de peste drum și reglat să cuprindă tocmai zona în care se găsea Adt, scăldă totul într-o baie orbitoare de lumină. Rămas împietrit, cu mîna dreaptă ridicată în întîmpinarea săculețului, lui Adt îi trebui aproape un minut pentru a-și da seama că este filmat din interiorul unei autoutilitare ale cărei uși din spate săriseră în lături și că oameni înarmați îl înconjuraseră din toate părțile.

În acest timp, sus, la etajul III, Irimia făcea să sară, cu o lovitură de picior, zăvorul slăbit în prealabil al unei cabine de toaletă. Cățărat pe marginea ferestrei, Dumitrescu fu buimăcit la rîndul său de fulgerele orbitoare ale flash-ului electronic și de somația „Rămîi nemișcat“ pe care i-o adresă căpitanul de securitate. Apoi, individul fu scos din institut fără ca vreunul din ceilalți salariați aflați în laboratoare și în sălile de proiectare să sesizeze că se întîmplase ceva deosebit.

Fusese — așa cum îi plăcea lui Irimia să spună adesea după aceea — un foarte reușit flagrant de spionaj.

AVENTURĂ ÎN PORT

Cu riscul de a-mi atrage mînia concetățenilor mei, trebuie să încep această poveste printr-o mărturisire: în zilele acelea de septembrie ajunsesem să-mi fie lehamite de port, de vapoare și mai ales de toate restaurantele și barurile ce ațin ademenitoare calea marinarilor. Am spus mai ales restaurantele și barurile pentru că de la sosirea mea în oraș le frecventam cu asiduitatea unui alcoolic patentat, seară de seară, în nădejdea descoperirii unei urme cît de slabe legată de problema care mă preocupa. Nu vreau să insinuez prin cele spuse că aș fi unul din aceia care dau înapoi în fața unui pahar de Murfatlar. Aveam însă din ce în ce mai limpede sentimentul că mă angajasem pe o pistă care nu ducea nicăieri. Să te lași de meserie, nu alta . . .

Totul începuse în urmă cu vreo zece zile, într-o după-amiază cînd șeful, colonelul Mătase, mă chemase la el. M-am dus cu inima ușoară. Rezolvasem tocmai un caz încurcat de spionaj economic în care, ajutat de experiență dar și de puțin noroc, adunasem probe neîndoielnice privind vinovăția celor implicați. Mă așteptam deci la oarecari felicitări și, cine știe, poate chiar la aprobarea celor cincisprezece zile de concediu neluate anul trecut, cînd cu tentativa de scoatere din țară a unor tablouri de valoare.

În biroul șefului l-am găsit pe maiorul Cornea coleg de școală și șef al unei secții a Direcției regionale de securitate Constanța. La intrarea mea, șeful mi-a făcut cinstea să se scoale de pe scaun și să-mi iasă în întîmpinare, strîngîndu-mi mîna suspect de cordial. Așa cum mă așteptam, m-a felicitat, dar nu pentru acțiunea rezolvată, ci pentru aerul de optimism și sănătate pe care, zicea el, îl răspîndeam în jurul meu. După aceste preliminarii m-a poftit să iau loc pe fotoliul din fața lui Cornea, care asistase la întreaga scenă, mut și solemn ca un țap logodit. În sfîrșit, colonelul a luat de pe birou raportul prin care solicitam cele cincisprezece zile de concediu și mi-a spus:

— În timp ce te așteptam, vorbeam cu Cornea despre dragostea ta pentru mare și despre zilele frumoase ale tinereții cînd vă hotărîserăți să vă faceți marinari. Prietenul tău a pus atîta căldură în aceste evocări încît m-am hotărît să-ți aprob să petreci cele cincisprezece zile la el, la Constanța.

Mărinimia șefului era de-a dreptul neobișnuită iar scînteia veselă ce se aprinsese în ochii lui Cornea m-a alarmat de-a binelea.

— De fapt, am răspuns eu pe tonul cel mai nevinovat cu putință, mă gîndisem să mă duc cu soția și copiii la munte, la Poiana Brașov. Septembrie e întotdeauna minunat pe acolo.

— Ba ai să-ți duci nevasta și copiii la mare. Socrul tău va fi cu siguranță bucuros de oaspeți, iar vremea este încă bună de plajă — insistă colonelul, jumătate în glumă, jumătate în serios.

— Ce să spun . . . Dacă-i ordin, cu plăcere! Nu-

mai că ar fi timpul să-mi explicați și mie de ce trebuie să-mi fac concediul la mare . . .

— Al dracului ești tu, măi Matei! rîse șeful. Eram gata să pariez că ai priceput din primul foc cam ce fel de concediu te așteaptă. Acum taci și ascultă!

N-aș vrea ca schimbul de cuvinte de mai sus să creeze o imagine greșită despre șeful meu și despre stările de lucruri din unitatea noastră. Colonelul Mătase, militar pînă în vîrful unghiilor își tratează subalternii în strictă conformitate cu prevederile regulamentului, iar glumele și le păstrează în general pentru orele din afara serviciului. Eu făceam figură de excepție care confirmă regula, căci, fiind vechi în unitate, șeful își permitea din cînd în cînd să mă mai slăbească din chingile regulamentului. În ce mă privește, nu i-am dat niciodată prilejul să regrete aceasta, făcînd tot posibilul să execut întocmai ordinele primite și să fiu un exemplu de disciplină pentru toți ceilalți. Înțelegînd că gluma s-a terminat, mi-am scos din buzunar carnetul de notițe și am rămas în așteptare:

— Dobrogean fiind, cunoști desigur movilele presărate mai peste tot în stepă și știi că acestea sînt morminte ale căpeteniilor triburilor scite care au trăit o vreme pe aceste meleaguri. Legenda despre bogățiile îngropate sub aceste movile a aprins multe imaginații în prima jumătate a secolului nostru . . .

— Îmi permit să remarc faptul că legenda s-a dovedit în multe cazuri o realitate. Săpături efectuate în mormintele scitice din stepele meridionale ale U.R.S.S. au scos la iveală numeroase obiecte de aur, adunate într-o colecție aflată în subsolul muzeului „Ermitaj". Și pe la noi țăranii povesteau despre indivizi care s-au îmbogățit de la o zi la alta după ce săpaseră la baza unei movile. Multe din aceste movile au fost găsite răvășite de către plugarii ce veneau în zori la muncă. În gropile săpate s-au găsit uneori vase mari de piatră . . .

— Bine, bine — mă întrerupse șeful zîmbind — sper că n-ai de gînd să-mi servești o porție de povești dobrogene. De fapt, voiam să ajung chiar la faptul că, la începutul acestei veri, niște necunoscuți au făcut săpături, de genul celor descrise de tine, la baza mormîntului scitic cunoscut sub numele de „Movila Neagră".

— O știu, sării eu din nou. Tătarii o numeau Kara Oba. Se află pe undeva între Nazarcea și Nisipari. A fost „prospectată" de mai multe ori, fără succes, de către căutătorii de comori.

— Tot așa o știau și colegii noștri de la Constanța care, asemenea ție, și-au fermecat copilăria cu basme tătărăști. Și ei și-au spus că probabil afacerea se reducea la o nouă prospectare lipsită de rezultate a unor amatori de îmbogățire rapidă. Procesul-verbal de constatare a ajuns repede la arhivă, unde l-a umplut praful. Numai că, de data aceasta, se pare că organizatorii acțiunii au mers la sigur și au reușit să găsească ceva.

— Și ce dovezi există în acest sens?

— Acum trei zile s-a întors din localitatea M . . . Gheorghiade Virgil, director al uneia din întreprinderile noastre de comerț exterior. Cum știe toată lumea, orașul M. este un centru important al operațiilor de trafic cu aur și valută din Orientul Apropiat. Or, în cursul unei mese stropite din bel-

şug cu cabernet de Sîmbureşti, unul din partenerii lui Gheorghiade i-a spus acestuia că la M. este aşteptat să sosească din România un transport cu vreo cîteva zeci de kilograme de aur în monezi şi obiecte de podoabă antice. Din felul în care a decurs discuţia, Gheorghiade nu şi-a dat seama dacă avea de-a face cu un naiv sau dacă omul aparţinea unei organizaţii care voia să pună pur şi simplu beţe în roatele concurenţei. Încercînd cu tot tactul să mai obţină unele amănunte, Gheorghiade a reuşit să afle că ar fi vorba de un tezaur scitic, recent descoperit şi că la M. coruperea vameşilor din port care urmau să lase să treacă transportul costase o mulţime de bani. Imediat ce s-a întors în ţară, Gheorghiade a semnalat, în conformitate cu regulile, cele aflate şefilor săi. Şi acum stăm cu Cornea şi ne întrebăm cam pe unde ar putea încerca infractorii să scoată comoara din ţară şi ce putem face pentru a-i împiedica.

— Mda! convenii eu. Nişte întrebări pline de bun-simţ. Şi care ar fi rolul meu în toată chestia asta?

— Cornea are oameni puţini şi sarcini multe. Avînd în vedere importanţa cazului, omul ne cere sprijin. Mai exact, cere să te deplasezi tu acolo şi să preiei cercetările ca unul care cunoşti bine locurile şi oamenii . . .

Să vă spun drept, misiunea nu mi-a displăcut. Mormintele vechilor sciţi şi legendele legate de ele mă interesaseră întotdeauna. Pe urmă, mi-era dor să dau o raită prin stepa Dobrogei, acum, spre spartul bostanelor. De cînd fusesem mutat cu serviciul la Bucureşti, găsisem în fiecare an o ocazie, două, să mă reped la Constanţa, pe litoral. Dar prilejurile de a hoinări ca odinioară prin stepă îmi lipsiseră cu desăvîrşire.

Înainte de a mă transporta la Constanţa, i-am făcut o vizită la birou tovarăşului Virgil Gheorghiade pe care l-am rugat să completeze cele relatate în raportul său cu cîteva amănunte. Gheorghiade era un bărbat tînăr în raport cu funcţia pe care o îndeplinea, brunet, cu trăsături plăcute şi o privire inteligentă. Am aflat repede că era originar din Mangalia, deci dobrogean ca şi mine. Lucra de mai mulţi ani pe pieţele Orientului Apropiat, fiind un bun cunoscător al levantinilor şi al felului lor de a fi. Ne-am simpatizat deci de la prima vedere, iar el mi-a povestit din nou, de-a fir în păr, toată întîmplarea. Am aflat astfel că masa la care i se relatase despre apropiata sosire a aurului românesc fusese organizată chiar de către Gheorghiade la sediul reprezentanţei noastre economice din M. pentru a sărbători încheierea unui contract important de livrare a unor produse româneşti pe piaţa locală. De ce la Agenţia economică? — am întrebat eu. Ca să coste mai ieftin — mi-a răspuns Gheorghiade. Omul care îi împărtăşise ştirea era chiar proprietarul firmei cu care se încheiase contractul, un bătrînel ce trăise înainte de război la Constanţa, anume Garabet Marderosian. Prin 1938 sau 1939, Marderosian îşi lichidase firma de import-export din România şi emigrase în M., fugind din calea războiului ce se apropia. Rămăsese prieten al ţării noastre şi făcea de multă vreme afaceri cu firmele româneşti, fiind cotat ca un partener serios şi om de cuvînt. În ce priveşte amănuntele referitoare la

transportul de aur, Gheorghiade le menționase pe toate în raportul său.

Am mulțumit amabilului director pentru sprijin și l-am părăsit în viteză, nu înainte de a-i promite că îl voi căuta negreșit la revenirea mea în București, să mai stăm de vorbă așa „ca între dobrogeni". Către prînz mi-am îmbarcat familia în autoturismul „Dacia-1100" ce-mi fusese pus la dispoziție pe timpul misiunii și am pornit-o voioși spre Constanța. Aici, mi-am depus soția și copiii în bătătura socrilor, iar seara, pe răcoare, după ce mă delectasem cu o cantitate apreciabilă de guvizi prăjiți, m-am urcat din nou la volanul „Daciei". O oră mai tîrziu poposeam în ograda mătușii Ioana, sora mai mare a mamei, din satul Nazarcea. Mătușa plînse o idee, de bucurie că mă vede, și apoi găbui de sub hambar doi-trei pui pe care se apucă fără zăbavă să-i transforme în friptură. Profitînd de această împrejurare care o ținea ocupată în bucătărie, am sărit gardul de mărăcini în ograda lui moș Trandafir, prieten la toartă cu răposatul meu unchi și martor al multora din poznele făptuite de mine în copilărie. Cu moș Trandafir, căruia îi adusesem de la oraș un pachet de tutun din cel scump și foiță de răsucit țigară, am dat-o repede spre poveștile vechi cu movile și comori.

— Apoi, măi Matei, zise moșul slobozind tacticos un rotocol de fum, aici, la noi, cîte movile atîtea povești. Unchiul tău, Grigore, fie-i țărîna ușoară, rîdea întotdeauna de poveștile astea. El zicea că nu poți găsi nici o comoară pe cîmp dacă n-ai arat și n-ai semănat din vreme pămîntul. Eu zic că e chiar așa cum spunea Grigore, dar asta nu înseamnă că

nu s-au găsit ici-colo bani de aur vechi sub unele movile, ca pildă odată, demult, la Movila Cenușie. Era și o lege care spunea că cine găsește asemenea bani să-i predea la Constanța, la muzeu. Oamenii erau însă lacomi de avere pe timpul acela. De aceea, mulți din cei care au avut norocul să găsească fie bani, fie podoabe de aur, le-au vîndut unuia Naoum Ganioglu, negustor, care avea prăvălie la Constanța, pe strada Griviței. Era bogat, al dracului, samsarul! Spre sfîrșitul războiului, cînd a văzut cam în ce parte bate vîntul, și-a scos pașaport și a plecat cu nevasta și cu fiu-său la Stambul, iar de acolo mai departe, la M. Cu averea strînsă la noi a deschis acolo o zărăfie unde schimba bani și împrumuta cu camătă. Acum vreo cinci ani se auzise că a murit. Băiatul lui, Hrai Ganioglu, a venit acum un an la Constanța ca turist. L-a întîlnit și ginere-meu, care a făcut cîteva clase cu el la liceul „Mircea cel Bătrîn". E cam de seama ta. Dar ție ce ți-a venit să răscolești istoriile astea vechi? Nu cumva ți-ai pus în cap să-i prinzi pe cei care au săpat vara asta la Kara Oba? Ne-au stricat o grămadă de grîu, păcătoșii! Au intrat cu mașina prin lan ca pe islaz.

— Am auzit și eu, nea Trandafire. M-aș bucura să-i prindă și să-i pună să plătească paguba cu vîrf și îndesat, să se sature de căutat comori. Numai că acolo, la București, eu nu prea am legătură cu treburile astea. Unde mai pui că sînt și în concediu. Mă repezii pînă aici s-o văd pe tușa Ioana, și m-am bucurat să aflu că ești sănătos. Despre movile, m-am dat și eu în vorbă așa, ca să-mi mai

aduc aminte de poveştile din copilărie. Acum mă cheamă la masă; îţi doresc sănătate şi noapte bună.

— Să fii sănătos, Matei.

Despre toate cîte aflasem de la Gheorghiade şi de la moş Trandafir i-am povestit pe îndelete lui Cornea a doua zi dimineaţă, în faţa unei ceşti de cafea, pe terasa hotelului „Parc" din Mamaia. La urmă i-am spus:

— Cred că n-ar fi rău dacă ai pune pe unul din băieţii tăi să afle tot ce se poate afla despre Naoum şi Hrai Ganioglu şi despre activitatea lor din timpul cînd se aflau la Constanţa. Desigur, bătrînul a murit, dar a rămas băiatul, care, după cum se vede, nu ne-a uitat. N-ar strica să ştim ceva mai mult şi despre domnul Garabet Marderosian care ne-a pus povestea asta în braţe. În ce mă priveşte, n-am auzit de negustori levantini atît de naivi încît să debiteze poveşti din astea doar ca să întreţină conversaţia la masă.

— În regulă — răspunse Cornea, notîndu-şi cu grijă în carneţel numele şi cele cîteva amănunte pe care i le spusesem despre fiecare. Între timp cred că n-ar strica să te vînturi o dimineaţă, două, prin port. Vei avea ocazia să reîntîlneşti cunoscuţi vechi şi să mai schimbi o vorbă cu ei. Serile mai trage-te şi tu către localurile frecventate de marinari. Intrînd în vorbă cu unii şi alţii, ai putea eventual să dai de o pistă, să sesizezi ceva interesant. În situaţia în care sîntem, nici un indiciu, cît de mic, nu este de prisos.

Şi iată că de opt zile, seară de seară, îmi lăsam soţia şi copiii în curtea plină de flori a socrului meu şi mă înfundam pînă tîrziu în cîrciumi. Degeaba.

Mă introdusesem eu, nu-i vorbă, pe lîngă tot felul de indivizi îmbarcaţi pe vapoarele sosite din Levant. Cunoştinţele de franceză şi engleză cu care rămăsesem din şcoală şi înfăţişarea de „bişniţar" pe care mi-o compuneam îmbrăcînd lucruri de contrabandă şi fumînd ţigări americane îmi facilitau considerabil accesul la încrederea „clienţilor" mei, care mai de care mai dubios. Mi s-au propus tot felul de afaceri de contrabandă, între care o mare cantitate de gumă de mestecat, o duzină de ceasuri „elveţiene" falsificate în Italia şi chiar o jumătate de kilogram de haşiş. Escapadele mele nocturne determinaseră astfel o îmbunătăţire a activităţii organelor de miliţie economică din Constanţa, dar nu-mi ajutaseră să avansez nici măcar un pas în problema pe care fusesem trimis s-o rezolv.

Şi pentru a pune vîrf la toate, în a noua zi, dimineaţa, m-am trezit şi cu un telefon al şefului care, folosind limbajul cel mai convenţional cu putinţă, îmi trase o săpuneală pe cinste pentru încetineala cu care acţionam şi pentru lipsa de rezultate. În tonul colonelului Mătase străbătea o oarecare nelinişte. Evident, se temea să nu ne scape printre degete aurul şi infractorii pe care-i căutam. Într-un fel, vinovat de starea de spirit în care se afla şeful eram şi eu, care nu mă învrednicisem încă să-i trimit măcar un raport. M-am explicat cum am putut, iar după ce am închis telefonul i-am cerut soţiei să-mi facă o cafea fără zahăr. N-am apucat să termin bine informarea scrisă pe care i-o promisesem colonelului şi telefonul a sunat din nou. Cornea mă chema la întîlnire pe terasa hotelului Parc.

— Veşti bune, bătrîne, mă întîmpină el. Dar de ce eşti aşa de încruntat în dimineaţa asta? Te dor măselele?

— Tocmai schimbasem cîteva cuvinte la telefon cu şeful înainte să suni tu. Îţi închipui că nu m-a chemat să mă felicite. Printre altele mi-a amintit că-i sîntem datori un raport. Ia-l, întregeşte-l cu ştirile pe care zici că le-ai aflat şi fă-l să ajungă la Bucureşti cel tîrziu mîine dimineaţă. Nu mi-ar plăcea deloc să fiu trezit şi mîine de telefonul şefului. Dorm şi aşa destul de prost. Închipuie-ţi numai ce-ar fi dacă s-ar întîmpla ca aurul acela să ajungă la M.

— Stai, că nu sîntem încă acolo. Să ştii că toate cîte ţi le-a povestit moş Trandafir se confirmă cu vîrf şi îndesat. Bătrînul Ganioglu era un traficant de aur şi devize bine cunoscut de fosta chestură a poliţiei, dar n-a fost deranjat niciodată de ea. Se spune că era protejat de însuşi chestorul Nicolaescu, însă nimeni nu ne-a putut spune cam cît plătea pentru protecţia asta. Am mai aflat că alde Ganioglu au încă nişte rude îndepărtate aici, la Constanţa. Este vorba de doi fraţi, bijutieri, care lucrează în prezent ca maiştri ceasornicari la cooperativa „Munca şi Arta". Amîndoi sînt celibatari, iar acum vreo două luni, mai exact la 17 iulie, au depus cereri de emigrare în M. pentru a se reuni cu familia. Fratele mai tînăr, Artur Afenduli, posedă un autoturism „Moskvici", căruia i-am comparat urmele cauciucurilor cu cele ridicate la Movila Neagră. Nu sînt identice, cu toate că este vorba de cauciucuri de acelaşi tip...

— Nepotrivirea nu e concludentă, l-am întrerupt eu. De atunci cauciucurile au mai rulat timp de peste trei luni.

— Aşa spunea şi expertul. Ar mai fi de menţionat faptul că fratele cel mare, Leon Afenduli, este proprietarul unei bărci cu rame, cu care iese din cînd în cînd la pescuit. Are permis în regulă de la organele grănicereşti. Mă întreb dacă n-ar fi cazul să i-l retragem sub un pretext oarecare...

— Nu. Cu barca asta nu va putea să ajungă pînă la M. Unde o ţine?

— Jos în portul Tomis, într-o baracă pe care o împarte cu alt pescar.

— Va trebui să aranjăm astfel încît să ştim din timp cînd iese la pescuit şi să-l însoţim întotdeauna. Altceva?...

— Ar mai fi faptul că între Ganioglu şi Marderosian, partenerul de afaceri al lui Gheorghiade, a existat dintotdeauna o mare rivalitate, o duşmănie ireductibilă.

— I-auzi! Pe ce chestie?

— Din cîte am putut afla se pare că era o duşmănie de familie. O poveste veche care s-a petrecut între părinţii celor doi, în Turcia, pe la începutul secolului, înainte de venirea lor în România. Se pare că a fost o chestie de bani. În orice caz, pe timpul cît s-au aflat la Constanţa, membrii celor două familii nu-şi vorbeau.

— Bun, mă înviorai eu. Dacă punem cap la cap tot ce cunoaştem pînă acum, obţinem următorul tablou: Ganioglu tatăl, sau poate fiul, a ajuns să afle cu certitudine, nu se ştie cum, că sub Movila Neagră de pe vatra satului Nisipari există un tezaur scitic. Despre această comoară s-a vorbit mult

pe vremuri, dar nimeni n-a reuşit s-o găsească. Probabil că de data aceasta alde Ganioglu au obţinut informaţii precise asupra locului unde trebuiau făcute săpăturile. Hrai Ganioglu a venit în România şi şi-a mobilizat unchii la acţiune pentru obţinerea comorii. După cîteva incursiuni discrete pentru recunoaşterea terenului, aceştia s-au deplasat într-o noapte de iunie, în automobilul propriu, la baza movilei şi au scos aurul din ascunzătoarea sa. Nopţile de iunie sînt scurte, aşa că întreaga acţiune trebuia terminată repede. Fraţii Afenduli au avut deci informaţii pe baza cărora au mers la sigur. Odată treaba făcută, cei doi s-au pregătit să-şi ia zborul spre meleaguri mai calde, depunînd în modul cel mai legal cu putinţă cereri de emigrare în M. În acest timp, nepotul Hrai se dădea de ceasul morţii la M. pentru a găsi o cale de scoatere a comorii din România. Din umbră îl pîndea însă vechiul duşman al familiei, Marderosian, care, aflînd cîte ceva din toate acestea, a socotit că sosise momentul să se răzbune pe clanul Ganioglu. Şi uite-aşa i-a vîndut pontul lui Gheorghiade, cetăţean cinstit şi funcţionar responsabil al statului român, care i-a acordat desigur atenţia meritată. Ce zici?

— Ce să zic? Zic şi eu ca Eftimiţa către Conu Leonida: „cum le potriveşti mata, bobocule, mai rar!“

— Şi eu care mă aşteptam la ceva original!... Vorba e, ce facem să-i împiedicăm pe indivizi să scoată aurul din ţară? Dacă raţionamentul nostru e just, ar fi suficient să ne ţinem pe aproape de fraţii Afenduli. Dar dacă acest raţionament se dovedeşte greşit? Să nu uităm că el are la bază în

principal o poveste spusă într-o seară, pe prispă, de un moş sfătos. Deci, ce ne facem dacă tot eşafodajul nostru de supoziţii se prăbuşeşte? Aud?

— Auzi, n-auzi, eu tot am să-i iau sub lupă pe fraţii Afenduli. În cazul în care vor ieşi la pescuit, va trebui să-i însoţeşti tu cu barca lui Vasile, vărul tău. El e pescar cunoscut în rîndurile breslei. Plecînd împreună cu el, nu vei stîrni suspiciuni.

— Cu cea mai mare plăcere! Ştii doar că mă dau în vînt după partidele de pescuit, răspunsei, dînd să mă ridic.

— Mai stai puţin! mă opri Cornea. Mai am o noutate pe care am păstrat-o la urmă, pentru desert. Să ştii că ieri-dimineaţă a poposit în port o pasăre rară pe meleagurile astea. Un iaht de plăcere. Este o copaie de lux, cam la două sute de tone, construită pe bani mulţi în şantierele „Burgmeister & Wein“ din Danemarca. Navighează sub pavilionul principatului de Monaco şi are la bord un echipaj pestriţ în care sînt reprezentate cam toate neamurile din jurul Mediteranei. Iahtul călătoreşte pentru desfătarea proprietarului său, un anume Adolf Hahn, care se recomandă industriaş şi pentru „invitata“ lui, o pipiţă de-i zice Jacqueline Borel. Itinerar declarat: vestigiile civilizaţiilor mediteraneene şi cîteva locuri vestite de pe ţărmul Mării Negre. A cerut intrarea în port pentru a repara o avarie de motor. Inginerul Bădescu şi o echipă de la şantier au examinat deja motorul Diesel montat pe iaht. Avaria este reală, o bielă ruptă în marş. Treabă de vreo opt zile, cu condiţia ca în acest interval să sosească din Danemarca o bielă originală. Domnul Hahn a refuzat montarea

unei biele turnată la noi după modelul celei rupte. A comunicat prin comandant că așteaptă livrarea piesei originale atîta timp cît va fi nevoie.

— Noutatea ta este într-adevăr interesantă. Va trebui să ținem sub ochi vaporașul ăsta.

— Așa mi-am zis și eu. Și, pentru a nu pierde timpul, am aranjat cu cei de la Comandamentul marinei să-mi împrumute doi scafandri. I-am pus să controleze de ieri carena vasului.

— Și?

— Am constatat că „Goeland" — așa se cheamă iahtul — nu este chiar atît de banal precum pare. În babordul său, imediat sub linia de plutire, se află un panou mobil. Un fel de oblon care se închide ermetic. Pun prinsoare pe zece sticle de Murfatlar contra unui pahar de apă de mare că dincolo de panoul acesta se află un sas prin care cei de pe bord pot părăsi vasul neobservați de la suprafață. Desigur că pe iaht trebuie să existe și cîteva costume de înotători subacvatici. Unde mai pui că „Goelandul" este ancorat, ca din întîmplare, tocmai cu babordul spre larg.

— A dracului treabă! Asta vrea să însemne că cei de pe „Goeland" pot părăsi și portul fără să se știe.

— Puteau, mă corectă modest colegul meu. Cînd am aflat cum stă treaba, am cerut Comandamentului marinei să ia măsuri speciale de protecție antisubmarină la intrarea în port. Nici un înotător subacvatic nu se va putea strecura din port spre larg, după cum nici un obiect aflat în submersiune nu va putea pătrunde nesesizat în port.

— Dar de ce n-ai luat asemenea măsuri chiar în jurul danei la care este ancorat iahtul?

— Exista pericolul ca cei de pe bord să le observe. Vezi tu, la intrarea în port putem folosi instalațiile deja existente.

— Am priceput. Și acum ce facem? Așteptăm pînă ce domnul Hahn se va hotărî să se joace de-a scafandrii?

— În ce te privește, n-ar strica să te ocupi puțin de echipajul „Goelandului". Hahn a declarat că n-are de gînd să coboare pe uscat. Dar o parte a echipajului s-a pripășit aseară la „Dobrogea", în grădină, unde a făcut cunoștință mai îndeaproape cu Murfatlarul și cu mititeii noștri. Se vede că le-a plăcut, deoarece au rămas pînă la ora închiderii, iar azi-dimineață unul din ei a trecut pe la restaurant pentru a reține o masă de șase persoane. Ți-am reținut și ție o masă în preajma aceleia rezervată pentru ei. Poate intrați în vorbă, poate afli cîte ceva.

Am intrat chiar în aceeași seară în vorbă, nu numai cu marinarii de pe „Goeland", dar și cu comandantul lor, care prezida ospățul. Era un francez care lăsa impresia că trecuse prin multe și care s-a recomandat Jules Martin; m-a cîntărit din ochi toată seara, mai ceva ca la judecata de apoi. Nu știu la ce concluzii va fi ajuns, dar mi-a povestit fără rețineri cam tot ce aflasem de la Cornea: despre itinerariul iahtului, despre patron, despre invitata acestuia și despre toate celelalte. În mod surprinzător, mi-a povestit cu multă mîndrie despre sasul construit în cala navei. În legătură cu această instalație, mi-a spus că domnul Hahn este un scu-

fundător pasionat, care foloseşte fiecare vacanţă pentru a explora apele arhipelagului grecesc în căutarea unor obiecte antice de artă cu care-şi împodobeşte reşedinţa de pe Coasta de Azur. Chiar în drumul acesta — povestea Martin — domnul Hahn izbutise să recupereze din fundul Mării Egee o splendidă sculptură de marmură reprezentînd un cap de bărbat.

Am folosit întorsătura pe care o luase discuţia pentru a întreba dacă domnul Hahn n-ar fi eventual amator să viziteze bogatul muzeu arheologic din Constanţa sau vechea cetate grecească Histria, oferindu-mă să-i pun în contact cu O.N.T.-ul. Jules Martin m-a asigurat că va transmite propunerea mea domnului Hahn, dar că în mod sigur acesta o va refuza. Patronul dorea să se odihnească după marele număr de scufundări făcute în Marea Egee. În planurile sale privitoare la voiajul pe Marea Neagră nu intra vizitarea vestigiilor antice de pe teritoriul României, ci doar un pelerinaj pe urmele argonauţilor spre pămîntul legendar al Colchidei. Numai avaria motorului îi obligase să intre în portul Constanţa. În schimb, Jules Martin m-a rugat să-l îndrum către un magazin de la care ar putea cumpăra zilnic o cantitate mai mare de peşte proaspăt. El mi-a explicat că domnul Hahn este un adept convins al consumului de peşte, obligînd şi echipajul să aibă acest aliment la fiecare masă. M-am întrebat imediat dacă nu cumva această poveste constituia pretextul necesar pentru intrarea celor de pe „Goeland" în legătură cu Leon Afenduli şi m-am decis să accept riscul. A doua zi de dimineaţă m-am întîlnit cu Martin la ieşirea din port şi l-am dus cu

„Dacia" mea pe malul lacului Tăbăcăriei, la cîrciuma „Polul Nord". Omul a cumpărat cu preţ bun toţi guvizii oferiţi spre vînzare de către pescari, spre marele necaz al celorlalţi amatori. Istoria s-a repetat în fiecare zi, astfel încît timp de aproape o săptămînă pescarii de la „Pol" n-au mai vîndut nici o coadă de peşte gospodinelor din cartier. Între timp, reparaţia „Goelandului" avansase serios, iar ziua în care iahtul urma să părăsească portul se apropia văzînd cu ochii. Nici eu şi nici Cornea nu mai înregistrasem progrese în cercetările noastre. Începuse să mă muncească gîndul că umblam ca nişte caraghioşi după cai morţi, în timp ce potcoavele de aur vor fi ajuns deja la M. Nopţile îmi erau împărţite între ore lungi de insomnie şi perioade scurte de coşmar. Ba îl visam pe Adolf Hahn, pe care dealtfel nici nu-l văzusem încă, în costum de înotător subacvatic venind din adîncuri să mă sugrume, ba o caracatiţă care semăna cu Martin şi care mă strîngea cu furie în cele opt braţe. Uneori, în mijlocul nopţii, îmi venea să sar din pat şi să alerg pe malul mării ca să mă conving, nici eu nu ştiam cum, că Afenduli n-a plecat cu barca în larg şi că Hahn nu taie valurile în întîmpinarea sa, în costum de înotător subacvatic. Sub impulsul acestei stări de spirit l-am chemat într-o dimineaţă pe maiorul Cornea la întîlnire pe terasa hotelului Parc. După ce l-am pus la curent cu rezultatele, sau mai bine zis cu lipsa de rezultate pe care le înregistrasem în supravegherea echipajului, l-am întrebat la rîndul meu:

— Tu ce-ai mai aflat? Se simte ceva din partea

fraților Afenduli? Supravegherea radei portului a dat ceva?

— De cîteva zile Leon Afenduli s-a apucat să-și repare barca. A meșterit la ea în fiecare seară. Unul din băieți l-a auzit pe cînd spunea vecinului său de garaj că și-a luat un concediu fără plată de trei zile. Vrea să iasă, începînd de duminică, la pescuit de stavrizi. Nu știu dacă ești la curent, dar au început să bată stavrizii, făcu haz de necaz Cornea. M-am gîndit că bătrînul și-o fi amenajat vreo ascunzătoare în barcă și, azi-noapte, am aruncat și eu o privire prin ea. N-am găsit nimic.

— Păi, nici nu este de găsit. La ieșirea în larg domnul Leon Afenduli va putea să disimuleze ușor cîteva zeci de kilograme de aur în căldarea cu momeală, sub scîndurile de deasupra chilei, prin buzunare și prin alte părți. Aurul este greu al dracului, aproape tot atît de greu ca și plumbul. Nu este nevoie de o ascunzătoare specială pentru a camufla o cantitate apreciabilă.

— Ai dreptate. Ceea ce mi se pare foarte interesant este faptul că zilele în care Afenduli va ieși la pescuit coincid cu ultimele zile de ședere în șantier ale „Goelandului". Dar, dinspre partea iahtului, n-am chiar nimic de semnalat. Imediat după miezul nopții, tot echipajul în frunte cu comandantul se adună la bord și se culcă de parcă ar fi eleve de pension. Nici unul n-a întîrziat, nu s-a îmbătat, nu s-a agățat de femei, n-a încercat nici măcar o contrabandă cît de mică. Niște tipi suspect de corecți. Din port n-a ieșit și n-a intrat nimeni pe sub apă. Atîta doar că timpul, destul de cald pentru luna septembrie, atrage delfinii spre țărm. Sînt

singurele viețuitoare care s-au aventurat zilele acestea prin sistemul de protecție antisubmarină a portului. Acum ar fi de hotărît ce facem în continuare, încheie Cornea nehotărît. Îl oprim pe Afenduli la plecarea spre larg și-l percheziționăm, așa, clasa întîia, ca pe borfași?

— Nu cred că am face bine, răspunsei eu. S-ar putea ca meșterul Leon să fie mai deștept decît borfașii de rînd și să facă o ieșire-două în mare, așa, de probă, fără nimic asupra lui. Și atunci ce am realizat? L-am pus în gardă. Mai bine să-l lăsăm să plece la pescuit duminică dimineață. Eu voi pleca foarte devreme, cu Vasile, astfel încît omul să ne găsească deja în larg. Tot timpul vom lăsa între el și noi o distanță suficientă pentru a nu-i da prilejul să observe că este supravegheat. Eu mă voi posta în barca lui Vasile în așa fel încît să-l pot privi în voie printr-un binoclu puternic, prevăzut cu un parasolar. Te rog să-mi aduci încă în seara aceasta un asemenea binoclu. De fapt, voi căuta să am mereu soarele în spate, în așa fel încît să nu fiu trădat de strălucirea lentilelor și nici să nu-i dau individului posibilitatea să mă poată privi prea atent. Voi să intensificați în aceste zile supravegherea radei portului. Dacă lucrurile se vor petrece așa cum bănuim, în această perioadă trebuie ca unul sau doi înotători subacvatici să încerce să părăsească portul. Iar dacă lucrurile nu se vor petrece așa cum bănuim noi, va trebui să ai aprobările necesare să facem „Goelandului" înainte de plecare o percheziție cum nu s-a mai văzut. La nevoie îl vom demonta bucată cu bucată.

— Să sperăm că nu va trebui să ajungem pînă

aici, mormăi Cornea. Ştii, cînd un marinar ascunde un lucru pe vasul său, nici dracul nu-l mai găseşte.

— Ca să nu ajungem aici, va trebui ca întregul nostru sistem de supraveghere să funcţioneze fără greş în zilele cînd Afenduli va ieşi în larg. Eu sînt sigur că pînă la urmă ne vor cădea în plasă. Şi pentru ca totul să fie în ordine, raportează-i planul nostru şi colonelului Mătase. Vezi ce zice mai ales despre propunerea cu percheziţia.

Restul zilei mi l-am petrecut punînd la punct uneltele de pescuit împrumutate de la socrul meu şi dăscălindu-l pe vărul Vasile asupra celor ce le avea de făcut a doua zi, duminică. Pe seară, după ce Cornea mi-a adus binoclul cerut precum şi un permis de pescuit în apele de frontieră, m-am abătut cu vărul meu pe la portul „Tomis", unde îşi ţinea şi el barca. M-a prezentat tuturor pescarilor ce-şi pregăteau uneltele pentru a doua zi, inclusiv lui Afenduli, ca pe o rudă din Bucureşti venită la mare pentru un rest de concediu, amator pasionat de pescuit. Şi nici nu minţea prea mult.

După acest contact cu membrii breslei, nimeni nu s-a mai mirat cînd m-a văzut plecînd a doua zi cu Vasile pe mare. Aşa cum plănuisem, am ieşit în larg cu vreo jumătate de oră înaintea lui Afenduli. Marea era liniştită şi limpede ca cristalul, iar ziua însorită de septembrie îţi băga în oase o căldură plăcută de-ţi venea să nu te mai întorci pe mal. Ne-am oprit cam la un kilometru şi jumătate de coastă, în dreptul promontoriului pe care străjuia clădirea Cazinoului şi am aruncat sculele la apă. După o vreme a trecut pe lîngă noi şi Leon

Afenduli, care ne-a dat politicos bineţe şi ne-a întrebat cum muşcă stavrizii.

— Nu prea grozav, a răspuns Vasile. Cred că este încă prea de dimineaţă pentru stavrizi. Noi ne-am hotărît să încercăm o vreme la guvizi.

— Bună idee, acceptă omul nostru. Aşa am să fac şi eu.

Şi s-a îndepărtat de noi vreo opt sute de metri, lateral, către intrarea în port. Nu mi-am făcut griji prea mari în ce privea distanţa ce ne separa de barca vecină. Aveam asupra lui Afenduli avantajul hotărîtor al unui motor auxiliar cu care am fi ajuns lîngă el în cîteva minute, dacă ar fi devenit necesar.

Ca un făcut, stavrizii nu se prezentară în dimineaţa aceea la întîlnirea pe care le-o fixaseră pescarii. Guvizii băteau însă nemaipomenit, astfel încît bietul Vasile abia prididea să scoată din apă undiţele amîndurora, să desprindă peştii lacomi din cîrlige şi să pună momeală nouă. Eu mă agitam pe lîngă el ca musca la arat, iscodind permanent spre barca individului pe care îl aveam în supraveghere. Ori de cîte ori mi se părea că Afenduli se apleca peste bord mai mult decît este necesar sau făcea alte mişcări ieşite din comun, simulam că beau apă dintr-un bidon de metal pe care montasem cu nişte suporţi puternicul binoclu de marină pe care mi-l procurase Cornea. Şi astfel, odată, pe cînd individul se aplecase tare peste bordul vizibil din partea noastră, am văzut în mod cert prin binoclu, alături de barca sa, în apă, o siluetă întunecată. Am intrat imediat în legătură cu ţărmul prin apa-

ratul de radio emisie-recepție pe care îl luasem cu mine, comunicînd lui Cornea:

— „Pescărușule", sînt „Cormoranul". „Lufarul" are o vizită.

— Nu sînt oaspeți din cartierul nostru, „Cormoranule" — răspunse după o scurtă ezitare glasul răgușit al lui Cornea. Prietenii de prin părțile acestea ai „Lufarului" sînt cu toții acasă la ei. Nimeni n-a trecut pe la stație.

— Sigur, „Pescărușule"?

— Sigur, „Cormoranule"!

În timp ce eu conversam astfel prin radio cu maiorul Cornea, Afenduli își reluase liniștit activitatea de pescar. Nedumerit am privit din nou prin binoclu, dar silueta întunecată dispăruse de lîngă barcă.

— Nu te pripi să alarmezi lumea, Matei, mă sfătui vărul Vasile. Soarele acesta puternic joacă de multe ori feste, iar Fata Morgana nu este numai o apariție specifică deșertului.

Îmi stătea pe limbă să-i spun o vorbă, două, despre Fata Morgana și despre sfaturile de genul „nu te pripi". M-am stăpînit însă, amintindu-mi proverbul conform căruia atunci cînd doi inși îți spun că ești beat . . .

Pînă spre seară, cînd s-a întors la mal, Afenduli a mai făcut de trei ori manevra aceea curioasă, aplecîndu-se peste bord pînă aproape de suprafața apei. De fiecare dată, însă, lucrurile s-au petrecut în partea opusă aceleia în care ne găseam noi, nedîndu-mi posibilitatea să observ amănunte.

La puțină vreme după Leon Afenduli, am tras și noi la mal, în portul Tomis, unde am constatat

că prinsesem peste cincisprezece kilograme de pește, guvizi și stavrizi. De fapt, peștele fusese prins mai ales de Vasile, care mormăi înciudat:

— Încă vreo două-trei isprăvi de acestea și voi fi luat la ochi pentru braconaj. Ce naiba facem cu tot peștele ăsta?

— Oprește cît îți trebuie, iar restul îl vom duce acasă la tata socru, răspunsei eu, sigur de faptul că bătrînul va găsi a doua zi, la „Polul Nord", un client serios, gata să cumpere întreaga cantitate.

Seara, am stat la discuție pînă tîrziu cu Cornea, în grădina bătrînilor, la un pahar cu vin. I-am relatat amănunțit felul în care se aplecase Afenduli peste marginea bărcii și i-am descris cît m-am priceput mai bine silueta întunecată ce o văzusem în apă, alături de barcă. Mi-am manifestat convingerea fermă că această siluetă era un înotător subacvatic căruia bătrînul îi preda în rate aurul scos de sub Movila Neagră.

— Exclus! sări Cornea, care mă ascultase în liniște pînă atunci. Am stat toată ziua la punctul de control de lîngă far. Pe lîngă măsurile generale de supraveghere, în radă au patrulat nave înzestrate cu mijloace speciale de detectare, iar sub apă s-au aflat în permanență două-trei echipe de scufundători. Nici o ființă omenească n-a intrat și n-a ieșit astăzi din port, nici pe apă, nici pe sub apă. Nu mă refer, desigur, la vapoarele intrate și ieșite în procesul traficului normal.

— Știu și eu ce să mai spun? Poate că înotătorul sau înotătorii care l-au vizitat pe Afenduli nici n-au venit din port. Poate au venit de pe bordul vreunui vapor care așteaptă în larg eliberarea

unei dane. Sau poate de la bordul vreunui submarin...

— Încet, încet, departe ajungi! mă ironiză prietenul meu. Se vede că de cînd locuieşti în Capitală te-ai rupt cu totul de realităţile de pe la noi. Dacă apele noastre teritoriale ar fi un loc de promenadă pentru oricine, ar fi vai de noi. Şi, mai ales, ar fi vai de cei însărcinaţi cu paza coastei. Hai să nu ne mai lansăm acum în tot felul de supoziţii. După cîte ştim, Leon Afenduli va ieşi din nou în larg mîine. Vom relua deci măsurile de supraveghere cu intensitate sporită, pe toate planurile. Tu să semnalezi prin radio imediat ce observi că individul face din nou plecăciunile acelea curioase peste bord. Din momentul acela voi trimite doi scafandri chiar sub chila „Goelandului". Pe urmă vom mai vedea.

— De acord. Partea proastă este aceea că mîine va trebui să ies la pescuit fără Vasile. Omul trebuie să se ducă la serviciu. Cred că ar fi părut suspect să se învoiască şi el pentru cîteva zile, asemenea lui Afenduli.

— Ai vreun indiciu că ceasornicarul bănuieşte ceva?

— Sper că nu. Vasile a povestit tuturor pescarilor de la Tomis că mi-a dat voie să ies în larg singur, cu barca lui, în zilele de lucru. A făcut-o cu rugămintea să mi se acorde asistenţă în cazul în care voi avea vreo încurcătură pe mare. Aceasta va fi dealtfel şi pretextul de a rămîne aproape de barca lui Afenduli. Îţi închipui că mîine dimineaţă, spre deosebire de astăzi, vor ieşi la pescuit foarte puţini oameni.

— Aşa este. Oamenii vor fi la lucru. Atunci, pe mîine!

— Pe mîine!

A doua zi, l-am lăsat pe Afenduli să plece primul şi, numai după ce am văzut că ancorase cam în acelaşi loc în care pescuise şi în ajun, am coborît în port şi am scos pe apă barca lui Vasile. Ca un sezonist leneş ce eram, nu m-am ostenit să vîslesc şi am folosit, pentru a mă deplasa în larg, motorul auxiliar. Am trecut în viteză prin tribordul omului meu, pe care l-am salutat cu o mişcare largă a braţului. Atent, Afenduli mi-a răspuns în acelaşi fel. Mi-am aranjat ţaparina şi am început să dau la stavrizi cu faţa spre barca vecină. Afenduli pescuia de zor, fără să-mi acorde aparent nici o urmă de atenţie. Au trecut astfel vreo două ore cînd, deodată, lîngă barca ceasornicarului apăru din nou din adîncuri silueta văzută în ajun. Am avut şansa să văd totul de la început, deoarece, fiindu-mi sete, dusesem la gură bidonul cu apă. Şi cum pe bidon era fixat binoclul, am folosit prilejul pentru a privi. Am văzut astfel cum Afenduli, care continua să ţină în mîna stîngă prăjina ţarapinei, a luat cu dreapta de pe fundul bărcii un obiect de culoare închisă şi s-a aplecat mult peste bord, introducîndu-l în apă către silueta întunecată. Apoi silueta a dispărut în adîncuri, iar ceasornicarul şi-a retras mîna din apă, apucîndu-se să-şi recupereze ţarapina, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Mi-am făcut şi eu de lucru în barcă deasupra aparatului de radio şi am transmis semnalul de apel:

— „Pescăruşule", aici „Cormoranul". Răspunde cum mă auzi.

— Te aud foarte bine, „Cormoranule". Trec pe recepţie.

— „Pescăruşule", „Lufarul" a primit din nou o vizită şi a făcut vizitatorului său un cadou. Cadoul se află într-un pachet de culoare închisă. Dimensiuni aproximative: 25×15×5 cm. Am văzut totul foarte clar. Recepţie.

— Mulţumesc, „Cormoranule". Rămîi în cuibul tău şi ţine-i de urît „Lufarului". Eu plec să caut musafirul. Rămîn permanent pe recepţie.

— Am înţeles, „Pescăruşule". Rămîn şi eu pe recepţie. Dacă vei avea ceva noutăţi, te rog să mi le comunici şi mie.

După acest schimb de mesaje m-au năpădit îndoielile. Dar dacă vizitatorul lui Afenduli nu venea de pe „Goeland"? Dacă, în pofida tuturor asigurărilor lui Cornea, undeva în apropiere se strecurase o ambarcaţie submersibilă sau plutitoare care servea drept bază înotătorilor subacvatici ce-l contactau pe ceasornicar? Aveam tot mai mult sentimentul că supravegherea pasivă pe care o exercitam asupra lui Afenduli nu reprezenta nici pe departe tot ce aş fi putut şi ar fi trebuit să fac. Ce-ar fi, m-am întrebat eu, dacă în momentul în care silueta întunecată se va contura din nou lîngă barca lui Afenduli aş da şi eu năvală într-acolo, încercînd să-i capturez pe amîndoi? Ar fi fost desigur foarte bine dacă aş fi avut asupra mea pistolul, dar îl lăsasem acasă pentru a nu fi nevoit să dau explicaţii grănicerului. Oricum, lipsa armei nu mă îngrijora din cale afară. În ce priveşte înotătorul, ar fi fost suficient să-i sparg cu o lovitură de vîslă sticla

protectoare din dreptul ochilor, obligîndu-l astfel să rămînă la suprafaţă, iar Afenduli avea peste şaizeci de ani şi nu se putea măsura cu unul ca mine. Pe măsură ce mă gîndeam şi îmi croiam planuri, ideea mă cucerea. Pînă la urmă m-am hotărît s-o pun în aplicare, iar ca primă măsură am redus pe nesimţite distanţa ce mă separa de barca vecină, manevrînd cu ajutorul ancorei şi dînd din vreme în vreme cîte două-trei lovituri de vîslă. Şi, deodată, l-am văzut iar pe ceasornicar aplecîndu-se peste bord. Am pornit imediat motorul auxiliar, năpustindu-mă cu toată viteza asupra lui Afenduli, care, aflat cu spatele la mine, nu şi-a dat seama pe moment de cele ce aveau să se întîmple. Pînă să bage de seamă, eu mă aflam deja în bordul peste care stătea aplecat şi mă pregăteam să atac silueta din apă ce se îndepărta cu viteză de barcă. N-am mai avut timp s-o ajung. Depăşindu-l pe Afenduli, am simţit o durere ascuţită în spate şi m-am prăbuşit cu un strigăt puternic pe fundul bărcii lui Vasile, peste stavrizii proaspăt pescuiţi. Înainte de a-mi pierde cunoştinţa, am mai putut să văd faţa întunecată de o privire rea a adversarului meu care se pregătea să treacă la mine în barcă...

M-am trezit într-un amurg, pe patul alb al unei rezerve de spital. După zgomotul aproape neîntrerupt al troleibuzelor, care răzbătea pînă la mine, şi după colţul de mare care se zărea prin fereastră dincolo de coroanele unor copaci, mi-am dat seama că mă aflam la spitalul militar din Constanţa, în vecinătatea căruia locuisem timp îndelungat. Văzînd că deschid ochii, soţia, care mă veghea aşezată pe

un scaun, își destinse trăsăturile obosite într-un zîmbet:

— Te-ai trezit, în sfîrșit! se bucură ea. Era și timpul, după trei zile.

— Trei zile, murmurai eu văzînd perfuzia racordată la brațul meu stîng și simțind brusc durerea prin tot pieptul. De ce așa mult?

— Lovitura de cuțit a ajuns la plămîn și ți-a provocat niște leziuni. A fost nevoie de o intervenție chirurgicală destul de complicată. Pînă să te aducă aici ai pierdut mult sînge și a trebuit să ți se facă cîteva transfuzii. Te-au ținut o vreme branșat la un plămîn artificial. Acum doctorii spun că ești în afară de pericol. Din fericire, individul cu care te-ai încăierat n-a mai avut timp să-ți aplice o a doua lovitură. În aceste trei zile, la Direcția regională toată lumea s-a agitat pînă noaptea tîrziu. Astăzi a venit pe aici și colonelul Mătase. Era hotărît să rămînă pînă te vei trezi, dar a fost chemat de urgență la București. La plecare și-a dat cuvîntul că ne va aranja un concediu la Poiana Brașov, în decembrie, cînd va fi zăpadă multă. Acum te las cîteva momente singur. Cornea m-a rugat cu cerul și pămîntul să-i telefonez imediat ce te vei trezi.

La puțină vreme prietenul și colegul meu de școală umplu rezerva cu făptura lui mare. Aruncase pe umeri un halat alb, iar în mînă ducea un coș uriaș cu struguri.

— Salutare, Matei! Se vede că fierul rău nu piere.

— Lasă proverbele și povestește.

— Hai să-ți povestesc. Mai întîi și mai întîi, află că ai avut un car de noroc, și, de ce să n-o spun,

ai avut și un dram de minte, atunci cînd ai lăsat deschis aparatul de radio. Cînd te-ai ridicat să dai cu vîsla, ai blocat fără să vrei, cu piciorul, butonul cu emisie. Așa am putut auzi huruitul motorului și țipătul pe care l-ai scos cînd te-a gîdilat ăla cu cuțitul. Am țîșnit cu vedeta pe lîngă far și am tras și o rafală de mitralieră în aer, așa, ca să-l prevenim pe Afenduli să nu facă vreo prostie. Omul a priceput că a pierdut partida și a ridicat mîinile. Am găsit în barca lui treizeci și șase de kilograme de aur, monezi și bijuterii, ambalate și împachetate impermeabil. În afară de acestea, apucase deja să transmită complicilor săi optsprezece kilograme. În total cincizeci și patru kilograme, din care abia treisprezece de la Kara Oba; restul erau agoniseli mai vechi.

— Dar înotătorii subacvatici?

— Stai să vezi. Pe cînd vă transportam la bordul vedetei, pe tine pe targă și pe Afenduli legat, am fost chemat urgent prin radio la Comandamentul marinei. Am lăsat doi oameni să ducă bărcile la mal și am plecat într-acolo. Se înapoiase cu vești unul din scufundătorii trimiși să supravegheze „Goelandul". S-a lămurit că faimoșii înotători subacvatici erau doi delfini uriași, special dresați, care făceau pe rînd naveta între sasul deschis al iahtului și barca lui Afenduli. Delfinii purtau un fel de hamuri de care se puteau atașa pachetele cu aur. Odată intrați în sas, ei atingeau obligatoriu un cîrlig în care rămîneau agățate pachetele și primeau ca răsplată o porție substanțială de pește proaspăt. Pe urmă delfinii plecau înapoi, spre barca lui Afen-

duli, sasul era golit de apă, iar amicul tău Jules Martin pătrundea în interior și ridica aurul. Desigur, delfinii nu puteau căra o greutate prea mare într-o singură cursă. De aici, soluția ca Afenduli să iasă în larg cîteva zile la rînd. Ei, și după ce ne-am dumirit cum stau lucrurile, ne-am dus drept la „Goeland" și ne-am suit pe bord, cu toate documentele necesare pentru percheziție. Am fost întîmpinați de domnul Hahn, un adevărat gentleman, care ne-a servit cu cîte un whisky și care vădea o nestăvilită poftă de vorbă. Numai că în timpul ăsta Jules Martin încerca să arunce aurul în mare prin sasul din cală. Dar acum ne deșteptasem și noi; scufundătorii comandamentului, instalați chiar lîngă sas, au cules cu ușurință pachetele ce începuseră să cadă prin deschizătură. Dat dracului, Martin ăsta! Să sară la bătaie și mai mult nimic. Acum e la arest cu Adolf Hahn și se întrec care mai de care să facă declarații. Indivizii fac parte dintr-o organizație particulară de spionaj care a contractat cu Hrai Ganioglu întreaga operație. Iahtul și delfinii aparțineau acestei organizații. Odată acțiunea terminată, delfinii ar fi fost introduși în sas și vira! Pînă una-alta, și-au găsit un adăpost în bazinele delfinariului. Iahtul va fi probabil predat, după proces, Institutului bio-oceanografic. Cu sasul acela al lui, este un excelent instrument de investigații submarine.

— Dar ceilalți marinari de pe iaht?

— Nici ei, nici domnișoara Jacqueline Borel nu sînt părtași la afacere. Echipajul a fost angajat cu cîteva zile înainte de plecarea în croazieră, iar domnișoara Borel era un capriciu al maestrului Hahn.

Convorbirea începuse să mă obosească, iar medicul de gardă deschisese deja de vreo trei ori ușa, invitîndu-l din ochi pe Cornea să plece. Acesta dădu să se ridice.

— Mai stai puțin, îl rugai eu. Spune-mi, cum naiba găseau delfinii aceia chiar barca lui Afenduli? De ce nu veneau, de exemplu, la barca mea?

— Animalele astea au niște organe speciale, sensibile atît la sunete cît și la ultrasunete. Ceva de genul sonarului. Or, pe lanțul ancorei de la barca lui Afenduli era fixat, într-o cutie impermeabilă, un emițător de ultrasunete miniaturizat, dar foarte puternic. Probele făcute au arătat că undele sale se propagă în mediul acvatic pe o rază de aproape trei kilometri. Delfinii fuseseră dresați astfel încît știau că pentru a fi răsplătiți cu pește trebuiau să caute emițătorul, să înoate pînă la el și apoi să se întoarcă la iaht.

— Clar! Indivizii aceștia m-au dus de nas ca pe un ageamiu.

— De ce?

Cornea n-a mai apucat să afle în seara aceea de ce. Medicul de gardă l-a luat de umeri și l-a dat pur și simplu afară. Dar eu mi-am reproșat toată noaptea că n-am făcut o legătură între achizițiile regulate de pește proaspăt ale lui Martin și delfinii ce apăruseră cam în aceeași vreme în rada portului.

MOARTEA SOREI AGATHA

De la vîrsta de patru ani, de cînd rămăsese fără părinți, Balaj Ana avusese drept familie ordinul călugărițelor ursuline, în orfelinatul cărora copilărise, la școala cărora învățase carte și în rîndul cărora fusese admisă la sfîrșitul adolescenței. Cu toată asprimea vieții monahale, Ana se socotise mai norocoasă decît fratele ei mai mare, Francisc, „înfiat" după moartea mamei de un cîrciumar sibian cu prăvălie la bariera Sighișoarei. Cînd l-a reîntîlnit, după treizeci de ani, Francisc era chelner, îmbătrînit înainte de vreme de abuzul de alcool, de povara unei sărăcii crîncene și a unei familii numeroase, niciodată sătulă. Ana devenise de mult sora superioară Agatha, șefa grupului de călugărițe ursuline care lucrau la spitalele din regiunea Sibiului. De fapt, Francisc Balaj, rămas doar cu trei clase primare, și Ana, ursulina sobră și autoritară care vorbea fără cusur limba germană și care citea în latinește scrierile părinților bisericii catolice, nu aveau multe să-și spună. Ei s-au despărțit pentru totdeauna în aceeași zi în care se regăsiseră.

Tot în perioada aceea, la începutul anului 1943, s-a înfiripat prietenia dintre sora Agatha și Julius Gessner, preotul confesor al ursulinelor din Sibiu. Atrasă de subtilitățile dogmei catolice și interesată de rolul ce revenea bisericii în perioada de răsturnări sociale ce era de așteptat după război, călugărița folosea orice prilej pentru a discuta cu confesorul ei, iar pater Julius, care absolvise strălucit colegiul „De propaganda Fide", nu scăpa niciodată ocazia de a întări în credință un soldat al Domnului. Gessner era nu numai un retor iscusit, ci și un bărbat frumos, iar sora Agatha își dădu seama că în admirația față de confesorul ei se amestecau în mod vinovat sentimente nepermise unei călugărițe. La treizeci și șase de ani, femeia din ea încerca, poate pentru ultima oară, să rupă zăgazul canoanelor ce o separau de dragoste. Pater Julius înțelese bine situația, dar nu făcu nimic pentru a clarifica raporturile sale cu sora superioară. Dimpotrivă, bărbat vanitos, pe de-a-ntregul conștient de atracția pe care o exercita asupra femeilor, călugărițe sau mirene, Gessner întreținea pasiunea secretă a Agathei prin cîte o privire încărcată de semnificații sau printr-un gest mîngîietor. Nu merse însă mai departe, ci îi vorbi cu convingere doar despre catolicismul care supraviețuise tuturor războaielor și zguduirilor și fusese, timp de două mii de ani, martorul înălțării și prăbușirii multor imperii. Biserica — spunea pater Julius — este deasupra frămîntărilor și pasiunilor oamenilor, eternă prin esența ei divină. Cînd valul tulbure al revoltei nemulțumiților amenință tradițiile seculare ale bisericii, fiii ei trebuie să se adăpostească o vreme între zidurile lăcașurilor sfinte și să-și petreacă zilele în meditații, posturi și rugăciuni pentru îndreptarea relelor, pentru revenirea pe calea cea dreaptă a păcătoșilor. Iar cînd pasiunile se potolesc și brațele revoltaților coboară învinse spre pămînt, slujitorii Domnului duc din

nou oamenilor cuvîntul cel bun. Pînă la urmă, oamenii se vor întoarce cu fața spre Dumnezeu, iar credința va triumfa întru gloria Sa.

Julius Gessner n-a avut timp să desăvîrșească pregătirea elevei sale. Înainte să-i vorbească despre lupta împotriva necredincioșilor și despre metodele acestei lupte, confesorul fu chemat pentru responsabilități mai înalte la Episcopia catolică din Timișoara, de unde dispăru în vîltoarea evenimentelor din august 1944.

Multă vreme după despărțire, sora Agatha fu urmărită în vise de silueta înaltă și de vorba învăluitoare a lui pater Julius. Apoi, hărțuită de grijile cotidiene, amintirea păli treptat, sfîrșind prin a dispare cu totul. Dealtfel, în anii ce au urmat, Ana avu adesea prilejul să constate că învățăturile confesorului ei nu prea corespundeau realității. În loc să-și petreacă timpul în meditații și rugăciuni, unii dintre preoții și membrii ordinelor catolice se angajaseră de la început în lupta împotriva noilor rînduieli. Această atitudine avu drept consecință, printre altele, denunțarea de către România a concordatului cu Vaticanul și desființarea, la începutul anului 1948, a ordinelor dirijate din afara granițelor țării. Ursulinele, a căror conducere se afla în Germania occidentală, avură aceeași soartă, iar sora Agatha rămase pentru a doua oară fără familie. Dar, așa cum se întîmplase cu patruzeci de ani în urmă, Ana avu încă o dată noroc. În ajunul părăsirii spitalului, ultimul ei șef, tînărul medic Nicolae Prodan, îi făcu o propunere:

— Soră, spuse el oprind-o în capătul coridorului, odată cu dumneata plec și eu de aici. Am fost numit director al policlinicii din B. și mi s-a asigurat o locuință chiar în clădirea instituției. Și eu și soția mea, care este medic pediatru, vom fi ocupați toată ziua cu consultațiile și cu vizitarea la domiciliu a bolnavilor. N-ai vrea să vii cu noi la B. și să ne ajuți să ne instalăm în noul cămin? Știu că ți s-a oferit o pensie la care noi sîntem gata să adăugăm un salariu modest, pe potriva posibilităților noastre. Bineînțeles că nu te vom trata ca pe o femeie de serviciu, ci ca pe un membru al familiei. Mai tîrziu vei reuși poate să obții un post de infirmieră la policlinică. Ce zici?

Rămasă fără adăpost și fără ocupație, Ana nu trebui să se gîndească prea mult:

— Accept propunerea dumneavoastră, însă nu voi primi nici un fel de remunerare. În momentul cînd dintr-un motiv sau altul aș înceta să fiu tratată ca un egal, îmi voi lua libertatea să vă părăsesc. De asemenea, sper că nu veți avea nimic împotrivă să-mi îndeplinesc obligațiile religioase în camera în care voi locui.

— Te înțeleg și sînt de acord cu condițiile pe care mi le-ai pus — răspunse doctorul mulțumit. Nici eu și nici soția mea nu sîntem creștini practicanți, dar sînt convins că aceasta nu ne va împiedica să ne înțelegem.

În primii doi ani, Ana locuise la soții Prodan, iar cînd familia acestora se mări prin nașterea unei fetițe, se mută într-o căsuță modestă de la periferie. Fosta călugăriță se simțea bine în noua ei locuință, pe care nu o împărțea cu nimeni și care era înconjurată de o grădină plină cu tufe de liliac. Activitatea de la policlinică, unde fusese angajată încă din

primul an, o ajutase să-i cunoască pe locuitorii orașului; mulți dintre ei erau moți originari din regiunea învecinată. Ana se atașă de acești oameni, aparent duri și închiși, dar plini de caracter, care munceau din greu și se mulțumeau cu puțin. Ascultîndu-le păsurile și nădejdile, ursulina trufașă din-ea devenise treptat mai îngăduitoare. Se gîndea adesea la Francisc, căruia nici măcar nu-i cunoscuse soția și copiii. Aflase de la el că mama lor fusese spălătoreasă, iar tatăl muncitor la o tăbăcărie și că amîndoi muriseră de tuberculoză.

Ar fi dorit să-l caute, să-i ceară iertare pentru purtarea de acum zece ani, să se lase înconjurată de dragostea nepoților. Îi era însă rușine să dea ochii cu fratele ei.

În lipsa rudelor, Ana se străduia să se împrietenească cu vecinele ei, în ajutorul cărora venea ori de cîte ori era nevoie. La început, unii au bănuit în această atitudine o tentativă deghizată de propagandă religioasă și de aceea încercările fostei călugărițe de a-și face prieteni în cartier au fost întîmpinate cu rezervă și chiar cu o anume ostilitate. În fond, catolicismul fusese întotdeauna aliatul celor ce-i oprimaseră pe moți, iar descendenții lor, vecinii Anei, nu uitaseră acest lucru.

Fosta soră Agatha rămăsese aceeași catolică practicantă ca pe timpul cînd purta rasa ursulinelor. Ea se ducea cu regularitate la biserică și își îndeplinea toate îndatoririle religioase. Dar, cunoscîndu-i mai bine pe oameni, cu viața lor de fiecare zi, învățase să le respecte credințele și obiceiurile, prea adînc înrădăcinate în sufletul lor pentru a fi schimbate. Treptat, vecinii se convinseseră că fosta

călugăriță nu urmărea să pătrundă în casele lor cu gînduri ascunse și sfîrșiră prin a o adopta.

Ana își dăduse seama, la început cu uimire, că încrederea acestor oameni îi era mai necesară decît ideea de a-i converti. Ea știa că mulți dintre membrii ordinelor catolice se compromiseseră opunîndu-se cu înverșunare schimbărilor, ridicîndu-se împotriva săracilor în loc să-i ajute, așa cum cereau preceptele biblice. Nu așa își imaginase Ana rolul bisericii. În fond, slujitorii Domnului trebuiau să-i facă pe oameni mai buni nu prin amestecul lor în politică, ci mai ales prin exemplul propriu al unei vieți ireproșabile. De aceea, după ce fusese martora destrămării ordinelor catolice, Ana se bucura să vadă prețuite propriile ei fapte, modul de viață simplu pe care îl adoptase. Cît despre noua putere instaurată în țară, oare nu era normal, așa cum spusese Christos, să se dea Cezarului ceea ce era al Cezarului?

Cu acest precept, Ana încheiase scurt discuția provocată de pater Bruno, noul confesor, pe tema în cauză. Ajunsă la patruzeci și șapte de ani, fosta soră Agatha nu mai avea altă dorință decît să-și continue viața liniștită în mijlocul oamenilor pe care și-i făcuse prieteni. Dar asta nu depindea numai de ea...

*
* *

Străinul care îi bătuse la ușă într-o seară de iulie venea de departe. O vădeau ochii înroșiți de nesomn, fața nerasă, suptă de oboseală, vorba și miș-

cările sale șovăielnice. După ce intră în casă, omul mai întrebă o dată dacă persoana în fața căreia se afla este chiar sora Agatha. La răspunsul afirmativ al gazdei, ceru să i se spună numele preotului care îi fusese confesor în anul 1943 la Sibiu, și numai la auzul numelui de Julius Gessner îi întinse Anei un plic mototolit.

— Ți-am adus o scrisoare, soră, rosti el lungindu-se cu un geamăt de satisfacție pe lavița de lîngă perete. Doamne, ce bine-i să-ți întinzi nițeluș oasele după trei zile de alergătură!

Supraveghindu-l cu coada ochiului pe străinul care nu-i inspira încredere și a cărui familiaritate o irita, Ana scoase din plic scrisoarea, pe care se osteni să o citească în dreptul ferestrei, în lumina slabă a amurgului. Mesajul era scris în latină de Julius Gessner și avea următorul cuprins:

Iubită soră întru Christos, îți trimitem binecuvîntarea sfintei noastre biserici și îți cerem să primești cu încredere pe aducătorul acestei scrisori. El este purtătorul instrucțiunilor noastre pe care nu ne îndoim că le vei îndeplini cît mai bine, ÎNTRU PREAMĂRIREA DOMNULUI.

— Te ascult, domnule — se întoarse Ana către străin după ce termină de citit.

— Ce te grăbești așa, soră? răspunse individul. Pînă una alta, aprinde mașina de gătit și vezi de ceva ouă și de vreo bucată de șuncă sau de brînză. De două zile umblu mai mult nemîncat și mă chinuie o foame cumplită. După masă vom vorbi pe îndelete.

Ana aprinse mașina, iar musafirul luă scrisoarea rămasă pe colțul mesei, îi dădu foc și o supraveghe atent pînă la arderea ei totală. Apoi se întinse din nou pe laviță și rămase acolo, tăcut și nemișcat, așteptînd ca gazda să termine de pregătit cina.

O jumătate de oră mai tîrziu, după ce devorase șase ouă jumări și o bucată mare de brînză, străinul se rezemă de speteaza scaunului și își aprinse o țigară fără a se osteni să mulțumească sau să ceară permisiunea de a fuma.

— Pe mine mă cheamă Virgil Țolea și sînt dintr-un sat de pe Mureș. Sînt mulți ani de cînd, tînăr student în drept, m-am alăturat cu toată ființa mișcării legionare, continuă el cu emfază. În toți acești ani am străjuit neclintit, cu toți camarazii, temeliile catapetesmei neamului, înfruntînd gloanțele și prigoana dușmanilor noștri. Iar în 1941, cînd poliția lui Antonescu ne căuta pentru a ne azvîrli în temnițe, am plecat din țară cu comandantul și cu alți camarazi. Nemții ne-au ținut tot timpul războiului într-un lagăr de lîngă Rostock; ori de cîte ori mareșalul încerca să facă pe independentul, Hitler îi reamintea că are la dispoziție un guvern de rezervă cu care îl poate înlocui oricînd. Pînă la urmă am ajuns să vedem și guvernul ăsta legionar, la Viena, în toamna anului 1944, după retragerea nemților din România. Eu și alți cîțiva, parașutați în spatele trupelor române, am încercat să continuăm lupta pierdută pe fronturi. N-am reușit să facem mare lucru, iar unii dintre noi au fost arestați. Eu am scăpat și m-am ascuns acasă, la tata, pînă în anul 1949, cînd milițianul din comună mi-a dat de urmă. Am plecat din nou în străinătate, unde am

luat legătura cu şefii chiar din lagărul în care fusesem internat. Întrucît venisem recent din ţară şi cunoşteam situaţia mai bine ca alţii, comandantul m-a pus la dispoziţia serviciului de informaţii al N.A.T.O., cu care colaborăm în lupta împotriva comuniştilor. Acest serviciu m-a pregătit şi m-a trimis din nou în România.

— Şi cum ai ajuns aici?

— Tot cu paraşuta, ca şi în 1945; numai că acum a mers mai greu. Abia am scăpat de urmărirea oamenilor Securităţii şi ai Miliţiei. A trebuit să las în mîinile lor aparatul de radio şi o parte din echipament... Dar nu-i nimic, facem noi rost de alt aparat.

— Domnule Ţolea — spuse Ana — te-am ascultat cu atenţie şi cred că am înţeles tot ce mi-ai spus. Dumneata şi camarazii dumitale luptaţi împotriva regimului actual din România, în slujba sau cu ajutorul unui serviciu al N.A.T.O. Toate acestea nu mă interesează; aştept să-mi spui unde l-ai întîlnit pe pater Julius şi ce ai să-mi comunici din partea lui.

— Uite ce e, soră, toate astea ţi le-am spus nu din dorinţa deşartă de a mă lăuda, ci pentru a-ţi da posibilitatea să ştii cu cine vei lucra. Noi vom colabora strîns de-acum încolo, iar anii de activitate legionară m-au învăţat că membrii unei echipe trebuie să se cunoască pentru a avea încredere unii în alţii.

— Dar eu nu sînt membră a Gărzii de Fier...

— Aici nu e vorba de Garda de Fier — răspunse iritat Ţolea. Este vorba de lupta împotriva duşmanului nostru, al tuturor, comunismul. Serviciul N.A.T.O. care m-a trimis în ţară nu se sprijină numai pe noi, legionarii. Unul din specialiştii în problemele româneşti ai acestui serviciu este şi părintele Julius, care a primit ordin să plece în vest în 1944, cu ultimele trupe germane. Fostul dumitale duhovnic se străduieşte în prezent să restabilească legăturile cu membrii ordinelor catolice dizolvate şi să-i organizeze pentru lupta împotriva comuniştilor. El s-a gîndit, printre alţii, la dumneata, recomandîndu-te cu multă căldură patronilor. Spunea că eşti o persoană inteligentă şi energică şi că te bucuri de multă încredere între ursuline.

— Bine, dar pater Julius nu ne poate cere lucruri care nu au nici o legătură cu biserica — protestă Ana.

— Părintele acţionează cu acordul unor persoane ce deţin funcţii importante în Congregaţia Sfintei Ursula. Ca dovadă, la propunerea lui te-au cooptat şi pe dumneata în conducerea ordinului. Aceasta nu numai pentru meritele dumitale, ci şi pentru a-ţi crea un plus de autoritate în relaţiile cu celelalte membre ale ordinului.

— Totuşi, nu înţeleg ce se aşteaptă de la noi. Să reorganizăm ilegal ordinul? Pentru ce? Călugăriţele se pot ruga şi pot oferi altora exemplul vieţii şi credinţei lor fără a încălca legile actuale!...

— Soră, noi n-avem nevoie de rugăciuni! Dumneata şi celelalte călugăriţe de sub ascultarea dumitale veţi culege informaţii, date secrete de tot felul: politice, economice şi mai ales militare. Cînd vei avea posibilitatea să obţii asemenea informaţii, îţi voi spune exact ce ne interesează. Deocamdată va trebui să intri în legătură cu surorile dumitale în

care putem avea încredere. O să fie destul de greu, căci după dizolvarea ordinului călugăriţele s-au risipit. Unele au devenit infirmiere, ca dumneata, altele predau limba germană la domiciliu. Dar face să le căutăm; de la fiecare din ele vom putea aduna mult mai multe informaţii decît dacă am lucra doar noi doi şi asta este foarte important pentru cei de dincolo.

— Dar la ce pot folosi toate aceste informaţii? Biserica nu are nevoie de ele...

— Ca şi noi, personalităţile bisericeşti importante doresc izgonirea de la putere a comuniştilor. Şi acum, o asemenea schimbare nu mai poate avea loc fără un nou război. Iar pentru a duce războiul este nevoie de informaţii.

— Ce să mai spun! Mi-ai povestit lucruri care m-au uluit şi la care va trebui să mă gîndesc foarte serios. Dealtfel, nici nu ştiu unde se mai găsesc astăzi surorile mele.

— Am la mine o listă cu adresa şi situaţia prezentă a fiecăreia, inclusiv adresa dumitale. Părintele Julius a primit această listă de la cineva din conducerea congregaţiei. La plecare îţi voi lăsa o copie după ea. Oricum, nu va fi posibil să realizezi dumneata toate contactele. Ar trebui să faci prea multe deplasări, să lipseşti prea mult de acasă. Asta bate la ochi. Vei începe prin a pleca săptămîna viitoare la Sibiu, unde au rămas cinci dintre surori. Învoieşte-te de la serviciu sub un pretext care să acopere şi necesitatea călătoriei în oraşul natal. Ai putea spune că ai nevoie de un act, de o adeverinţă din acelea ce se cer acum la tot pasul. La Sibiu, întîlneşte-te cu fiecare din prietenele dumitale separat. Pentru început, mulţumeşte-te să discuţi cu ele lucruri nevinovate, ca de pildă ce au făcut în cei cinci ani de cînd v-aţi despărţit. În cursul acestei prime discuţii, vei căuta să te edifici cît de ferme au rămas fetele în credinţa lor şi ce sentimente au faţă de comunişti. Numai după ce te vei convinge că păşeşti pe un teren sigur vei putea să le destăinui faptul că ai primit un mesaj de la părintele Julius care ţi-a comunicat despre alegerea dumitale în conducerea centrală a ursulinelor şi ţi-a cerut să reorganizezi activitatea ordinului în România. Pentru încredinţare le vei indica să asculte emisiunea în limba română de la 1 august, ora 22, a postului de radio „Europa liberă". În cadrul acestei emisiuni, părintele Julius va răspunde întrebărilor pe care i le va pune unul din redactorii postului şi va transmite fraţilor şi surorilor întru Christos rămaşi în România binecuvîntarea bisericii. Cu surorile care se vor arăta gata să te ajute vei stabili modalităţi de ţinere a unei legături regulate. Acestora le vei cere să transmită mesajul dumnitale altor călugăriţe. Să nu le dezvălui însă sub nici un motiv modul în care ai intrat în legătură cu părintele Julius, respectiv prezenţa mea în ţară. După ce vom realiza această primă etapă, vom putea să ne apucăm serios de lucru — încheie Ţolea.

— Uşor de zis, dar pentru toate acestea e nevoie de bani, spuse gînditoare Ana. Cu mult mai mulţi decît leafa mea de infirmieră.

— Asta să ne fie ultima grijă! Am la mine destui bani pentru a clădi o mănăstire cu biserică cu tot. Iar dacă îi vom termina, ni se vor mai tri-

mite... Acuma, gata cu trăncăneala — spuse Ţolea cu grosolănie. Trebuie să dorm puţin, căci mîine plec înainte de revărsatul zorilor şi am de făcut un drum lung!

— Cum voi putea să dau de dumneata în cazul în care s-ar ivi nevoia?

— Deocamdată nu va fi nevoie. Voi reveni tot eu aici în seara zilei de 1 august, să-l ascultăm împreună pe părintele Julius. Noapte bună!

Cinci minute mai tîrziu Ţolea sforăia pe laviţă. Ana strînse masa, spălă cu îngrijire farfuria în care străinul mîncase şi scuturase scrumul ţigărilor fumate, apoi trecu în camera ei, unde căzu în genunchi în faţa crucifixului, rugîndu-se îndelung. Chinuită de gînduri, adormi abia spre ziuă. Cînd se trezi, sora văzu că Ţolea plecase pe nesimţite, lăsînd pe masă un pachet strîns în hîrtia unui jurnal vechi. Înăuntru găsi lista cu adresele ursulinelor şi suma de 20 000 lei în bancnote uzate de o sută.

Deschizînd dulapul cu alimente, fosta călugăriţă constată că la plecare musafirul luase cu el ultima bucată de brînză şi slănina din care tăiase seara pentru a face jumări cu ouă.

*

* *

În zilele care urmară, Ana îşi dădu seama că vizita lui Ţolea distrusese cu brutalitate echilibrul sufletesc pe care şi-l construise în ultimii ani. Riguroasa disciplină catolică în care fusese crescută îi cerea să îndeplinească indicaţiile preotului confesor, care reprezentau pentru ea un ordin ferm. Anei nu-i

scăpase semnificaţia cuvintelor care încheiau scrisoarea lui Gessner: AD MAJOREM DEI GLORIAM". „Întru preamărirea Domnului" era deviza ordinului luptător al catolicismului — iezuiţii. Numai că instrucţiunile confesorului nu se potriveau deloc cu imaginea pe care şi-o făurise Ana cu privire la îndatoririle ei religioase.

Trăind din copilărie în cercul închis al aşezămintelor monahale, fosta soră superioară rămăsese în general departe de viaţa politică a perioadei antebelice. Aflase însă destule despre crimele săvîrşite de legionari pentru a-i detesta şi a se teme de ei, iar ideea de a face cauză comună cu aceşti indivizi i se părea de-a dreptul odioasă. Tot atît de odioasă ca şi cererea de a le antrena pe fostele surori ursuline într-una din activităţile cele mai sever pedepsite de lege — spionajul. Ana nu se îndoia că autorităţile vor descoperi mai devreme sau mai tîrziu această activitate, iar făptaşii vor trebui să dea socoteală justiţiei ţării ai căror cetăţeni erau. Un proces de spionaj care le-ar fi implicat pe fostele ursuline ar fi adus daune considerabile prestigiului catolic, deja ştirbit în împrejurări similare. De aceea, Ana se hotărî mai întîi să nu execute instrucţiunile primite prin Ţolea, care contraveneau atît de evident cu interesele bisericii. La 1 august îi va restitui banii şi lista fostelor ei colege, poftindu-l să plece şi să-i uite pentru totdeauna adresa.

Dar, gîndindu-se mai bine, fosta călugăriţă realiză cu spaimă că simpla izgonire a lui Ţolea nu rezolva mare lucru. După lege, Ana continua să rămînă tăinuitoarea şi deci complicea unui spion paraşutat în ţară, pe care îl adăpostise şi îl hrănise.

Iar cînd Ţolea, a cărui paraşutare nu trecuse neobservată, va fi prins şi judecat, ea îl va însoţi în boxă nu ca o acuzată oarecare, ci ca superioară a ordinului ursulinelor care uneltise pentru a obţine informaţii necesare dezlănţuirii unui nou război. Un război mai ucigaş şi mai pustiitor decît cel care luase sfîrşit abia de opt ani şi ale cărui urme mai stăruiau încă pe chipul oraşelor şi în sufletul oamenilor. Ana încercă să-şi imagineze cu ce sentimente ar lua cunoştinţă de legăturile ei cu Ţolea vecinii la a căror prietenie şi stimă ţinea atît de mult. Indignarea şi mînia acestor oameni se vor extinde şi asupra bisericii catolice.

Pînă la 1 august mai rămăseseră puţine zile. Revenită acasă după orele de lucru, Ana se închidea în camera ei şi rămînea îngenuncheată în faţa crucifixului pînă noaptea tîrziu. Înţelesese că pentru liniştea ei şi pentru binele bisericii separarea de Ţolea trebuia să fie totală. Atrasă în această situaţie de către superiorul ei pe care îl admirase şi îl iubise pînă la limitele păcatului, Ana trebuia să găsească tăria necesară pentru a se desprinde din acest angrenaj. Iar calea nu putea fi decît una: Ţolea trebuia predat justiţiei. Însă era oare permis unei fiice a bisericii să predea urmăritorilor un fugar care căutase adăpost şi hrană în casa ei? După îndelungate frămîntări, Ana ajunse la concluzia că, în împrejurările date, această atitudine era pe de-a întregul justificată. Ţolea nu era o fiinţă persecutată pentru convingerile sale, ci un duşman care se ascundea pentru a face rău oamenilor. El scosese sabia împotriva semenilor săi şi era drept să piară de sabie, aşa cum arătau învăţăturile lui Christos . . .

În seara zilei de 31 iulie Ana se prezentă la sediul secţiei raionale de securitate, unde ceru ofiţerului de serviciu să o conducă la comandantul unităţii.

Şeful secţiei de securitate a raionului B., căpitanul Moise Duberea, era un colos blond, cu faţa colţuroasă, luminată de nişte ochi albaştri ale căror sclipiri vesele îi anulau pe loc orice manifestare de severitate. Fost miner într-una din exploatările învecinate, încadrat în Securitate cu patru ani în urmă, Duberea purta cu plăcere uniforma militară. O dovedea şi faptul că, în ciuda căldurii toride, căpitanul umblase toată ziua încălţat în cizme şi cu tunica încheiată reglementar. Cu toate acestea, atunci cînd se ridică de la biroul său pentru a o întîmpina pe Ana Balaj, nici un strop de sudoare nu-i umezea fruntea.

— Luaţi loc, vă rog, îşi pofti el vizitatoarea care îi era cunoscută, dar a cărei venire îl surprinsese întrucîtva. Ce vă aduce la noi?

— Am venit la dumneavoastră, domnule căpitan, pentru a vă aduce la cunoştinţă că, acum două săptămîni, am primit acasă vizita unui anume Virgil Ţolea, legionar paraşutat în ţară de N.A.T.O. Ţolea mi-a cerut să-l ajut şi să atrag şi alte persoane în activitatea de spionaj. Pentru aceasta mi-a dat bani, douăzeci de mii de lei, pe care i-am adus cu mine, spuse Ana pe nerăsuflate, scoţînd din sacoşă pachetul cu bancnote.

După umbra de zîmbet ce stărui o clipă pe faţa lui Duberea, fosta călugăriţă îşi dădu seama că spusele ei nu constituiau o noutate pentru şeful securităţii.

— Apreciem hotărîrea dumneavoastră de a veni să ne relatați acest fapt important pentru securitatea statului. Înțelegem de asemenea că gravitatea celor petrecute v-a îndemnat să reflectați o vreme înainte de a face acest pas. Odată ce l-ați făcut însă, va trebui să lăsați deoparte orice reticență și să ne povestiți în amănunt toate cîte s-au petrecut. Am dori mai ales să cunoaștem care au fost motivele ce l-au adus pe acest Țolea tocmai la dumneavoastră. L-ați cunoscut, poate, în trecut?

Ana privi cîteva momente cu teamă la omul în uniformă, dar căpitanul continua să zîmbească prietenos și ea se simți dintr-o dată mai liniștită. În fraze îngrijite, cîntărind fiecare cuvînt, îi povesti lui Duberea despre împrejurările în care ajunsese membră a ordinului ursulinelor, despre prietenia ei cu Julius Gessner, despre mutarea la B. Apoi trecu la vizita lui Țolea, străduindu-se să nu omită nimic din ceea ce făcuse și-i povestise acesta. De-abia la sfîrșit văzu că în birou se lăsase întunericul și își dădu seama că ofițerul o ascultase fără să-i pună întrebări și fără să schițeze nici un gest care ar fi putut s-o întrerupă. După ce Ana își termină povestirea, Duberea apăsă pe un buton montat pe piciorul mesei.

— Aprinde lumina și adu de la dactilografă zece-douăsprezece coli de hîrtie, ordonă el ofițerului care intrase. Trimite apoi la restaurant să pregătească ceva de mîncare pentru dînsa, care va mai întîrzia o vreme la noi; o friptură, o sticlă de apă minerală...

— Scuzați, domnule căpitan, interveni Ana. Nu vă osteniți să-mi aduceți fripturi. Eu nu prea mănînc seara, mai ales că astăzi este și vineri, zi de post.

— Atunci, continuă Duberea să se adreseze subalternului său, să pregătească niște cartofi prăjiți și o salată de roșii. Nu știu ce obiceiuri aveți, se întoarse el către Ana, dar în seara aceasta sînteți musafirul nostru și n-am vrea să se spună că ne ținem musafirii flămînzi. Între timp, vă rog să scrieți tot ce mi-ați spus, adăugînd orice amănunt pe care l-ați omis eventual în cursul relatării verbale.

Ana se instală în fața unei mese din colțul camerei, apucîndu-se de scris sub supravegherea ofițerului de serviciu, iar Duberea ieși să fumeze o țigară.

Măsurînd în lung și în lat curtea, căpitanul încercă să evalueze ce urmări va avea autodenunțarea fostei călugărițe pentru acțiunea de prindere a grupului de spioni parașutați ce se desfășura la scara întregii regiuni.

Așa cum bănuise Ana, vizita lui Țolea nu rămăsese necunoscută autorităților locale. La Securitate se știa însă că acesta nu fusese parașutat singur, ci împreună cu alți doi spioni a căror identitate și ascunzătoare nu putuseră fi încă descoperite. De aceea, în loc să-l aresteze pe Țolea imediat, Duberea organizase în jurul său o supraveghere foarte strînsă, convins că spionul va sfîrși prin a-i conduce la locul unde se ascundeau complicii săi. Pînă acum măsura se dovedise utilă, deoarece urmăritorii lui Țolea reușiseră să identifice gazda la care se adăpostea acesta, precum și un număr de persoane cu care intrase în legătură, în majoritatea foști legionari. Se mai afla-

se că în ziua de 2 august Ţolea se va întîlni cu şeful grupului paraşutat.

Gestul Anei era un element nou, neprevăzut. De aceea, dincolo de sentimentul de bucurie pe care îl încerca ori de cîte ori oamenii refuzau să se lase antrenaţi pe panta lunecoasă a răului, căpitanul Duberea era îngrijorat. Interesele acţiunii cereau ca Ţolea să mai rămînă o zi-două în libertate, iar pentru aceasta Ana trebuia să se poarte în continuare cu el ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Problema care trebuia lămurită încă în seara aceea era dacă fosta călugăriţă va fi de acord să ajute Securitatea, jucînd în continuare rolul de complice a lui Ţolea. Şi aşa, faptul de a nu se fi dus la Sibiu ar fi putut stîrni bănuielile spionului. Ele puteau fi însă înlăturate sub pretextul că Ana nu obţinuse de la şefii ei învoirea cerută, precum şi cu promisiunea că va face deplasarea săptămîna viitoare.

Duberea fu întrerupt din gîndurile sale de ajutorul ofiţerului de serviciu venit să-i raporteze că femeia terminase de scris şi, în urma multor insistenţe, acceptase să mănînce ceva. Acum aştepta sus împreună cu ofiţerul de serviciu.

Căpitanul stinse sub călcîi o ţigară abia începută şi urcă în birou. După ce citi cu atenţie declaraţia Anei, ridică capul dintre hîrtii, privindu-şi îndelung interlocutoarea:

— Aş dori să vă întreb ceva — i se adresă el. Ce credeţi că ar trebui să facem în continuare?

— Dumneavoastră ştiţi mai bine ce trebuie să faceţi; în ce mă priveşte, eu cred că ar trebui să-l arestaţi pe Ţolea mîine seară, cînd va veni la mine. L-aţi putea aştepta ascunşi în casă.

— Doamnă Balaj, am apreciat faptul că aţi fost sinceră cu noi. La sinceritatea dumneavoastră vă voi răspunde cu sinceritate. Vizita pe care v-a făcut-o Ţolea ne era cunoscută; de atunci sîntem mereu pe urmele lui. Am reuşit să descoperim astfel lucruri importante. Trebuie ca acest individ să rămînă o vreme în libertate fără să bănuiască însă că l-am descoperit. Pentru aceasta ar fi necesar ca mîine seară să-l primiţi şi să discutaţi cu el ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic, ca şi cum aţi fi de acord să colaboraţi cu el. Ce spuneţi? Acceptaţi să ne ajutaţi?

— Domnule căpitan, eu sînt o fiică a bisericii. Credinţa şi principiile după care mă călăuzesc mă împiedică să mă amestec în lupta dintre dumneavoastră şi duşmanii dumneavoastră. Faptul de a vă fi adus la cunoştinţă prezenţa în ţară a lui Ţolea şi intenţiile sale se datoreşte tocmai dorinţei de a feri biserica de riscul compromiterii într-o acţiune subversivă. În plus, Ţolea trebuie pus în imposibilitate să facă rău. Acum însă mă pot întoarce la rugăciunile mele.

— Nu cred că morala creştină v-ar interzice să luptaţi pînă la capăt împotriva răului atunci cînd, printr-o împrejurare neprevăzută de dumneavoastră, aţi devenit părtaşă la o asemenea luptă. În cazul nostru, lupta pînă la capăt împotriva răului înseamnă nu numai neutralizarea lui Ţolea, dar şi a celorlalţi complici ai săi. Ştim că musafirul dumneavoastră nu a fost paraşutat singur în România. Există de asemenea indicii că duminică, a doua zi după întrevederea cu dumneavoastră, Ţolea se va întîlni cu şeful grupului pentru a-i raporta despre activitatea sa . . .

— Vă înţeleg, dar nu pot accepta cererea dumneavoastră. Pentru a vă ajuta totuşi, aş putea să-i spun mîine seară lui Ţolea că m-am decis să nu colaborez cu el. I-aş înapoia banii şi lista cu adresele surorilor şi l-aş pofti să plece pentru totdeauna. În felul acesta v-aş facilita acţiunea fără să fiu obligată să mă prefac în faţa lui Ţolea, iar acesta nu va şti că l-am divulgat. Este bine aşa?

— Nu prea. Nu cred că Ţolea se va arăta dispus să renunţe atît de uşor la sprijinul dumneavoastră. El va căuta să vă determine, la nevoie prin ameninţări, să rămîneţi în reţeaua lui. Individul nu va accepta să vă scape de sub control, acum, după ce îi cunoaşteţi motivul prezenţei în ţară şi intenţiile. Există pericolul ca, pus în faţa unui refuz categoric, să încerce chiar să vă suprime, eliminînd astfel un martor periculos. Dealtfel, Ţolea n-ar fi la prima sa crimă. Acum patru ani, înainte de a fugi în străinătate, el l-a pîndit pe miliţianul din comună, s-a apropiat de el sub protecţia întunericului şi l-a ucis în mod laş, înfigîndu-i un cuţit între omoplaţi. La aceasta mai sînt de adăugat crimele comise cu aceeaşi lipsă de scrupule în ianuarie 1941, în timpul rebeliunii. Intrînd în dispută cu un asemenea asasin, vă puteţi aştepta la surprize extrem de neplăcute. De afară, noi nu sîntem siguri că vom putea interveni destul de repede pentru a-l împiedica. Este un risc pe care l-aţi putea evita, procedînd aşa cum vă sfătuim noi.

Ana se gîndi îndelung, apoi răspunse simplu:

— Prefer să risc, domnule căpitan.

— Îmi pare foarte rău că nu v-am putut convinge, spuse sincer Duberea. Atunci, să stabilim

cîteva măsuri pentru a diminua cît de cît pericolul pe care aţi hotărît cu atîta uşurinţă să-l înfruntaţi mîine seară. Îi veţi comunica lui Ţolea că nu veţi lucra pentru el, îi veţi înapoia banii şi lista şi-l veţi pofti să plece. După intrarea lui Ţolea, eu mă voi apropia pînă sub tufa de lîngă fereastra care dă în curte. Dumneavoastră să lăsaţi descuiate zăvoarele acestei ferestre, astfel încît, dacă va fi nevoie, să putem pătrunde repede în cameră. În cazul în care individul dă semne de agresivitate, nu aşteptaţi să vă facă rău. Strigaţi după ajutor suficient de tare ca să vă auzim din curte. Vom fi lîngă dumneavoastră într-o secundă.

— Pentru a trage un foc de revolver este suficientă o fracţiune de secundă...

— Nu cred că Ţolea va risca să folosească revolverul. În cartierul acela liniştit detunătura s-ar auzi pretutindeni, răpindu-i orice şansă de a dispare.

— Dar intervenţia dumneavoastră va însemna sfîrşitul acţiunii pe care o duceţi. Arestîndu-l pe Ţolea, veţi tăia firul care v-ar putea conduce la ceilalţi spioni paraşutaţi...

— Ce să facem? zîmbi obosit Duberea. Spre deosebire de dumneavoastră, noi nu avem de ales.

Întoarsă acasă, Ana se gîndi îndelung la discuţia cu căpitanul, precum şi la toate cele ce urmau să se petreacă. Într-un tîrziu adormi liniştită, parcă împăcată cu sine...

A doua zi, seara, la scurtă vreme după lăsarea întunericului, Ţolea se strecură fără zgomot la locuinţa fostei călugăriţe.

— Bună seara şi bun găsit, soră. Nu aprinde lumina. Am adus în traistă un aparat de radio la care

vom putea asculta emisiunea de la ora 22 a „Europei libere“. Există cumva o priză pe aici prin cameră?

— Nu te mai osteni să pornești aparatul de radio, domnule Țolea. Nu mă interesează emisiunea de la ora 22. M-am gîndit bine și am hotărît să nu mă amestec în treburile dumitale. Orice ar spune pater Julius, eu sînt convinsă că hotărîrea mea este conformă cu interesele bisericii. De aceea n-am fost la Sibiu să mă întîlnesc cu surorile și nici n-am de gînd să mă duc. Poftim lista cu adresele lor și pachetul cu banii pe care mi i-ai lăsat rîndul trecut la plecare. Te rog să-i iei și să pleci de aici pentru totdeauna.

— Ușurel, soră Agatha. Eu nu sînt aici la invitația dumitale, ci din ordinul șefilor mei și ai dumitale. Dumneata te afli în subordinea mea și trebuie să-mi dai ascultare. Ce dracu, vă credeam mai disciplinați pe voi, ăștia, catolicii! Sîntem înconjurați de dușmani și luptăm în condiții tot atît de grele ca pe front. Iar pe front, nesupunerea se pedepsește pe loc. Cu mine nu te joci. Eu am mai văzut de-astea, încheie el congestionat de furie.

— Dumneata ai face mai bine să pleci de aici tiptil, cum ai venit. Nu te mai strădui să ne atragi pe noi, oamenii bisericii, în treburile dumitale. Iar de amenințări să știi că nu mă tem. Sînt aici în casa mea, sub protecția Domnului.

În încăpere se așternu un moment de tăcere; Țolea își dăduse seama că hotărîrea femeii era definitivă. Nu numai că pierdea un sprijin prețios, dar se alesese cu un martor supărător care ar fi putut să divulge oricînd, voit sau nevoit, ceea ce știa despre el. Acest martor trebuia suprimat acum, în această cameră, fără zgomot. Va șterge apoi toate urmele după care ar putea fi identificat și va pleca pentru totdeauna din B. Se apropie pe tăcute de Ana, strîngînd în buzunar prăselele pumnalului pe care-l avea totdeauna la îndemînă. Pe fața sa luminată slab de razele lunii încremenise un rictus prevestitor de rău . . .

Văzînd acest rictus, Ana înțelese că spionul o va ucide chiar atunci. Frica o cuprinse, imensă, înfiorîndu-i întreaga ființă. În momentul acela dori cu ardoare să strige după ajutor, să-l vadă pe Duberea apărînd uriaș în cadrul ferestrei cu revolverul în mînă. Totul s-ar fi terminat cu bine, iar ea ar fi trăit mai departe, mulțumită în căsuța aceasta înconjurată cu flori. Duberea și ai săi ar fi pierdut pentru multă vreme posibilitatea de a-i descoperi pe ceilalți . . . iar în răgazul căpătat în schimbul vieții ei aceștia ar putea . . .

Cînd cuțitul îi străpunse pieptul, Ana strînse puternic din dinți și nu strigă.

La mai puțin de un sfert de oră după ce intrase, Țolea părăsea grăbit casa fostei călugărițe și fu luat imediat în observație de către un grup de ofițeri. Unul din ei rămase în urmă pentru a-l preveni pe Duberea, care, ascuns în spatele casei, nu putuse observa ce se petrecuse în stradă. Graba spionului îi dădu de bănuit căpitanului, care împinse geamul și sări repede în casă, cu lanterna aprinsă.

— Aduceți imediat medicul, ordonă el subalternului rămas în grădină. Apoi aprinse lumina și ri-

dică pe genunchii lui mari capul Anei, care zăcea lîngă masă într-o baltă de sînge:

— De ce ai făcut asta? De ce? De ce n-ai strigat?...

Trăsăturile crispate ale Anei se destinseră brusc și capul i se lăsă moale într-o parte. Iar întrebările căpitanului Duberea rămaseră fără răspuns...

LUPII

Sub cerul plin de stele, cîmpia Bihorului se întindea pînă departe, spre apus. De-a lungul ei, peste miriștile presărate cu clăi de grîu, prin lanurile întunecate de porumb și de floarea-soarelui, două umbre se strecurau grăbite către frontieră. Luna apusese de mult, iar aerul cald, mirosind a grîu copt și a sulfină, era tulburat doar de cîntecul greierilor. Cei doi fugari nu aveau însă timp să se bucure de miresmele și armoniile nopții de vară; doar atunci cînd plămînii aprinși de goană amenințau să le plesnească, își îngăduiau un popas în bezna protectoare a porumbului sau în umbra unei clăi de grîu. Orice zgomot de motor, orice lătrat îndepărtat, îi șfichiuiau ca o lovitură de bici, gonindu-i mai departe.

Cel ce alerga mereu în față, profilîndu-se subțire și înalt în lumina stelelor, era fără îndoială mai tînăr, mai puternic. Al doilea, scund și greoi, a cărui respirație vădea o veche bronșită tabagică, se ținea anevoie după tovarășul său, obligîndu-l la popasuri tot mai dese. Vîrstnicul își dăduse seama că-l stînjenea și începu să se teamă că tînărul îl va abandona pe drum atunci cînd, stors complet de puteri, nu va mai putea să alerge. De aceea, la un popas, încercă să propună o soluție mai potrivită cu posibilitățile sale:

— Eu cred că ar fi mai bine să ne păstrăm forțele în loc să le irosim alergînd. Să ne continuăm

drumul la pas, iar cînd se va lumina de ziuă să ne ascundem undeva, pe cîmp. Mîine noapte am ajunge odihniţi la frontieră, unde ne aşteaptă noi pericole.

— Ziua asta de odihnă ar însemna sfîrşitul nostru, domnule comandor! ripostă tînărul. Urmăritorii noştri dispun de cîini dresaţi, care ne-ar găsi oriunde ne-am ascunde. Nu vă mai gîndiţi la odihnă. Mîine în zori trebuie să fim dincolo, în Ungaria.

— Ştiu eu ce ne-o mai aştepta şi în Ungaria? se întrebă amărît fostul locotenent comandor de aviaţie Florin Grosu, ridicîndu-se anevoie. Tu, cel puţin, ştii ungureşte.

— Mai întîi să ne vedem acolo, spuse scurt Ion Roibu şi porni din nou la drum, curmînd astfel o discuţie care ameninţa să se prelungească.

*
* *

Cu trei luni în urmă, Florin Grosu putea fi încă întîlnit aproape seară de seară pe terasa café-concertului parizian „Maxéville" din bulevardul Montmartre. Fostul ofiţer venea aici în virtutea unei obişnuinţe vechi, dinaintea războiului, de cînd fusese trimis în Franţa pentru recepţia cîtorva avioane „Potez". Încă pe timpul acela, Grosu era colaborator al S.S.I. — Serviciul secret de informaţii român — unde continuase să lucreze pînă după război, cînd, îndepărtat din armată, se lansase în speculaţii cu aur şi valută. Trei ani mai tîrziu, doar fuga peste graniţă îl mai putuse salva de la condamnarea ce-l ameninţa, pentru delictele săvîrşite.

Pe la sfîrşitul anului 1949, după o şedere prelungită într-un lagăr din Turcia, Grosu ajunsese la Paris unde, pe baza recomandărilor vechilor săi prieteni de la Biroul doi francez, fu angajat ca specialist în probleme româneşti de către nou înfiinţatul serviciu de spionaj al N.A.T.O. Principala preocupare a lui Grosu devenise recrutarea unor indivizi dispuşi să îndeplinească misiuni de spionaj în România şi pregătirea lor în acest scop. Asemenea amatori se găseau cu oarecare dificultate, dar, cu ajutorul fondurilor pe care le avea la dispoziţie, Grosu izbutea, de bine de rău, să satisfacă cererile patronilor săi. Îl ajutau mult, dar nu pe degeaba, cîţiva dintre foştii ofiţeri emigraţi şi mai ales căpeteniile legionare gata oricînd să sacrifice, contra cost, cîţiva din adepţii mărunţi ai organizaţiei.

Fostul colaborator al S.S.I.-ului era cum nu se poate mai mulţumit de situaţia sa. Cei cinci sute de dolari pe care îi primea lunar de la stăpînii săi reprezentau bani mulţi în Parisul acelor timpuri; ei îi permiteau nu numai vizitele zilnice la „Maxéville", dar şi o garsonieră cochetă în Neuilly, precum şi escapade periodice la Nisa în compania cîte unei prietene de ocazie. Pentru aceste escapade şi pentru multele curse pe care le avea de făcut prin Paris, Grosu îşi cumpărase în ultimul timp un automobil „Peugeot" de care era foarte mîndru.

Dar în toată această atmosferă senină stăruia o pată care nu scăpă multă vreme atenţiei celor ce-l plăteau pe Grosu: agenţii pregătiţi de el încetau să răspundă la apel imediat ce ajungeau în România sau la scurtă vreme după aceea. Iar şefii lui Grosu erau oameni practici, care pretindeau rezultate în schimbul banilor cheltuiţi. O discuţie animată, care se pre-

lungise pînă după miezul nopţii în biroul marelui patron, se sfîrşi cu hotărîrea ca viitoarea misiune în România să fie încredinţată chiar lui Grosu. Acesta avea astfel prilejul să verifice la faţa locului cauzele eşecului agenţilor săi şi să ia, la întoarcere, cuvenitele măsuri de îndreptare. Pentru îndeplinirea acestei misiuni Grosu urma să primească, tot la întoarcere, suma de douăzeci de mii de dolari; în cazul în care ar fi refuzat să plece, ar fi fost concediat fără preaviz.

Pus în faţa perspectivei de a rămîne pe drumuri, fostul aviator acceptă misiunea. Avînd în vedere că de data aceasta era vorba de propria lui piele, el se pregăti cu minuţiozitate pentru încercările ce-l aşteptau, alegînd înainte de toate pe cel care urma să-l însoţească. După multe verificări, hotărî să facă echipă cu Ion Roibu, un fost sublocotenent căzut prizonier la germani şi rămas în Occident după sfîrşitul războiului. Roibu era socotit în ţară ca dispărut, iar faptul că nu aparţinuse nici unei mişcări extremiste îi dădea şanse serioase de a nu se fi aflat niciodată în atenţia autorităţilor. Părinţii lui trăiau în Bihor, într-un sat de lîngă localitatea Tăşnad, unde bătrînul Roibu, naţional-ţărănist de vază, fusese primar în mai toţi anii dintre cele două războaie. Grosu spera că, odată ieşiţi din zona paraşutării, el şi însoţitorul său vor găsi un adăpost sigur în casa familiei Roibu. Apoi, după ce alarma provocată de lansarea lor se va fi potolit, ar fi stabilit legătura radio cu Centrul şi ar fi trecut la îndeplinirea părţii esenţiale a misiunii: recrutarea şi organizarea unei reţele de agenţi care să lucreze în folosul N.A.T.O. Numai după aceea ar fi putut Grosu să ceară Centrului mijloacele necesare pentru a se reîntoarce în străinătate.

În îndeplinirea acestui plan, Ion Roibu apărea indispensabil nu numai prin posibilităţile de găzduire oferite de ai săi. Grosu îşi dăduse seama că în persoana fostului sublocotenent avea de-a face cu un aventurier fără scrupule, gata să-şi vîndă întreaga familie pentru a încasa cei zece mii de dolari ce-l aşteptau la întoarcere. Omul era voinic şi rezistent, iar cele şase luni de pregătire specială făcuseră din el un adevărat atlet şi un luptător de temut. În plus, Roibu vorbea bine germana şi maghiara, ambele utile în Transilvania.

Paraşutarea avusese loc în ultima noapte a lunii mai 1953, pe un platou împădurit de pe culmea Craiului, iar Grosu şi Roibu reuşiseră să părăsească regiunea înainte ca aceasta să fi fost încercuită. Două zile mai tîrziu, ei erau instalaţi în beciul bătrînului Sever Roibu, care, fericit de întoarcerea fiului său, îi primise mai bine decît se aşteptau.

Vreme de cîteva săptămîni, securitatea şi miliţia răscoliseră ţinutul în căutarea paraşutiştilor lansaţi de avionul străin. Se făcuseră între altele descinderi la domiciliile celor care aveau rude în străinătate, dar cum Ion Roibu era dispărut pe front, locuinţa părinţilor săi nu fusese percheziţionată. Apoi, patrulările, legitimările şi percheziţiile încetară şi, aparent, totul reintră în normal. Grosu se felicită de reuşită şi începu să se gîndească serios la realizarea celei de-a doua părţi a planului său. Dar el îşi făcea socotelile fără să ţină cont de cele ale şefului postului de miliţie din comună . . .

Miliţianul avusese adesea necazuri cu Sever Roi-

bu, care își manifesta cu orice prilej ostilitatea față de măsurile organelor locale și instiga, aproape pe față, multele sale rubedenii împotriva acestor măsuri. De cîteva săptămîni însă, bătrînul devenise un model de conduită, răspunzînd cu promptitudine chemărilor Sfatului popular și predînd pe neașteptate, înainte de strîngerea recoltei, o restanță a cotei de cereale din anul trecut.

— Mi-a mai rămas ceva grîu — motivase el fără să fie întrebat.

Șeful de post se gîndi că această comportare neobișnuită ar putea ascunde lucruri necurate și, într-o noapte, se instală la pîndă în curtea școlii, de unde putea observa în voie toată gospodăria lui Sever Roibu. El văzu, la puțină vreme după ce se lăsase întunericul, pe Zenobia, soția fostului primar, ieșind din casă cu o legătură în care se ghiceau formele unui vas cu mîncare. Ea se strecură fără zgomot pe ușa beciului, dînd milițianului posibilitatea să vadă că în interior ardea lumina. Femeia rămase în beci aproape o jumătate de oră, după care ieși, ducînd cu ea aceeași legătură. Șeful de post înțelese că în beci se ascunde cineva și, încălzit de descoperire, scoase revolverul din toc și sări în ograda lui Roibu, îndreptîndu-se cu pași mari spre ușa beciului. Într-un raport ulterior, milițianul a arătat că această inițiativă cu totul contrară modului inteligent în care procedase pînă atunci se datora convingerii sale că în beci se ascundea doar un nepot de văr al lui Sever Roibu, urmărit pentru huliganism și acte de agresiune. Nici nu-i trecuse prin minte că acolo s-ar afla chiar spionii căutați cu atîta asiduitate. Stîrniți de pătrunderea sa în curte, cîinii lui Sever Roibu se repeziră să-l sfîșie, lătrînd cumplit, iar în timpul irosit de șeful de post pentru a se descotorosi de ei, Florin Grosu și Ion Roibu țîșniră din beci și dispărură în întuneric prin fundul ogrăzii. Milițianului nu-i mai rămase altceva de făcut decît să dea alarma.

În mai puțin de un ceas, formațiuni de securitate și miliție înzestrate cu mijloace de legătură radio și cu cîini de urmărire închiseră complet perimetrul cuprins între Carei, Tășnad, Marghita și Săcuieni, unindu-se pe frontieră cu grănicerii de la Urziceni și Valea lui Mihai. Spre dimineață, un avion special plecat de la București în timpul nopții îi depunea pe un islaz de lîngă Marghita pe colonelul Mătase și pe locotenentul Irimia, veniți să întărească forțele mobilizate pentru prinderea spionilor. După ce primi prin radio rapoartele comandanților de sectoare, Mătase le dădu ordinul să strîngă cercul urmăririi, astfel încît să-i oblige pe fugari să ajungă la frontieră într-un sector anume indicat de el. În timp ce colonelul se deplasa către acest sector cu toată viteza mașinii ce-i fusese pusă la dispoziție, Irimia se alătură grupului care, orientat de cîinii de urmărire, străbătea cîmpul chiar pe traseul care fusese urmat de cei doi. Și astfel, pe măsură ce se apropiau zorile, cercul se strîngea tot mai mult.

*

* *

Sleit de puteri, Grosu rămînea tot mai des în urmă, silindu-și însoțitorul să se oprească și să-l aștepte, iar Roibu înțelese că în aceste condiții nu va putea ajunge la timp pe frontieră. Fostul sublocote-

nent intenţiona să se strecoare prin porumburi şi pe lîngă răzoare pînă la fîşia arată şi să treacă peste ea în fugă, eventual sub tirul grănicerilor. Desigur, trecerea frontierei nu înlătura toate pericolele ce-l ameninţau. Mai rămîneau de înfruntat grănicerii maghiari, care, sesizaţi de încălcarea hotarului, aveau să acţioneze şi ei pentru prinderea infractorilor. Dar Roibu spera că va reuşi să ajungă la localitatea N., aflată cam la un kilometru de graniţă, unde trăia o familie înrudită de departe cu ai săi, care ar fi acceptat probabil să-l ascundă cîteva zile. Preocupat să găsească posibilităţi de părăsire rapidă a ţării în caz de pericol tînărul Roibu obţinuse de la tatăl său numeroase detalii despre această familie, care se ocupase intens şi profitabil cu contrabanda în primii ani de după război. Important i se păruse mai ales amănuntul că gospodăria acestor contrabandişti se afla chiar în marginea localităţii, putînd fi vizitată fără a atrage atenţia vecinilor. Roibu considera că trebuia evitată cu orice preţ identificarea locului care-l va adăposti, iar pentru neutralizarea cîinilor de urmărire ai patrulelor maghiare păstra cu grijă un săculeţ cu piper pisat, luat de acasă. Pe teritoriul român folosirea acestui piper era inutilă, deoarece direcţia deplasării lor era cunoscută urmăritorilor. Spionul socotea să rămînă la N. două-trei zile pentru a-şi reface forţele şi a croi, cu ajutorul gazdelor, un plan de traversare a Ungariei şi de trecere în Austria. De fapt, cea mai importantă etapă a acestui plan era părăsirea zonei de frontieră. Odată în interior, Roibu socotea că nu-i mai rămîneau prea multe motive să se teamă, căci vorbea foarte bine maghiara şi păstrase asupra sa destule monezi de aur din care gazdele i-ar fi schimbat bucuroase o parte în forinţi. Oarecari dificultăţi erau de prevăzut şi la graniţa austriacă, însă Roibu ştia că foştii contrabandişti din N. avuseseră în partea aceea complici cărora puteau să-l recomande.

Planul spionului părea destul de bun, cu toate că, în multe privinţe, se baza pe elemente necunoscute sau incerte. Acest plan nu putea fi însă realizat atîta timp cît Roibu era nevoit să-l care după el pe Grosu, care îl încurca asemenea unei ghiulele atîrnată de picioare. Spre deosebire de acesta din urmă, care îşi făcea probleme în legătură cu necazurile ce-i aşteptau în Ungaria, tînărul era îngrijorat de pericolul concret şi imediat al arestării lor înainte de a ajunge la frontieră. Curînd, fostul aviator, ajuns la capătul puterilor, nu va mai fi în stare să alerge. Iar pînă la frontieră mai erau vreo opt kilometri, fără a pune la socoteală faptul că pe ultima bucată de drum trebuiau să se tîrască pe coate şi genunchi, iar dacă ar fi fost observaţi la fîşia arată, vor trebui să alerge din nou din toate puterile.

Pentru Roibu, concluzia era limpede, iar soluţia una singură: dacă voia să-şi păstreze cît de cît şansele de salvare, trebuia să scape de Grosu, şi asta repede. Acum, pe loc. O cale ar fi fost aceea de a refuza să se mai oprească din drum şi să-l lase în urmă, în voia soartei. S-ar fi putut însă ca acesta să fie arestat înaintea ajungerii lui Roibu la frontieră şi să spună urmăritorilor tot ce ştia despre intenţiile sale, răzbunîndu-se astfel pentru modul în care fusese abandonat. Pentru a înlătura acest risc, era necesar ca Grosu să nu fie lăsat pur şi simplu în drum, ci suprimat. Morţii nu vorbesc, iar Roibu era sigur că iniţiativa sa va fi aprobată şi de şefii de la

N.A.T.O. cărora nu le-ar fi făcut deloc plăcere ca fostul lor specialist în problemele româneşti să dezvăluie organelor de securitate tot ce ştia.

Ferm în hotărîrea luată, fostul sublocotenent dădu pentru ultima oară curs rugăminţilor lui Grosu şi se opri la adăpostul unei clăi cu grîu. Fostul comandor de aviaţie arăta deplorabil; ochii i se rostogoleau injectaţi în orbite, faţa îi era congestionată de efort, trupul îi era scuturat de spasme, iar picioarele îi tremurau ca unui cal biciuit pentru a urni din loc o povară peste puteri. Cînd îşi recăpătă respiraţia, spuse cu glasul întretăiat:

— Ioane, eu nu mai pot să alerg. Trebuie să ne oprim, să ne ascundem undeva pînă la noaptea viitoare.

— Văd, domnule comandor. Ce să facem?! Dacă nu se poate, nu se poate. Odihniţi-vă puţin, apoi ne-om întoarce să ne ascundem în lanul de floarea-soarelui prin care am trecut mai adineaori. Dacă mergem chiar pe drumul pe care am venit, am putea înşela cîinii. Cînd vom părăsi acest drum, la marginea lanului, presărăm în urma noastră nişte piper, poate-om avea noroc să scăpăm.

Roibu vorbea cu mult calm, iar povestea pe care o debitase era menită să-l liniştească pe Grosu, convingîndu-l de seriozitatea intenţiilor sale. În condiţii normale, Grosu şi-ar fi dat seama cu uşurinţă că toate acestea erau baliverne şi că măsurile de precauţiune inventate de complicele său nu serveau la nimic. Cei care-i urmăreau i-ar fi găsit foarte repede, scotocind împrejurimile locului unde se pierdeau urmele. Dar el nu mai avea puterea să judece; nu voia decît să fie lăsat să se odihnească, iar Roibu îi oferea în sfîrşit această posibilitate. De aceea bîigui cu recunoştinţă:

— Vom face cum spui tu, Ioane. Eşti un băiat bun şi un camarad de nădejde. Mai lasă-mă să stau aici doar cîteva minute. Pe urmă putem pleca să ne ascundem în lanul acela.

— Desigur, domnule comandor. Mai odihniţi-vă puţin, răspunse Roibu înţelegător, scoţînd pe furiş revolverul din buzunar.

Grosu oftă uşurat, închizînd pentru o clipă ochii, iar însoţitorul său se folosi de prilej pentru a prelungi fără termen, cu o lovitură în tîmplă, odihna fostului comandor...

Roibu privi corpul ce zăcea inert la picioarele lui; nu putea pleca de acolo înainte de a fi absolut sigur că omul murise. Ar fi putut desigur să-l sugrume, dar gîndul că Grosu era deja mort îl împiedica, în mod ciudat, să o facă. Şi apoi, ar fi vrut ca urmăritorii lui să nu-şi dea seama, cel puţin pentru un timp, că fusese capabil să comită o crimă pentru a se salva. Această constatare le-ar fi furnizat un indiciu preţios asupra stării sale de spirit şi i-ar fi determinat să fie mai decişi în măsurile pe care le-ar fi luat pentru prinderea lui. Era mai bine ca cei care-l hăituiau să-l creadă la capătul puterilor, demoralizat de moartea camaradului său, deci o pradă uşor de încolţit. Cît despre urma loviturii de la tîmplă, aceasta nu-l preocupa pe Roibu: în măsura în care cauza morţii ar fi apărut ca fiind alta, lovitura putea să treacă drept un traumatism suferit în cădere. Dar cum l-ar fi putut ucide în mod sigur pe Grosu, mascînd în acelaşi timp cauza reală a decesului?

Gura întredeschisă a fostului comandor îi sugeră

brusc soluţia pe care o căuta, şi Roibu se apucă să răscolească febril veşmintele victimei sale în căutarea fiolei cu cianură de potasiu primită la plecarea în misiune. Nu găsi decît un fişic cu monezi de aur pe care se grăbi să şi-l însuşească. Îngrijorat de repeziciunea cu care trecea timpul, spionul scoase din buzunarul de la piept propria sa fiolă cu otravă şi o introduse cu grijă în fundul gurii lui Grosu; apoi, ţinînd cu mîna stîngă capul, îi împinse cu dreapta maxilarul inferior în sus. Cînd fostul sublocotenent îşi desfăcu mîinile, gura lui Grosu se redeschise, lăsînd să se vadă fiola spartă. Chiar dacă Grosu supravieţuise loviturii primite în tîmplă, el era acum, fără nici o urmă de îndoială, mort de-a binelea. Roibu se ridică, mai privi o dată lung cadavrul aceluia cu care împărţise o vreme pericole şi greutăţi de tot felul, apoi se depărtă în goană peste mirişti.

* *

Alăturat grupului care urmărea traseul parcurs de fugari, Irimia alerga peste cîmp de aproape o oră. În acest timp, la răsărit, linia orizontului, se colorase în albastru deschis, vestind apropierea zorilor. Lumina palidă a sfîrşitului de noapte îi permise locotenentului să-şi observe mai bine tovarăşii care alergau alături de el pe drumul indicat de cîinii din faţă, ţinuţi în lesă de doi subofiţeri de miliţie. Fără să-i fi văzut de aproape, bucureşteanul ghici că miliţienii erau tineri; uşurinţa cu care fugeau în ritmul impus de cîini vădea o excelentă condiţie fizică şi un antrenament îndelungat.

Lîngă Irimia alergau trei ofiţeri: unul de la direcţia regională şi doi de la secţia raionului de securitate, toţi în ţinută de campanie, cu cizme şi centuri de care aveau ataşate tocurile revolverelor. Aidoma celor doi miliţieni, ofiţerii erau voinici, capabili de eforturi mult mai mari decît acela care îi solicita acum. Ceva mai în spate, handicapat de povara staţiei, mare cît o canistră, alerga subofiţerul care asigura legătura cu celelalte grupe, cu posturile de pîndă instalate pe frontieră şi cu comandamentul operaţiunii, în fruntea căruia se instalase colonelul Mătase. Între toţi aceştia Irimia, îmbrăcat civil şi încălţat cu pantofi împletiţi de vară, făcea o notă aparte. Asta îl supăra mai puţin decît constatarea că, în ciuda hainelor uşoare, era nevoit să facă eforturi serioase pentru a se ţine în rînd cu ceilalţi. El blestemă în gînd viaţa sedentară pe care era nevoit s-o ducă la Bucureşti precum şi uşurinţa cu care întrerupsese, sub diferite pretexte, programul de pregătire fizică pe care îl respectase riguros în primul an după terminarea şcolii de ofiţeri. Tocmai îşi promitea solemn s-o rupă cu începutul perfid de comoditate, cînd lătratul cîinelor îl readuse la realităţile prezentului. Animalele se opriseră în apropierea unei clăi cu grîu pe care ofiţerii o înconjurară imediat; dar nici un zgomot, nici o mişcare nu veniră să riposteze lătratului furios al cîinilor. Irimia făcu semn celorlalţi să rămînă pe loc, îndreptîndu-se singur, cu paşi mari, spre claie. Ajuns lîngă ea, locotenentul observă cadavrul lui Grosu care zăcea alături pe mirişte şi, după ce scotoci atent locul, se îndreptă spre staţia de radio prin care îi raportă lui Mătase:

— Tovarăşe colonel, echipa de urmărire a găsit

lîngă o claie de grîu, la aproximativ șapte kilometri de graniță, cadavrul unui individ, mort, după toate aparențele, în ultima jumătate de oră. Se pare că este vorba de unul din cei doi spioni pe care îi urmărim. N-am mișcat corpul pentru a permite experților să ridice eventualele urme și pentru a stabili împrejurările decesului. Așteptăm ordinele dumneavoastră.

Răspunsul veni imediat:

— Echipa să plece imediat mai departe pe urmele celuilalt spion. Dumneata rămîi lîngă cadavru în așteptarea medicului legist, a criminalistului și a unui nou operator radio. Voi da chiar acum ordin la Marghita celor trei să plece spre dumneata cu un „Gaz". Sper să te găsească în cincisprezece-douăzeci de minute. Pentru a-i orienta, lansează din cinci în cinci minute o rachetă roșie. Radistul are la el pistoletul și rachetele necesare. Nu mă mai chema să-mi comunici rezultatele cercetărilor, ci doar dacă se petrece ceva cu totul deosebit. Vom fi foarte ocupați în minutele următoare. Te chem eu la sfîrșit; sau mai bine trec să te iau.

— Am înțeles, răspunse scurt Irimia, cu regretul celui rămas deoparte tocmai în momentul cel mai important.

*
* *

Rămas singur, Roibu încercase să țină drumul cel mai scurt spre localitatea N., dar avu surpriza să observe, ascuns sub creasta unui răzor, că această cale îi era închisă de un baraj format din militari care înaintau prudent peste cîmp și păstrau între ei

o riguroasă legătură vizuală. Ca la vînătoarea de iepuri.

Spionul înjură cu năduf și se întoarse tîrîș la cel mai apropiat lan de porumb. Dacă ar fi avut curiozitatea să străbată întregul lan, Roibu ar fi constatat că în partea opusă se instalase un cordon similar, limitîndu-i spațiul de manevră doar la porumbiștea care-l ascundea. Dar spionul nu avea timp de pierdut și de aceea se mulțumi să alerge cît putu mai repede de-a lungul porumbului, către frontieră. Acolo unde se termina lanul, se termina și regiunea cultivată a cîmpiei, lăsînd loc unei porțiuni de pîrloagă, lată de aproape un kilometru. Dincolo de pîrloagă șerpuia, neagră, perfect vizibilă în lumina clară a zorilor, fîșia arată, iar Roibu începu să se tîrască spre acest liman salvator. O vreme cumpănise în mîna dreaptă revolverul „Mauser", despiedicat și cu cartușul pe țeavă, gata să doboare pe oricine ar fi încercat să-l împiedice să ajungă la țintă. Dar cum cîmpul rămînea pustiu, Roibu împiedică revolverul care-i stînjenea mișcările și îl puse în buzunar. Nimeni nu apărea de nicăieri să se încaiere cu el și Roibu era prea fascinat de apropierea frontierei pentru a-și putea da seama că faptul era cam suspect. Iar cînd din porumb țîșniră pe urmele sale cîinii polițiști ai grupului din care făcuse parte Irimia, era prea tîrziu pentru calcule și decizii noi. Eliberate, cele două animale se apropiau în salturi mari de spionul care se ridicase cu revolverul în mînă, hotărît să-și croiască drumul trecînd peste vii și peste morți. Dar mîna îi căzu de-a lungul trupului atunci cînd văzu că pretutindeni în jur cîmpia se însuflețise ca la co-

mandă. În faţă şi din flancuri se ridicaseră, în poziţie de trăgători, militari înarmaţi cu automate. Iar din spate, în urma cîinilor, alerga grupul căruia i se alăturase colonelul Mătase. Acum, cînd era în joc propria sa viaţă, Roibu trebui să constate că, de fapt, nu era ceea ce se cheamă un *dur*, capabil să moară cu revolverul în mînă sau gata să folosească otrava pentru a nu fi prins viu de urmăritori. Îşi reaminti brusc că nici nu mai avea fiola de otravă, după cum îşi dăduse seama că nu-i putea ucide pe toţi cei care-l înconjurau. De aceea se hotărî să se predea, dar nu mai avu timp s-o facă. Unul din cîini îşi înfipse colţii în mîna care ţinea pistolul, doborîndu-l sub forţa saltului, iar miliţianul ajuns primul lîngă el îi răsuci cu îndemînare braţele la spate, prinzîndu-le tacticos în cătuşe. Vînătoarea se terminase, iar participanţii se dispersară tot aşa de repede cum se adunaseră . . .

La mai puţin de un ceas după aceea, trei „Gazuri" descoperite se îndreptau spre răsărit, căutînd locul unde rămăsese cadavrul lui Grosu şi unde Irimia îşi aştepta ca pe ghimpi şeful. În primul „Gaz", pe bancheta din spate, se afla Roibu, încătuşat şi încadrat de doi ofiţeri, total epuizat de goana din timpul nopţii şi cu moralul distrus de zădărnicirea planurilor sale. Vederea cadavrului lui Grosu, pe care medicul legist şi expertul criminalist veneau să-l aşeze la picioarele sale, îi smulse din gîtlej un strigăt nearticulat, animalic. Apoi închise ochii strîns, refuzînd să privească. Din a doua maşină sărise sprinten colonelul Mătase.

— Tovarăşe colonel, raportă Irimia, examinarea preliminară a dovedit că moartea spionului nu s-a datorat otrăvii. O arată absenţa totală a cianozei pe figura mortului. Dealtfel, fiola care i-a fost introdusă

în gură nu-i aparţinea. A lui era cusută chiar în vîrful gulerului, de unde putea fi folosită fără a mai fi scoasă la iveală.

— Fiola i-a aparţinut complicelui său. Am început să bănuiesc şi eu cîte ceva cînd am constatat, la percheziţie, că ticălosului îi lipseşte din dotare acest obiect pe care instructorii de la N.A.T.O. nu uită niciodată să-l pună la dispoziţia agenţilor lor, cu recomandările de rigoare. Şi cum a fost ucis domnul de sub claie?

— Este greu de confirmat cu certitudine înaintea autopsiei, dar se pare că moartea a fost cauzată de o lovitură puternică aplicată în tîmplă cu un obiect contondent, probabil un pat de revolver. Oricum, se pare că individul arestat de dumneavoastră s-a văzut stînjenit de complicele său sleit de puteri şi atunci s-a descotorosit de el. Aşa fac şi lupii cînd una din fiare devine incapabilă să se susţină singură. Îl sfîşie pe neputincios. Se vede că ăştia se poartă şi între ei ca lupii . . .

— Da, Matei, aprobă colonelul, făcînd loc tînărului său subaltern alături de el. Ca lupii . . .

Înainte de a lucra în Securitate, eram şi eu convins, ca toată lumea, că cele mai scurte nopţi ale anului sînt cele din luna iunie. Ulterior am avut prilejul să constat că există nopţi de iunie mai lungi decît noaptea polară. Mai exact, am făcut această descoperire în noaptea în care, împreună cu şeful meu, colonelul Mătase, şi cu maiorul Eugen Ţenescu am pîndit momentul cel mai potrivit pentru surprinderea în flagrant de spionaj a unei aventuriere, venită să-şi încerce norocul pe meleagurile noastre...

Pentru a începe cu începutul, voi preciza că femeia, care îşi spunea Annie Hartmann, venise în România cu peste o lună înainte, odată cu primul val de turişti ce invadaseră litoralul nostru, flămînzi de razele fierbinţi ale soarelui şi de limpezimea Mării Negre. Dar Annie nu semăna deloc cu aceşti turişti, care economisiseră din greu o parte a cîştigurilor lor modeste pentru a încropi astfel suma necesară unei vacanţe de două săptămîni în străinătate. Aceştia veniseră cu familiile, în grupuri ce călătoreau incomod în autocare sau în avioanele închiriate de societăţile de turism, în timp ce domnişoara Hartmann ajunsese la Mamaia conducînd un splendid „Alfa Romeo 1700“ tip sport, asigurat împotriva tuturor riscurilor. Documentul prezentat delegatului Automobil-Clubului atesta că eleganta clientă plătise în valută servicii de categoria acelora botezate „de clasă specială“; în consecinţă i se pusese la dispoziţie o cameră cu baie la hotelul „Internaţional“, bonuri de benzină cîte ceruse şi posibilitatea de a-şi întocmi zilnic meniul preferat cu ajutorul şefului de sală.

Toate acestea deveniseră subiect de conversaţie curentă pe plaja de la Mamaia, unde străina cea frumoasă se expunea zilnic razelor soarelui, privirilor admirative ale bărbaţilor şi remarcilor răutăcioase ale femeilor. Cum în anul acela îmi petreceam şi eu concediul pe aceeaşi plajă, n-am întîrziat să iau cunoştinţă de toate istoriile mai mult sau mai puţin adevărate care circulau despre excentrica clientă a Automobil-Clubului. Dar poate că numai aceste manifestări de huzur nu mi-ar fi atras atenţia asupra Anniei Hartmann; la urma urmei, în acest adevărat Turn Babel care a devenit litoralul, întîlneşti tot felul de lume şi nimănui nu-i este interzis să-şi cheltuiască banii după pofta inimii. Ceea ce m-a intrigat a fost faptul că, la puţine zile după sosire, femeia a început să apară pretutindeni în compania unui ins între două vîrste, brunet, cu un început de burtă şi chelie. Un observator superficial ar fi fost înclinat să creadă, judecînd numai după aceste aparenţe, că omul îi este rudă, eventual unchi. O asemenea supoziţie era însă infirmată de faptul că individul era român sadea şi mai ales de atitudinea pe care cuplul o afişa pe plajă şi prin alte locuri şi care vădea fără nici o îndoială existenţa unor relaţii pătimaşe de dragoste. În ce mă priveşte, mărturisesc cu toată sinceritatea că fac parte din acea categorie de sceptici care nu cred nici în ruptul capului în amorul la prima vedere, mai ales cînd aceasta implică persoane adulte

trecute de mult prin ultimii ani ai liceului. În cazul dat, faptul că Annie Hartmann cheltuise atît amar de bani şi energie străbătînd întreaga Europă pentru a-şi întîlni alesul pe plaja de la Mamaia în persoana unui individ banal cu burtă şi chelie, care i-ar fi putut fi tată, mi se părea suspect. Atît de suspect, încît am luat la iuţeală cîteva măsuri pentru a-l cunoaşte mai îndeaproape pe uluitorul Casanova, care dăduse de ruşine toţi bărbaţii tineri de pe plajă. Omul se numea Marcel Filoti, în vîrstă de patruzeci şi opt de ani, neînsurat, cu domiciliul în Bucureşti. Era inginer şi lucra la un institut de cercetări petrochimice; la Mamaia venise cu cinci zile înaintea Anniei Hartmann şi locuia la hotelul „Perla" unde obţinuse un loc pentru două săptămîni prin O.N.T.-Bucureşti. Colegul său de cameră, un pensionar cumsecade cu care m-am dat în vorbă ca din întîmplare, m-a asigurat că Filoti este „o persoană foarte bine" şi un om deştept. „O fi avînd nemţoaica bani cu sacul, dar nici inginerul nostru nu-i de colea," mi-a spus bătrînul cu mîndrie. Chiar la începutul anului a luat, împreună cu alţi doi colegi, un premiu mare pentru nu ştiu ce invenţie importantă."

Acest ultim amănunt m-a hotărît să-l vizitez încă în după-amiaza zilei respective pe prietenul meu, maiorul Cornea de la Inspectoratul judeţean de securitate, şi să-i raportez telefonic şefului meu, colonelul Mătase, toate cîte le aflasem despre Annie Hartmann şi Marcel Filoti.

De şef mă despărţisem oarecum supărat, căci nu-mi aprobase să-mi iau concediul după începerea vacanţei şcolarilor, obligîndu-mă astfel să plec singur la mare; soţia rămăsese la Bucureşti cu copiii,

care aveau de înfruntat în anul acela examene severe. Poate că de aceea apelul meu, care reprezenta, vorba diplomaţilor, un prim pas spre normalizarea relaţiilor, i-a produs multă bucurie colonelului:

— Vezi, Matei, nu e chiar atît de rău să-ţi petreci singur concediul la Mamaia. Ai şi tu posibilitatea să priveşti în tihnă primprejur, să-ţi mai laşi privirea să cadă pe cîte o femeie interesantă... Am să văd chiar astăzi ce este cu invenţia asta a lui Filoti. N-ar strica deci ca mîine de dimineaţă, înainte de a pleca la plajă, să dai pe la inspectorat. Voi încerca să-ţi transmit pînă atunci oarecari noutăţi. Pe curînd, Matei şi... concediu plăcut.

— Să trăiţi! răspunsei eu băţos şi reglementar.

Dimineaţa, înainte de începerea programului, radiotelegrafistul de serviciu recepţionă un mesaj adresat maiorului Cornea Gheorghe şi mie. În acest mesaj, semnat de Mătase, se arăta că Filoti, împreună cu alţi doi cercetători, este coautorul unui nou procedeu pentru obţinerea uleiurilor de motoare cu caracteristici ameliorate. Se menţiona că invenţia a stîrnit interesul marilor companii petrolifere internaţionale, care făcuseră institutului de cercetări mai multe propuneri de cumpărare; ele fuseseră însă respinse, urmînd ca invenţia să fie exploatată în exclusivitate de întreprinderile româneşti. În primul trimestru al acestui an fuseseră depuse sub nr. 02168/73 cereri de brevetare a noului procedeu în S.U.A., Anglia, Franţa, R. F. Germania, Algeria, Siria, U.R.S.S., R. P. Polonă şi alte cîteva state. Faţă de cele de mai sus, mi se cerea să asigur în continuare, cu sprijinul inspectoratului, supravegherea discretă a lui Marcel Filoti şi Anniei Hartmann. Mi se comunica, de ase-

menea, întreruperea concediului, care urma să fie reluat la terminarea misiunii.

Cornea, care citise telegrama peste umărul meu, rise cu gura pînă la urechi:

— Bună ziua ai dat, belea, ţi-ai căpătat...

— Doar n-ai fi vrut s-o las aşa, îl întrerupsei eu iritat. La urma urmei, sîntem ofiţeri de securitate!

— Bine, bine, nu te enerva. Pe căldura asta rişti o criză de ficat. Să vedem mai degrabă ce avem de făcut, spuse Cornea împăciuitor.

— Eu voi începe prin a-mi scandaliza soacra mutîndu-mă la Mamaia, la hotelul „Perla". Voi spune prietenului meu, pensionarul ce împarte camera cu Filoti, că am cumpărat biletul de cazare de la unul căruia i-a fost întrerupt concediul. De fapt, sper că de bilet îmi vei face rost tu, prin multiplele tale relaţii locale.

După convorbirea cu Cornea l-am chemat la telefon pe colonelul Mătase, care a aprobat măsurile propuse, completîndu-le cu o indicaţie care m-a luat oarecum prin surprindere:

— Cred că n-ar fi rău ca la „Perla" să te înregistrezi cu identitatea reală, ca ofiţer. Încearcă să faci cunoştinţă cu Filoti astfel încît să ştie şi el cine eşti. La despărţire, să faci cu el schimb de adrese şi numere de telefon pentru eventualitatea unei reîntîlniri.

— Bine, dar de ce?

— Să nu abordăm omul cu părerea preconcepută că ar fi un infractor potenţial. Nimic din trecutul şi activitatea sa nu ne dau motive s-o facem. S-ar putea ca Filoti să fie cinstit, iar noi trebuie să-i dăm posibilitatea de a rămîne cinstit. Ai priceput?

— Oarecum. Există însă şi posibilitatea ca apariţia mea să-l sperie pe Filoti...

— Într-o asemenea eventualitate, inginerul ar putea fie să rupă legăturile cu Annie Hartmann, fie să ia unele măsuri de precauţie revelatoare. Ambele situaţii ne convin.

Filoti mi-a fost prezentat încă din prima seară petrecută la „Perla", de către prietenul nostru comun, pensionarul, cu care încinsesem o partidă de şah în salonul de la intrare. Calitatea mea de ofiţer al Ministerului de Interne a trezit în mod vizibil interesul inginerului. El şi-a cerut scuze pentru faptul că, avînd în program o ieşire la cabaret cu logodnica, era nevoit să ne părăsească; a promis însă că-şi va încerca puterile cu noi, pe tabla de şah, cît de curînd. Sincer vorbind, la prima vedere omul îmi plăcuse; avea o figură onestă şi o privire deschisă, inteligentă. În ce-o privea pe Annie Hartmann, Cornea stabilise că evita să intre în legătură cu alţi turişti, români sau străini, dedicîndu-i lui Marcel Filoti tot timpul pe care îl avea la dispoziţie.

În zilele următoare am avut adesea prilejul să-l întîlnesc pe inginer, mai ales spre seară, cînd zăbovea o oră-două cu mine şi cu pensionarul la o partidă de şah. De aceea, nu m-am mirat prea tare cînd, într-o zi, pe la ora trei după-amiază, cînd mai toată lumea aflată pe litoral îşi făcea siesta, am fost căutat de el în camera pe care o ocupam singur. Am tras repede peste costumul de baie un pantalon şi o cămaşă şi l-am invitat la bar, la o cafea. Puţin stînjenit, Filoti m-a rugat să rămînem în cameră unde aveam posibilitatea de a discuta fără riscul de a fi deranjaţi.

— Veți fi aflat dumneavoastră, tovarășe maior, despre legătura mea cu Annie Hartmann...

— Vă rog să mă credeți că n-am făcut nici un efort în acest sens, tovarășe Filoti. Este un lucru cunoscut de toată lumea, aici, la Mamaia.

— Ei bine, departe de a fi o aventură trecătoare, această legătură este, cel puțin în ce mă privește, expresia unor sentimente puternice. Sînt hotărît să mă căsătoresc cu această femeie și ea a acceptat cu bucurie propunerea mea. Numai că, preocupat exclusiv de cercetările mele, nu știu ce formalități legale trebuie îndeplinite pentru aceasta. Îmi închipui că dumneavoastră, ca ofițer în Ministerul de Interne, știți bine toate acestea și de aceea cunoștința noastră mi s-a părut de-a dreptul providențială. Nădăjduiesc că nu veți refuza să-mi dați lămuririle necesare.

— Cu plăcere, tovarășe inginer, am răspuns cu amabilitate. Căsătoriile dintre români și străini, așa-zisele căsătorii mixte, sînt aprobate de către Consiliul de Stat în baza cererii semnate de ambii solicitanți. Acestei cereri i se mai anexează unele acte pe care nu vi le pot indica precis acum, dar despre care mă pot interesa. În orice caz, din aceste acte trebuie să rezulte care din soți îl va urma pe celălalt, respectiv dacă cetățeanul român se va stabili în străinătate, sau dacă, dimpotrivă, cetățeanul străin va rămîne în România. În prima situație trebuie făcută dovada că românul care va pleca în străinătate va dispune acolo de condițiile necesare traiului, respectiv locuință, loc de muncă și toate celelalte. Dumneavoastră ați discutat aceste probleme cu logodnica?

— Mărturisesc că nu. În ce mă privește, doresc să rămîn aici, la noi în țară, unde munca mea este

bine apreciată și unde cîștig suficient pentru a întreține nu numai o soție, dar și o familie numeroasă.

— N-aș vrea să mi-o luați în nume de rău, dar modul dumneavoastră de a judeca, mai degrabă de a visa cu ochii deschiși, se potrivește unui adolescent și nu unui om în toată firea. Știți, pasiunile acestea la prima vedere se pot transforma în deziluzii crunte atunci cînd se scapă din vedere elementele concrete pe care trebuie să se sprijine o căsătorie. Judecînd după aparențe, nu cred că logodnica dumneavoastră va fi prea încîntată de ideea rămînerii în România. Ea aparține unei lumi dispărute de pe meleagurile noastre, lumea acelora ce dispun de bani mulți, care își pot permite să străbată Europa de la un cap la altul la volanul unui automobil sport de ultimul tip, locuind la hotelurile cele mai scumpe. Fără a subestima valoarea dumneavoastră profesională, mă îndoiesc de faptul că salariul vă va permite să duceți o asemenea viață. Mi se pare că va trebui să discutați temeinic aceste chestiuni cu domnișoara Hartmann înainte de a depune cererea pentru aprobarea căsătoriei.

— Aveți dreptate, deși Annie mi-a dat de la început să înțeleg că nu este chiar așa de bogată cum pare. Noi vom pleca mîine la București; concediul meu se termină, iar logodnica mea va rămîne în Capitală pentru îndeplinirea formalităților legate de căsătorie. Este momentul cel mai potrivit pentru a discuta cu ea problemele la care v-ați referit. Sper să vă revăd după ce vă veți reîntoarce de la mare.

— Nici eu nu voi rămîne la Mamaia mai departe de sfîrșitul săptămînii. Deși nu mi-am terminat concediul, mi s-a cam urît să stau pe plajă singur, fără

soţia şi copiii rămaşi acasă pentru examenele de sfîrşit de an. Îmi va face multă plăcere să vă reîntîlnesc; intenţionam chiar să vă rog să-mi înlesniţi vizitarea laboratoarelor dumneavoastră în compania băiatului meu. Îl pasionează chimia.

La despărţire, am schimbat cu Filoti adresele şi numerele de telefon, iar seara am dat o raită pe la inspectorat pentru a-i raporta colonelului Mătase noutăţile.

— Ai făcut bine că i-ai deschis ochii asupra dificultăţilor ce stau în calea căsătoriei sale — mi-a spus şeful. Aceasta îl va obliga să-i pună Anniei întrebări şi să examineze cu mai multă luciditate situaţia. Imediat după plecarea celor doi, vino acasă. Pînă luni avem timp să chibzuim pe îndelete.

Lunea şi zilele următoare trecuseră fără ca Filoti să mă fi căutat acasă sau la telefon, iar din verificările făcute am aflat că inginerul nu depusese încă la Consiliul de Stat cererea de a i se aproba căsătoria cu Annie Hartmann. Instalată la hotelul „Athenée Palace“, aceasta îşi vizita în fiecare seară logodnicul la domiciliu, înnoptînd de regulă acolo. Maiorul Eugen Ţenescu ne aduse vestea că Filoti, invidiat în trecut pentru optimismul şi buna sa dispoziţie, se întorsese din concediu nervos, irascibil, frămîntat de gînduri care nu aveau, în mod evident, nici o legătură cu munca sa. Directorul institutului, care îl aşteptase cu nerăbdare pentru a-l pune să rezolve în timpul cel mai scurt problemele legate de producerea la scară industrială a noului lubrifiant, era disperat; nu reuşea să înţeleagă ce se petrecuse cu unul din cercetătorii săi de bază, iar tentativa de a avea o explicaţie cu Filoti eşuase. Omul nu dezvăluise nici directorului

şi nici altor colegi faptul că intenţiona să se căsătorească cu o cetăţeană străină.

Ţenescu şi cu mine ne prezentam în fiecare dimineaţă la colonelul Mătase, căruia îi raportam amănunţit tot ce reuşisem să aflăm cu o zi înainte. Şeful ne asculta cu răbdare, punea o întrebare, două şi încheia invariabil discuţia cu ordinul de a continua supravegherea celor doi. Pe mine, povestea asta începuse să mă scoată din pepeni; de aceea, joi de dimineaţă, cînd Mătase ne-a convocat pentru a patra oară, m-am ridicat de pe scaun şi, în loc să părăsesc în mod disciplinat biroul, am spus:

— Mă tem că, în timpul acesta, Annie Hartmann îl va îmbrobodi bine pe Filoti şi îi va sufla secretele referitoare la producerea uleiurilor ameliorate.

— Da? întrebă zîmbind Mătase, aţîţat parcă de remarca mea. Şi ... cam ce-ar mai trebui să facem?

— Să-mi aprobaţi să-l întîlnesc pe Filoti sub pretextul organizării unei vizite la laboratorul său, am răspuns eu repede. L-am pregătit doar pentru această eventualitate. Discuţiile pe care le voi avea cu el ne vor da prilejul să vedem în ce ape se mai scaldă de cînd nu l-am văzut. Dacă aceste ape se vor dovedi tulburi, să aplicăm neîntîrziat prevederile legii nr. 23. Să cerem să i se interzică accesul la documentele secrete ale institutului ...

Cînd m-am întrerupt, colonelul nu mai zîmbea.

— Aveam o părere mai bună despre calităţile dumneavoastră profesionale, tovarăşe maior Irimia, spuse el sec. Filoti, despre care avem dovezi suficiente că este un om inteligent, nu va crede nici o clipă că un tată cu scaun la cap ar putea să răpească acum, în ajun de examene, o zi din programul de

pregătire al copilului său pentru a-l duce să vadă un laborator care poate fi vizitat cu același folos peste o lună sau două. Povestea asta a fost bună doar ca pretext pentru schimbul de adrese. În ce privește interzicerea accesului la documentele secrete, mărturisesc că aș fi considerat-o o glumă bună dacă ne-ai fi servit-o ca atare. Uiți, se vede, că omul are aceste documente bine întipărite în cap, ca unul ce a participat direct la elaborarea lor? Iar capul lui Filoti nu poate fi nici tăiat și nici încuiat în casa de fier.

Mustrarea lui Mătase mi-a învăpăiat obrajii, prelungind roșeața pînă în vîrful urechilor.

— Vă rog să mă iertați, tovarășe colonel. Pot să plec?

În loc să-mi acorde permisiunea cerută, șeful ocoli biroul se opri în fața mea și îmi puse pe umăr o mînă grea.

— Îți înțeleg nerăbdarea, Matei. Nici mie nu-mi este ușor să aștept. Dar mi se pare că așteptarea noastră se apropie de sfîrșit. Judecînd după starea de spirit a lui Filoti, cred că între el și Annie au avut loc unele explicații și că inginerul este pe punctul de a lua o hotărîre. Acum, mai mult ca niciodată, trebuie să-l lăsăm să decidă singur, fără a-l brusca prin intervenția noastră. Dealtfel, nici nu avem motive să ne temem. Vom rămîne permanent cu ochii pe domnișoara Hartmann, în așa fel încît să nu-i oferim nici o posibilitate de a părăsi țara cu materiale referitoare la invenția numărul 02168/73. Spre deosebire de inginerul Filoti, ea nu poate transporta în memorie conținutul acestor materiale.

Ca întotdeauna, colonelul Mătase găsise cuvintele și tonul potrivit pentru a mă remonta după dușul

meritat pe care mi-l administrase. În plus, se dovedi foarte repede că intuiția sa formidabilă, care îl ajutase în atîtea împrejurări, nu-l înșelase nici de data aceasta. Vineri la amiază Filoti mă căută la telefon și îmi propuse să prînzim împreună în grădină la „Miorița". Ne-am dat întîlnire peste o oră în poarta restaurantului.

Inginerul avea aerul obosit al unuia care nu dormise bine în cursul ultimelor nopți. Nimic din înfățișarea sa nu mai amintea calmul și buna dispoziție pe care le manifesta cu o săptămînă în urmă la Mamaia. Am comandat cîte o friptură și o sticlă de „Băbească", iar Filoti a început să povestească:

— În prima seară după ce am ajuns la București, m-am apucat să discut cu Annie despre căsătoria noastră; i-am împărtășit intenția mea de a obține un apartament mai mare în care să-i pot crea condiții de confort cît mai apropiate de cele cu care era obișnuită. Ea a rîs de ceea ce numea „naivitatea" mea și mi-a declarat că nu s-a gîndit niciodată să se stabilească în România. „Locul nostru — spunea Annie — este în Occident, unde cunoștințele tale pot fi transformate într-o mulțime de bani." Mi-a repetat că, în ciuda aparențelor, ea nu dispune de avere sau surse de venituri importante, dar are relații și mai ales idei cu ajutorul cărora vom putea ajunge sus de tot. Am ripostat că nu mai sînt la vîrsta la care oamenii își pot permite să înceapă viața din nou, iar ea m-a asigurat că va fi suficient să valorificăm lucrurile pe care le-am realizat deja și care nu sînt cunoscute în străinătate. „De exemplu — mi-a spus ea — la începutul acestui an ai fost premiat pentru nu știu ce invenție importantă. Înainte de a oficializa față de

autoritățile românești intenția noastră de căsătorie, ar trebui să-mi dai mie dosarul acestei invenții pentru a-l valorifica în Occident. Te asigur că voi obține o sumă suficientă pentru a cumpăra și mobila și un apartament în orice capitală din Apus, iar tu, ca autor al invenției, vei dispune de un prestigiu care îți va asigura un post important la o mare companie internațională."

— I-ați vorbit vreodată de invenția dumneavoastră? — am întrebat eu.

— Nu i-am pomenit nici măcar faptul că lucrez într-un institut de cercetări; îi spusesem că sînt inginer chimist. De aceea propunerea ei m-a uluit pe moment, apoi i-am explicat că această invenție nu este proprietatea mea, ci a statului român, la dispoziția căruia am pus-o de acord cu ceilalți doi coautori și care ne-a răsplătit corespunzător cu valoarea ei. Ea a ripostat că acestea sînt scrupule care nu-și au rostul atunci cînd este vorba de fericirea noastră și a pus punct discuției cu o sărutare pătimașă, căreia i-a urmat o noapte fierbinte. Dar vraja care mă orbise pînă atunci s-a rupt și au început să mă chinuie întrebările. Mi-am reamintit cum ne-am cunoscut pe plajă, la Mamaia, cînd Annie și-a întins întîmplător șezlongul alături de al meu și apoi a intrat în vorbă cu mine, descoperind fericită că știu engleza și că va avea un companion agreabil pe timpul vacanței. Apoi plimbările nocturne pe faleză, speranțele și declarațiile mele neghioabe de dragoste... Am ajuns să mă examinez de cîteva ori în oglindă. Mi-am dat în sfîrșit seama că nu sînt, că nu puteam fi genul de bărbat capabil să stîrnească o pasiune adevărată în sufletul unei femei tinere și frumoase. Evident,

interesul pe care mi-l poartă Annie are la bază altceva și cred că acest „altceva" este de resortul dumneavoastră. Deși am ajuns mai de mult la această concluzie, am ezitat o vreme să vă caut. Am sperat că Annie va fi înțeles că a dat greș și că va dispare într-o zi tot atît de neașteptat precum a venit și am vrut să-i ofer această șansă. Dar se vede că ea nu consideră încă partida pierdută, căci vine în fiecare seară, așteptînd cu răbdare momentul potrivit pentru a ataca din nou.

— Ați mai încercat vreodată, dumneavoastră sau Annie Hartmann, să readuceți în discuție proiectele de viitor?

— Nu. Eu n-am găsit cu cale să mai adaug nimic la cele ce i le-am spus, iar ea așteaptă probabil un nou moment propice. Altfel, dacă facem abstracție de faptul că-și păstrează camera de la „Athenée Palace", se comportă ca și cum mi-ar fi deja soție. Doarme la mine, este atentă, drăgăstoasă...

— Și dumneavoastră?

— De cînd mi-am dat seama care sînt adevăratele ei intenții, m-am vindecat, ca să zic așa. Desigur, această vindecare n-a venit dintr-o dată. Acum o săptămînă, imediat după discuția dintre mine și Annie, n-aș fi putut să vă spun toate acestea. Dar, pe măsură ce trecea timpul, reușeam să deslușesc tot mai bine și mai complet falsitatea comportării ei, să-mi dau seama că nu o interesez decît în măsura în care pot fi stors de informații. Ieri mă gîndeam încă să provoc o nouă discuție cu ea, să-i arunc în față toate acestea și să-i pun în vedere să dispară, atît timp cît mai are această posibilitate. Mi-am

spus însă că, din moment ce această femeie a venit în România pentru a face spionaj, relaţiile cu ea încetează de a mai fi o problemă personală. Ea interesează Securitatea statului şi rezolvarea ei trebuie hotărîtă de dumneavoastră.

*
* *

Cîteva zile după discuţia cu mine, dimineaţa, înainte de a pleca la serviciu, Marcel Filoti îi spuse logodnicei sale:

— Annie *darling*, să ştii că în seara aceasta nu voi avea prea mult timp pentru noi. Trebuie să termin pînă mîine calculele necesare aplicării pe scară industrială a invenţiei aceleia.

— Aceasta înseamnă că vei rămîne la birou pînă tîrziu?

— Nu. Pentru a rămîne la birou după orele de program sînt necesare aprobări şi formalităţi a căror îndeplinire mi-ar răpi o groază de timp. Voi săvîrşi deci o mică ilegalitate, luînd pentru o noapte dosarul acasă. Sper că nu mă vei denunţa, zîmbi el. Dealtfel, pentru a nu te plictisi lîngă mine, îţi propun ca astă seară să te duci la cabaret, la „Athenée Palace" şi apoi, la terminarea programului, să urci la tine în cameră.

— Spui prostii, Marcel! Ce fel de soţie ţi-aş fi eu, dacă aş pleca că mă amuz în oraş ori de cîte ori ai avea de lucru seara?! Diseară am să mă cuibăresc aici, în pat, cu ceva de citit şi-ţi voi ţine companie. Din cînd în cînd îţi voi face o cafea bună ca să-ţi alunge somnul.

— Mda. O cafea... Perspectiva este atrăgătoare. Mă tem însă că lucrurile nu se vor limita numai la cafea şi că mă vei distrage de la lucru...

— Uite, dacă voi încerca să o fac, îţi dau voie să mă arunci afară în mijlocul nopţii, spuse Annie sărind din pat şi încolăcindu-şi braţele în jurul gîtului său.

Aşa a început pentru noi noaptea cea lungă: din primele ore ale dimineţii. Seara, după multă alergătură prin arşiţa verii bucureştene, colonelul Mătase, maiorul Ţenescu şi cu mine ne-am strecurat, înainte de venirea acasă a inginerului şi a prietenei sale, într-unul din birourile instituţiei situată peste drum de blocul în care locuia Filoti, de unde priveam, ca la teatru, interiorul bine luminat al garsonierei duble de vizavi.

În prima cameră, la o masă aflată în colţul opus ferestrei, se instalase inginerul, care lucra de zor cu dosarul în faţă, iar în cea de a doua, lungită pe studio, Annie Hartmann răsfoia un maldăr de reviste de modă. Cu toate că se întunecase de cîteva ore, atmosfera continua să fie înăbuşitor de fierbinte, aşa că Annie purta drept unică îmbrăcăminte doar o cămăşuţă străvezie de nylon de genul celor numite „baby-doll", care, în mod sigur, nu era destinată să-i ascundă nuditatea. Toropit parcă şi el de căldură, timpul se scurgea cu o încetineală exasperantă, iar noi, închişi în întuneric, fără a avea măcar posibilitatea să fumăm o ţigară, aşteptam tot mai încordaţi.

Pe la ora 23, Filoti se ridică de la masă şi se întinse atît de stăruitor încît mi s-a părut că aud cum îi troznesc vertebrele. El trecu în dormitor, unde

zăbovi o clipă pentru a-și săruta logodnica, apoi intră în baie, de unde ieși după vreun sfert de oră răcorit de un duș și îmbrăcat în pijama. Annie, care ieșise și ea între timp, reveni din bucătărie cu două cești de cafea. După ce băură cafeaua, cei doi protagoniști ai piesei ce se desfășura sub privirile noastre își reluară locurile, iar inginerul se apucă din nou de lucru. Dar după o jumătate de oră scăpă creionul din mînă, iar capul îi căzu greu peste hîrtii. Cu un ultim efort, Filoti se ridică în picioare și se îndreptă clătinîndu-se spre dormitor, cu intenția evidentă de a ajunge la pat. El reuși doar să se prăbușească alături, pe covor. Annie Hartmann sărise în picioare și urmărise atent încercările bărbatului de a ajunge pînă la ea; după ce acesta căzu, îl apucă de umeri cu o forță nebănuită pentru trupul ei mai degrabă firav și îl tîrî cu capul pe pernă, apoi împinse pe pat restul trupului. Lumina din dormitor se stinse.

— Tovarășe colonel, șopti Țenescu cu o umbră de alarmă în glas, nu cumva l-a otrăvit? Eu zic să intervenim cît mai repede...

— Pentru a-și atinge scopurile a fost de ajuns să-l adoarmă cu un somnifer puternic. Un asasinat ar reprezenta pentru ea o complicație inutilă și primejdioasă. Putem deci să mai așteptăm puțin.

— După dunga de lumină de pe peretele opus, se pare că în baie s-a aprins lumina, spusei eu, rămas de veghe la fereastră. Acum s-a stins din nou... Annie, complet îmbrăcată, a trecut în camera luminată, din față, și s-a instalat la masa de lucru. A aprins lampa de birou și a fixat-o deasupra dosarului. Are în mînă un aparat de fotografiat de tip Leica. S-a urcat pe scaun și a început să fotografieze. Poziția este destul de incomodă; după fiecare poză trebuie să se aplece să dea foaia...

— Poartă mănuși? — mă întrebă Mătase.

— Da, niște mănuși de culoare deschisă. Ce facem? Mai așteptăm?

— Cam cîte pagini are dosarul lui Filoti?

— Două sute optzeci și șapte.

— Bun. Mai avem destul timp.

Colonelul s-a plasat alături de mine la fereastră și a privit timp de peste o oră, cu încordare, felul cum lucra Annie. În fine, pe la două și jumătate a mormăit:

— Ar cam fi timpul să pornim. Cum stăm cu posibilitățile de intrare în apartament?

— Am la mine dublurile cheilor, pe care mi le-a dat Filoti, răspunse repede Țenescu. Piedica broaștei Yale este defectă.

— Dar lanțul de siguranță?

— Ușa nu are lanț de siguranță.

— Cum stăm cu împuternicirile legale?

— Avem mandat de descindere eliberat de procuratură, valabil la orice oră, cu acordul lui Filoti.

— Bine. Țenescu și cu mine vom pătrunde rapid și fără gălăgie în casă, pentru a nu-i da posibilitatea lui Annie Hartmann să distrugă corpurile delicte. Dumneata, Irimia, vei continua să supraveghezi interiorul pentru a ne comunica unde și-a ascuns femeia aparatul de fotografiat și peliculele în cazul că i-ar trece prin cap și ar găsi timpul necesar să o facă. Imediat ce vom lua situația sub control, vei telefona la sediu să ni se trimită mașina cu un ofițer care să-l ajute pe Țenescu la percheziție și la redactarea procesului-verbal. Să vină și medicul legist

pentru a-l examina pe Filoti şi a consemna într-un document oficial starea în care se află. Pe urmă vei pleca la sediu. Ca unul ce ai descoperit cazul şi vorbeşti englezeşte mai bine ca noi, vei avea privilegiul de a lua primul interogatoriu spioanei. Clar?

— Clar, tovarăşe colonel! am răspuns la unison cu Ţenescu.

Nu că aş vrea să-mi laud şeful, dar Mătase ştie, ca puţini alţii, să schiţeze un plan de acţiune şi mai ales să-l execute. În consecinţă, atunci cînd Annie Hartmann a ajuns să-şi dea seama că nu mai este singură în cameră, Ţenescu îi imobilizase deja braţele.

La sediu, mi-am îmbrăcat uniforma aflată întotdeauna la îndemînă, în dulap, şi am pregătit pentru interogatoriu chiar biroul colonelului. Apoi mi-am meşterit o cafea tare, pe care a trebuit s-o beau dintr-o sorbitură, asemeni bătrînului logofăt Tăutu; de la intrare mi s-a comunicat că Mătase şi Ţenescu sosiseră, aducînd cu ei femeia arestată. După ce au introdus-o în birou, am poftit-o să ia loc şi am dat să încep interogatoriul. Înainte de a reuşi să-i pun măcar întrebările preliminare, de identificare, spioana s-a uitat de sus la mine şi mi-a spus:

— La toate întrebările pe care mi le veţi pune, domnule ofiţer, veţi primi un răspuns negativ. Doresc doar să protestez în legătură cu faptul că v-aţi introdus în mod abuziv în casa logodnicului meu, imobilizîndu-mă cu brutalitate pe cînd veneam în întîmpinarea dumneavoastră. Aţi încercat să mă convingeţi să semnez un document în care îmi atribuiţi proprietatea unui aparat de fotografiat pe care nu l-am văzut niciodată şi pe care vă desfid să

faceţi dovada că îmi aparţine; nu veţi reuşi să găsiţi pe el amprentele mele digitale. Cer să fiu pusă imediat în legătură cu consulul ţării mele şi cu un avocat străin.

Mătase, care urmărise această tiradă cu zîmbetul unuia pus pe şotii, scrise cîteva rînduri pe o bucăţică de hîrtie pe care mi-o dădu în tăcere şi apoi ieşi din încăpere. Eu aruncai o privire pe acest bilet şi apoi mă întorsei către revoltata domnişoară Hartmann, privind-o preţ de cîteva minute. Pe faţa femeii erau vizibile, mai mult decît pe feţele noastre, urmele oboselii, încordării şi emoţiilor de peste noapte. În pofida declaraţiilor ei categorice, în glasul Anniei Hartmann se împleteau accente tremurate de teamă. I-am răspuns cu aerul unuia care vrea să-i dea un sfat bun:

— Nu vă pripiţi să faceţi afirmaţii pe care le-aţi putea regreta mai tîrziu, *miss* Hartmann. Avem timp suficient să discutăm şi să lămurim toate împrejurările care v-au adus aici. Doriţi poate o cafea, o ţigară? Mă tem că pentru micul dejun este încă devreme.

— Nu doresc nimic, domnule, şi nici nu voi discuta cu dumneavoastră decît în prezenţa consulului!

— Ţineţi chiar atît de mult să-l invităm aici pe consulul Regatului Unit? Noi sîntem gata să o facem, dar nu ştim cum vă veţi descurca dumneavoastră după aceea. Sau poate nu sînteţi la curent cu faptul că Special Branch din Scotland-Yard v-a pus în urmărire prin Interpol pentru furt de proprietate industrială în dauna unei întreprinderi aeronautice britanice? Ştiţi, am citit cu interes dosarul pe care vi l-a întocmit Special Branch. Am înţeles

că ați reușit să puneți mîna pe un studiu important de economicitate bazat pe niște idei calificate drept „revoluționare". Ideile acestea au fost aplicate cu succes ceva mai tîrziu de către o mare firmă americană. Ceea ce m-a frapat a fost amănuntul că ați obținut studiul printr-un funcționar trecut de prima tinerețe, cu care ați întreținut o vreme relații sentimentale și căruia i-ați promis că vă veți mărita cu el. Ca și cu Marcel Filoti. E drept că pe vremea aceea vă chema Mabel Leigh, dar amprentele digitale găsite din abundență în apartamentul pe care l-ați părăsit în grabă vă aparțin indubitabil. Și acum, după ce v-am povestit toate acestea, vă mențineți cererea de a-l convoca aici pe consulul Majestății Sale britanice?

— Nu, șopti abia auzit interlocutoarea mea. Nu știam că sînteți membri ai Interpolului.

— Acum, că știți, ar mai fi de pus la punct cîteva lucruri. Ați afirmat că sînteți victima unei provocări și că veți nega orice învinuire. Vă previn că ați adoptat o poziție lipsită de realism, care nu vă va aduce nici un folos. Dimpotrivă. Ați observat, cred, că înainte de a părăsi camera, colegul meu mi-a lăsat un bilețel. El mi-a comunicat astfel că în timp ce ați fotografiat hîrtiile lui Filoti v-ați scos mănușile de vreo patru-cinci ori. Ați făcut-o atunci cînd ați înlocuit rolele pline cu altele noi. Pentru că n-ați putut fixa capetele peliculelor cu degetele înmănușate. Așa că amprentele dumneavoastră sînt totuși de găsit la locul faptei; și nu pe aparatul de fotografiat, ci chiar pe gelatina filmului pe care au fost copiate documentele. La această probă se vor adăuga fără îndoială declarațiile pe care le va

face inginerul Marcel Filoti cînd va ieși de sub efectul narcoticului pe care i l-ați administrat. Sper că înțelegeți acum că orice încercare de a nega evidența este de prisos.

— Da, domnule. Îmi dau seama că am făcut o greșeală acceptînd această misiune în România. V-am subestimat și acum nu-mi rămîne decît să trag consecințele.

— Vă ascult deci. Ne interesează să știm cine v-a trimis în această misiune, precum și amănunte privind biografia și activitatea dumneavoastră, începînd cu identitatea reală.

— Numele meu adevărat este Judith Hilgarth. Sînt originară din Statele Unite, mai exact din statul Colorado, unde m-am născut la 25 martie 1947. Tatăl meu este predicator al sectei Adventiștilor de ziua a șaptea în localitatea Fort Collins. Are o parohie puternică cu mulți prozeliți, pe care și-a format-o singur de-a lungul a peste douăzeci de ani de activitate. Prin tata am aflat că informația este o forță care îți dă putere asupra celor din jur. El își întocmea întotdeauna predicile în strînsă legătură cu starea de spirit a credincioșilor, cu dorințele și aspirațiile lor. Iar pentru a cunoaște aceste dorințe și aspirații se folosea de agenți. Cînd am devenit adolescentă și au început să mă intereseze băieții, mi-am propus să-i cunosc, să-i înțeleg. Le puneam zeci de întrebări și mă lăsam sărutată numai dacă îmi spuneau ceva intim despre ei sau prietenii lor. Pe măsură ce mă maturizam, eram tot mai convinsă de faptul că atunci cînd știi multe lucruri despre un om devii stăpînul lui, că poți să-l faci să joace după cum îi cînți, că o informație valoroasă se poate

dovedi mai eficace decît un revolver pus la tîmpla cuiva. După terminarea colegiului m-am înscris la un institut de învățămînt superior de pe coasta de vest, unde, în afară de economie, am audiat cursurile numite „de informare competitivă“ și „tehnica agresiunii“, care se predau studenților sub pretextul că, pentru a fi capabili să apere secretele ce le vor fi încredințate la firmele unde vor lucra, trebuie să cunoască metodele folosite de cei ce atentează la ele. La terminarea studiilor am fost angajată, la recomandarea unui om de afaceri, prieten cu tata, într-o organizație privată de spionaj tehnico-științific situată în orășelul L. de la poalele Alpilor. Organizația aceasta este înregistrată ca firmă comercială sub denumirea de „Mobil A.G.“ și ocupă un sediu de construcție modernă pe strada principală a localității. „Mobil A.G.“ nu are nimic în comun cu societatea petrolieră cu nume similar, exceptînd faptul că informațiile pe care le obține provin uneori din sectoarele petrochimiei și industriei forajului. De fapt, organizația acționează în toate domeniile științei și tehnicii; toate noutățile și investițiile, tot ce este de natură să devină obiectul concurenței între marile firme și companii de aviație, automobile, produse farmaceutice, pe scurt, tot ce aduce beneficii de mie la sută în raport cu cheltuielile intră în zona de interes a lui „Mobil A.G.“! Firma încheie contracte în cea mai ireproșabilă formă comercială cu solicitanții de secrete și le procură marfa căutată în schimbul unor sume cît mai însemnate. Sediul nostru este amenajat astfel încît decorul sugerează prezența în interior a unora ce duc o viață plină de mistere și pericole. De pildă, prin grădină umblă în

libertate cîțiva cîini enormi, iar pe aleea principală sînt instalate cuști zăbrelite unde sînt închiși lupi cenușii precum și un ghepard botezat Madras. Uluiți de priveliște, vizitatorii nu reușesc să constate că, mîngîiat pe creștet, Madras se pune pe tors ca un motan de treabă, iar lupii se lasă hrăniți cu mezeluri. Pentru a accentua această atmosferă, paznicul uriaș care-i întîmpină pe vizitatori poartă la brîu, vîrît între cămașă și pantalon, un revolver de mare calibru, fără toc, al cărui pat rămîne vizibil în mod ostentativ. Acest pistol reprezintă doar o primă mostră a adevăratului arsenal de puști cu lunetă și pistoale mitralieră aruncate neglijent pe toate mobilele și atîrnate pretutindeni pe pereți. Neavînd permise de port-armă, firma a achiziționat o mare cantitate de machete japoneze care imită la perfecție originalele, dar care, într-o încăierare, nu valorează nici măcar cît un ciomag bun. Mai marele nostru se numește Rudolf Krammer și conduce personal acțiunile desfășurate în țările de limbă germană și în peninsula scandinavă. Ajutoarele sale, Armin Meyer și Karl Schultz, sînt tipi din același aluat cu Krammer. Primul se ocupă de piața celor două Americi, iar cel de al doilea, șeful meu, de restul țărilor europene și de Extremul Orient. Acești trei conducători executivi sînt totodată statul major de pe lîngă marele patron Alfred Steiger, pe care nu l-am văzut personal niciodată...

Judith Hilgarth povestea repede, într-un ritm care îi tăia adesea răsuflarea. M-am temut că acest efort adăugat la starea ei de oboseală și surescitare o va obliga în curînd să se oprească, iar această eventualitate nu-mi convenea deloc. Am întrerupt-o cu

tact, oferindu-i o ţigară şi cerînd nişte cafele. După pauza aceasta, femeia şi-a reluat povestirea mai calmă, mai remontată:

— Lucrez la „Mobil A.G." de peste doi ani, iar prima mea misiune a fost să obţin informaţiile acelea de la firma britanică de aviaţie. De fapt n-am acţionat singură, ci într-o echipă de cinci oameni care au atacat obiectivul din mai multe părţi. S-au investit, de exemplu, o groază de bani într-o secretară, dar fără succes. Un alt agent a reuşit însă să pătrundă în sediul central al firmei, substituindu-se mecanicului însărcinat cu întreţinerea maşinilor de scris. Acesta a făcut treabă bună. Pe lîngă unele conversaţii interesante pe care le-a înregistrat în birourile vizitate, a reuşit să sustragă cîteva ciorne precum şi sute de metri de panglică din material plastic folosite la maşinile electrice de scris. Aceste panglici imprimă textul foarte net şi foarte curat, dar nu pot fi folosite decît o dată. După ce sînt scoase din uz, ele pot fi citite cu aceeaşi uşurinţă ca benzile de telex. Dintr-o asemenea panglică, sustrasă de falsul mecanic, am aflat că documentele ce ne interesau se aflau în păstrarea unui individ trecut de cincizeci de ani, celibatar, care figura pe statele întreprinderii ca asistent personal al directorului şi care reprezenta tipul ideal al funcţionarului englez, cu melon, umbrelă şi guler tare, ataşat la cămaşa cu dungi. Din momentul în care l-am identificat, omul n-a mai avut nici o şansă de scăpare. Aşa funcţionar model cum era, tot l-am convins să scoată pentru o noapte din sediu documentele pe care, în timp ce idiotul dormea tandru lîngă mine, băieţii le-au fotografiat în camera alăturată. Îl făcusem să creadă

că mă interesa doar sistemul de prezentare a problemei pentru a-mi pregăti lucrarea de doctorat. Partea mea din recompensă a fost de zece mii de lire sterline, ceea ce era o bagatelă în comparaţie cu jumătatea de milion, plus cheltuielile încasate pentru această acţiune de către „Mobil A.G.".

Cînd s-a pus problema acţiunii din România, eu cheltuisem de mult cele zece mii de lire. Karl Schultz m-a chemat şi mi-a spus că românii au brevetat un procedeu nou pentru obţinerea uleiului de motoare, iar aceasta a trezit interesul companiilor petroliere. Una din aceste companii ne-a cerut să sustragem *know-how*-ul noului procedeu, pe care încercase zadarnic să-l cumpere. În caz de reuşită, mie mi-ar fi revenit treizeci de mii de lire sterline. S-au avut în vedere riscurile, socotite mai mari în Europa răsăriteană, precum şi faptul că de data aceasta urma să acţionez singură. Ne-am apucat de treabă trimiţînd la Bucureşti doi investigatori sub acoperirea de reprezentanţi ai unei firme interesate în cumpărarea invenţiei. Aceştia au reuşit să stabilească cine sînt inventatorii şi să adune ceva date despre fiecare din ei. Studiind rapoartele lor, m-am hotărît să-l atac pe Filoti în acelaşi fel care îmi reuşise atît de bine cu englezul. De fapt, Marcel Filoti semăna destul de bine cu fostul meu obiectiv: burlac, liniştit, bine plătit, satisfăcut de munca lui... Pe urmă a contat şi amănuntul, stabilit tot de cei doi investigatori, că omul urma să-şi petreacă concediul la Mamaia. Unul din colegii care-l cunoştea s-a deplasat special în România pentru a mi-l arăta pe plajă. La început se părea că planul meu era bun: trei zile după sosire, mă culcasem deja cu el. Părea un tip

naiv, blînd, cuminte; i-am spus că-l iubesc şi că nu-i pot suferi pe tinerii încrezuţi şi superficiali. Aveam impresia că mă crede şi că mă iubeşte la nebunie...

Ofiţerul de serviu intră în cameră, depunînd pe masa arestatei o tavă cu un dejun substanţial. Am înţeles că şeful nu plecase şi că mă aştepta pe undeva, prin apropiere. De aceea îi spusei lui Judith:

— Vă las să mîncaţi şi să vă odihniţi, *miss* Hilgarth. De fapt, misiunea mea s-a terminat. Miine, cazul dumneavoastră va fi deferit organelor de cercetare penală. Veţi putea să-i cereţi noului interlocutor să vă pună în legătură cu un avocat şi, dacă insistaţi, cu reprezentantul ţării dumneavoastră. De fapt, acest ultim aspect al chestiunii este mai delicat, deoarece nu posedaţi un paşaport american, ci unul fals, englezesc.

— Vă mulţumesc pentru amabilitate şi pentru sfaturi, domnule. Aş dori să vă rog să-mi spuneţi la despărţire, aşa, ca între profesionişti, unde am greşit?

— Personal socotesc că aţi comis o primă greşeală atunci cînd aţi acceptat fără nici un fel de reticenţe cererea în căsătorie a lui Marcel Filoti. Atitudinea dumneavoastră a fost neconformă cu realitatea, prea docilă pentru a fi putut trece drept sinceră. Chiar dacă aceasta nu a deschis ochii inginerului Filoti, a atras atenţia celor din jur. Aţi greşit însă mult mai grav atunci cînd, văzînd că inginerul nu este dispus să vîndă secretele instituţiei sale, v-aţi încăpăţînat să rămîneţi şi să insistaţi în continuare, în loc să plecaţi imediat, cu primul avion. În profesia dumneavoastră adevărata măiestrie începe cu capacitatea de a-ţi recunoaşte la timp înfrîngerea. Singura scuză ce vă rămîne este aceea că aţi avut pentru prima oară de-a face cu un om care crede în valori morale total diferite de cele ce vă sînt familiare. Cu bine, *miss* Hilgarth!

— Iertați-mi insistența, sînteți *absolut* sigur că sunetele pe care le-ați auzit în apartamentul situat deasupra locuinței dumneavoastră, în noaptea de trei spre patru septembrie, erau semnale Morse?

Interlocutorul meu mă privi lung, iritat parcă de lipsa mea de încredere și îmi răspunse calm și apăsat:

— Tovarăşe căpitan, dacă n-ați reținut bine cele cîteva date autobiografice pe care vi le-am furnizat, sînt gata să le repet. Numele meu este Negoiescu, Ion Negoiescu și sînt de profesie navigator la societatea Tarom. Pe avioanele mai mici, la bordul cărora nu este posibilă îmbarcarea unui echipaj complet, am ca atribuție de serviciu și menținerea legăturii radio cu pămîntul. Ca atare am urmat un curs complet de radiotelegrafie în cadrul căruia învățarea alfabetului Morse era *obligatorie*. E drept că în activitatea de toate zilele lucrez în fonie, dar, credeți-mă, sînt capabil nu numai să descifrez un mesaj Morse la prima audiție, ci să și transmit un asemenea mesaj cu o viteză mai mare decît cel pe care l-am auzit lucrînd în noaptea de trei spre patru septembrie.

Mi-am dat seama că, în pofida calmului său de zburător cu vechime, Negoiescu se cam enervase. Aceasta se vedea mai puțin pe fața lui bronzată, cu trăsături plăcute, desprinsă parcă dintr-o reclamă colorată a Taromului, și mai mult din felul în care își chinuia șapca albastră cu crab auriu pe care o ținea sprijinită de genunchi. Într-un fel, omul avea dreptate; el venise din proprie inițiativă pentru a ne semnala fapte de cel mai mare interes, iar noi, în loc să-i aducem mulțumiri, ne comportam față de el ca și cum i-am fi pus la îndoială buna-credință. Și toate acestea pentru simplul motiv că organele gonio care asigurau securitatea eterului și pe care le consultasem telefonic într-o pauză a discuției cu Negoiescu infirmaseră categoric apariția vreunei emisiuni clandestine în limitele Capitalei, în noaptea de trei spre patru septembrie 1959. Pînă la urmă am hotărît să las rezolvarea acestei contradicții pe seama viitorului și m-am adresat împăciuitor lui Negoiescu:

— Vă rog încă o dată să mă iertați, dar se întîmplă adesea ca starea aceasta plasată undeva între veghe și somn să joace unora tot felul de feste. Iată, nu mai departe de acum două săptămîni, am primit o semnalare asemănătoare cu cea pe care ne-o faceți dumneavoastră astăzi. După multă muncă și nopți irosite, am stabilit că sunetele pe care omul le luase drept semnale Morse proveneau de la o garnitură a instalației sanitare din apartamentul vecin. Desigur, o asemenea ipoteză este exclusă în cazul dumneavoastră, adăugai repede văzîndu-l cum se întunecă la față. Cel ce ne-a făcut semnalarea despre care vă vorbeam este de profesie jurist, avocat. Oricum, v-aș ruga să-mi mai povestiți o dată, fără grabă, cele petrecute, pentru a putea lua note. Între timp vom bea o cafea, propusei eu luînd de

pe tava adusă de secretara șefului cafelele și paharele cu apă minerală. O țigară?

— Mulțumesc, nu fumez. Putem să începem?

— Vă rog.

— Eu stau în vila aceasta din cartierul Domenii de prin anul 1952, după ce am absolvit școala de navigatori aero. Fiind la demisol, cu intrare pe scara de serviciu, locuința nu pare grozavă la prima vedere, dar eu sînt mulțumit de ea. Am două camere spațioase, luminoase, fără igrasie, încălzite cu gaze, baie, bucătărie și, ceea ce este foarte important pentru mine, sînt aproape de aeroport. După ce m-am însurat, soția a încercat o vreme să mă convingă să ne mutăm, dar am refuzat categoric, iar acum nici ea n-ar mai accepta să schimbăm locuința. Vă dați seama că-mi cunosc bine casa și cartierul cu toate particularitățile și zgomotele lor. Deasupra mea, la parter, se află tot un apartament cu două camere și toate dependințele, separat de restul încăperilor de la acest nivel printr-un culoar fără lumină directă din afară. Apartamentul acesta a fost locuit pînă acum patruzeci și cinci de zile de un anume Crăciunoiu Gheorghe, salariat al întreprinderii de confecții „București" și jucător îndrăcit de table în orele libere. Omul avea doi copii, un băiat și o fată, care crescuseră prea mari pentru a mai putea fi ținuți într-o singură cameră. Ca atare, Gogu Crăciunoiu a primit un apartament nou de trei camere, într-unul din blocurile de la Gara de Nord, iar în locul său s-a mutat locatarul actual, Ludwig Hödl, celibatar, în vîrstă de cincizeci și cinci de ani, contabil la Ferma de stat pentru îmbunătățirea rasei cailor, situată undeva pe drumul către Mogoșoaia.

Știu toate acestea din cartea de imobil pe care o ține nevastă-mea; cu Ludwig Hödl n-am reușit să mă cunosc personal, deoarece, chiar în săptămîna în care s-a mutat, am plecat în concediu la mare, de unde m-am întors la 3 septembrie. Acum știți și dumneavoastră cum e cu concediile astea: o noapte-două de nesomn, pînă te obișnuiești cu patul de la stațiune și cel puțin o noapte de insomnie la sfîrșit, pînă reintri în atmosfera și cearșafurile de acasă. Pentru mine noaptea de trei spre patru septembrie a fost tocmai noaptea de reacomodare. De aceea am și auzit semnalele acelea, fix la ora două spre dimineață, încheie Negoiescu.

— Cam cît timp a durat emisiunea?

— Au fost două reprize a cinci-șase minute. Operatorul bătea peste optzeci de semne pe minut, fără a fi întrerupt de corespondentul său, așa cum se întîmplă de obicei, și fără a fi lansat în prealabil indicativ de apel. În felul acesta a putut să transmită aproape o mie de semne.

— Litere sau cifre?

— Numai cifre. În grupe de cîte cinci.

— Ați auzit poate, pe lîngă emisiunea Morse, alte zgomote, de exemplu, pași, obiecte mutate din loc, scîrțîit de mobile . . .

— Nu. De fapt, atenția mi-a fost concentrată exclusiv asupra emisiunii.

— Ferestrele de la dormitorul dumneavoastră erau deschise?

— Le-am ținut deschise pînă la miezul nopții. Apoi mi s-a părut că s-a făcut răcoare în cameră și le-am închis. Soția mea suferă de reumatism.

— Cum a reacţionat soţia dumneavoastră la auzul emisiunii?

— Spre deosebire de mine, soţia mea dormea liniştit şi adînc.

— Din cele spuse de dumneavoastră se poate deduce că sînteţi sigur de faptul că sunetele proveneau din apartamentul situat la parter. Puteţi să confirmaţi această impresie?

— N-am spus acest lucru. De fapt, e greu de presupus că aş fi auzit semnalele dacă emisiunea s-ar fi făcut în altă parte. La demisol nu mai locuieşte nimeni; aici se mai află doar încăperea cazanului central şi un garaj ocupat de un automobil model '30. Celălalt apartament este prea departe de mine pentru a putea auzi cele ce se petrec acolo.

— Cine sînt locatarii acestui apartament?

— Este o locuinţă mare cu patru camere, hol şi dependinţe, ocupată în comun de un şofer de la I.R.T.A., Vasile Boieru, şi de Gheorghe Ivančiu, tehnician la atelierele P.T.T. din strada Clăbucet. Oameni cu neveste, cu copii . . .

— Cui aparţine automobilul din garajul situat la demisol?

— Lui George Seimeanu, fostul proprietar al casei. A fost mare proprietar şi deputat. Acum este şofer la Getax.

— N-ar fi fost posibil ca sunetele să parvină din garaj?

— Dacă cineva ar fi încercat să deschidă garajul în timpul nopţii, ar fi trezit nu numai pe locatarii imobilului nostru, dar şi pe cei din casele învecinate. Balamalele uşilor n-au mai fost clintite de vreo cinci ani şi sînt înţepenite de rugină.

— Mai aveţi să ne spuneţi ceva, tovarăşe Negoiescu? Un amănunt care ne-ar putea fi de folos . . .

— Nu. Mi se pare că v-am spus tot ce prezenta cît de cît interes.

— Vă mulţumim pentru sesizarea făcută. Sperăm că putem conta în continuare pe sprijinul dumneavoastră. Iată numărul meu de telefon. Vă rog să mă chemaţi ori de cîte ori veţi crede necesar. La rîndul meu, vă voi căuta la aeroport; din motive pe care desigur le înţelegeţi, mă voi feri să vă vizitez la domiciliu. La revedere, pe curînd, tovarăşe Negoiescu.

— La revedere, tovarăşe căpitan.

După despărţirea de Negoiescu, m-am grăbit să mă întorc în birou, unde am predat secretarei însemnările pe care le făcusem, cu rugămintea să le dactilografieze. Apoi m-am apucat să creionez un plan de verificare a celor semnalate de navigator, ajungînd la concluzia că, de fapt, ceea ce trebuia verificat cu precădere era existenţa în imobil a emiţătorului, iar această treabă nu putea fi făcută fără concursul secţiei de goniometrie. Am prevăzut deci ca prim punct din plan luarea legăturii cu şeful acestei secţii, iar la rubrica „cine răspunde" am scris cu o oarecare malitiozitate numele şefului; drept termen de executare am indicat ziua în curs. Iar după ce planul a fost, la rîndul său, dactilografiat, am pus totul într-o mapă şi am plecat la raport, la colonelul Mătase. Şeful, care terminase tocmai analiza unui caz dificil, mă primi imediat.

— Ia loc, Matei. Ce vînt te aduce pe la mine?

Am priceput pe loc că Mătase nu reuşise încă să se detaşeze de cazul analizat, iar aceasta îl îm-

piedica să-şi amintească ordinul pe care mi-l dăduse el însuşi la prima oră a programului. Colonelul, care nu-şi luase concediul nici pe anul acesta, nici pe anul trecut, era vizibil obosit.

— M-am prezentat să vă raportez rezultatul discuţiei pe care am avut-o cu Ion Negoiescu, navigatorul de la Tarom. Ştiţi, acela care susţine că a auzit alaltăieri noapte, la el în imobil, o emisiune Morse.

— A, da! se lumină şeful. Văd că ai pregătit o notă. Dă-mi-o, să văd şi eu ce spune băiatul acesta. Pare serios — comentă el după ce termină de citit. Cum se face însă că cei de la gonio n-au sesizat nimic?

— L-am întrebat la telefon pe şeful lor de tură, care mi-a spus că nu au nici o semnalare din noaptea de trei spre patru septembrie.

— Văd că ai propus să luăm legătura cu ei. Foarte bine. Vom merge chiar acum la colonelul Sălceanu. În rest, planul tău e cam subţire, dar, să-ţi spun drept, nici eu n-am, la ora aceasta, idei mai grozave. Poate după discuţia cu Sălceanu... Cu cine vrei să faci echipă pentru investigaţiile astea?

— Mă gîndeam la căpitanul Ţenescu...

— Mai gîndeşte-te şi la alţii. Ofiţerii mai tineri sînt de părere că voi doi preluaţi spre rezolvare toate semnalările mai interesante, iar lor le lăsaţi doar lucrările de rutină şi sarcina clasării hîrtiilor în dosare. Dealtfel, lui Ţenescu i-am dat să rezolve unele sarcini legate de cazul analizat adineaori.

Îmi ajunseseră şi mie la ureche unele din comentariile celor mai tineri despre aşa-zisul tandem

Irimia—Ţenescu. Ba mai auzisem şi păreri conform cărora acest tandem ar funcţiona cu binecuvîntarea tacită a colonelului Mătase. De aceea am răspuns fără a protesta:

— În cazul acesta, am să-l iau pe locotenentul Tătaru.

— De acord, spuse Mătase care tocmai obţinuse legătura telefonică cu colonelul Sălceanu pentru a-i anunţa sosirea noastră.

Deşi sînt absolvent al unei şcoli profesionale de gradul doi şi deci oarecum la curent cu problemele tehnice, mărturisesc că, ori de cîte ori intru în sediul secţiei de goniometrie, o fac cu sfiala neofitului care pătrunde în templu. Am sentimentul că cei care lucrează aici ne depăşesc în cunoştinţe cu cel puţin o eră, iar cuvinte atît de banale în rostirea obişnuită ca: plajă, armonică şi multe altele capătă în vorbirea lor semnificaţii misterioase, necunoscute muritorilor de rînd. Complexul de inferioritate care mă încearcă de la intrarea în clădire se amplifică nemăsurat atunci cînd ajung în faţa colonelului Iulian Sălceanu.

Şeful secţiei gonio este un bărbat înalt şi zvelt, de vreo patruzeci de ani, cu trăsături plăcute, permanent destinse într-un zîmbet prietenos şi binevoitor. Calmul şi răbdarea sa au ajuns proverbiale în toată Securitatea; s-au găsit unii gata să parieze solda pe o lună contra unui leu devalorizat, retras din circulaţie în anul 1947, că Sălceanu n-ar putea fi făcut să tresară nici măcar de explozia unei bombe nucleare. Imposibilitatea realizării experienţei a zădărnicit însă încheierea acestor rămăşaguri, despre

care sărmanul Sălceanu nu știa desigur nimic. Dacă lucrurile s-ar fi limitat doar la cele spuse mai sus, Sălceanu n-ar fi exercitat asupra mea o impresie atît de puternică. Dar mai era ceva: omul era complet chel, iar craniul său neted și lustruit ca o balustradă era întregit de o față întotdeauna proaspăt rasă pe care sprîncenele blonde se distingeau cu mare greutate. Această înfățișare îi dădea aerul unui tip desprins din paginile unui roman științifico-fantastic, o făptură de pe altă planetă sau, cum spuneam, dintr-o eră următoare, dominată de *homo perfectus*. Astfel, Sălceanu era un moldovean cumsecade, întotdeauna bucuros de oaspeți.

— Bine ați venit la noi! ne întîmpină el în capul scării. Pe ce grindă să crestez un semn în amintirea acestei vizite?

— Bine v-am găsit sănătoși, răspunse semeț Mătase. Lasă, că nici dumneavoastră nu prea ne tociți pragul . . .

După acest schimb de amabilități, Sălceanu ne pofti la masa de conferințe, iar eu îi explicai, la ordinul șefului, despre ce era vorba. Gazda noastră ne ceru nota, o citi cu atenție, sublinie cu albastru amănuntele furnizate de Negoiescu despre durata și caracteristicile emisiunii, consultă situația supravegherii gonio din noaptea cu pricina, se mai gîndi cîteva minute, apoi spuse:

— Să știți că mie nu mi se pare deloc curios faptul că această emisiune nu a fost captată de noi. Vedeți, un om de meserie ca Negoiescu și-a dat seama că nu se află în prezența unei emisiuni obișnuite. El a declarat că „operatorul n-a fost întrerupt de corespondentul său, așa cum se întîmplă de

obicei, iar aceasta i-a permis să transmită aproape o mie de semne în zece minute". Apoi, în altă parte: „Operatorul a început să lucreze fără să fi lansat în prealabil indicativul de apel". Sînt amănunte care ne dau indicații prețioase și anume: a. — operatorul era sigur că va fi auzit fără dificultate de corespondentul său; b. — el nu se temea că ar putea fi auzit sau interferat de alții; c. — se simțea în siguranță deplină. A fost, deci, mai mult decît probabil, o emisiune realizată în banda de ultrascurte.

— Ei, și ce dacă a fost realizată în banda de ultrascurte? întrebă nerăbdător Mătase.

— În primul rînd asta explică de ce n-am putut-o capta. Pe de altă parte ne orientează, pe noi, dar mai ales pe dumneavoastră, în măsurile pe care le vom lua de acum încolo, reluă cu o infinită răbdare Sălceanu. Undele supravegheate de organele de goniometrie din toate țările sînt undele scurte, singurele ce pot purta mesajul unui emițător de putere relativ modestă pe distanțe mari, dincolo de frontiere. Mesajul transmis prin acest gen de unde se răspîndește în toate direcțiile, fiind reflectat de ionosferă pretutindeni pe glob. Spre deosebire de undele scurte, aglomerate de mii de posturi civile și militare, de informare, de propagandă, de spionaj, de radioamatori etc., undele ultrascurte pot fi folosite la suprafața pămîntului doar pe distanțe mici, nedepășind șaizeci de kilometri. Căci spre deosebire de undele scurte, undele ultrascurte, care se propagă numai în linie dreaptă, nu sînt reflectate de ionosferă, ci o străbat și se pierd în spațiul interplanetar fără să se mai întoarcă pe pămînt. Banda de ultrascurte este folosită cu predilecție de aeronavele

aflate în zbor pentru ținerea legăturii cu pămîntul și va fi folosită intens de viitoarele nave cosmice. Frecvențele ultrascurte nu sînt, de regulă, influențate de paraziți, fiind folosite, de aceea, pentru transmiterea semnalelor de televiziune care trebuie să ajungă la destinație „curate". Emisiunile pe unde scurte sînt puternic interferate de fenomenele atmosferice, de posturile învecinate și de diverși paraziți care întrerup adesea legătura dintre doi corespondenți, obligîndu-i să se recheme reciproc și să-și ceară unul altuia repetarea mesajului. În cazul legăturii pe canalul de unde scurte este de asemenea necesar ca cel care emite să înceapă printr-un semnal caracteristic, zis „de apel", prin care să poată fi identificat. Aceste elemente n-au intrat în componența emisiunii auzite de Negoiescu. Iată ce mă face să cred că operatorul lucra în bandă de ultrascurte.

— Și ce este important pentru noi în toată această istorie? îl întrerupse nerăbdător Mătase.

— Tocmai acolo ajunsesem. Important pentru dumneavoastră este faptul că cel care a recepționat mesajul se află probabil în București sau, în orice caz, pe undeva pe aproape. S-ar putea ca emisiunea să fi fost destinată unui avion aflat în zbor, dar, după cîte știu, în prezent nu sînt autorizate zboruri nocturne în spațiul aerian al Capitalei. Teoretic, ar mai putea intra în discuție existența unui destinatar ascuns pe o navă aflată pe Dunăre, undeva între Giurgiu și Oltenița, dar, pentru a ajunge acolo, semnalul ar trebui transmis cu ajutorul unei antene înaltă cît cea de pe Casa Scînteii. De aceea am sentimentul că omul trebuie căutat undeva mai aproape, poa-

te chiar într-o mașină parcată pe una din străzile învecinate.

— Mda, acceptă Mătase, asta este într-adevăr o chestiune importantă. Mai important mi se pare însă, în etapa actuală, să lămurim cu certitudine dacă se emite sau nu din imobilul locuit de Negoiescu. Am vrea să știm deci cu ce ne puteți ajuta în această problemă.

— După cum v-am spus, emisiunile de ultrascurte nu sînt captate de sistemul gonio aflat în serviciu în prezent. Este o problemă pe care va trebui să o rezolvăm în anii următori. Văd însă că dumneavoastră v-ați propus să găsiți un loc în care să instalați un post de pîndă. Desigur, utilitatea și oportunitatea instalării acestei pînde este o problemă de competența dumneavoastră, spuse el cu un zîmbet subțire. Dar, dacă locul pe care îl veți găsi ar constitui un adăpost sigur și ar fi situat chiar vizavi sau alături de casa supravegheată, noi am putea instala acolo pe „AZOR".

— Pe cine? întrebă nedumerit Mătase.

— „AZOR". Noi numim astfel un receptor sensibil, capabil să capteze orice emisiune apărută pe o rază de 30—40 de metri, oricît de slabă ar fi ea și independent de lungimea de undă pe care ar fi realizată.

— Și cum lucrează acest „AZOR"? — mă hazardai eu.

— Simplu. Ați observat și dumneavoastră, atunci cînd treceți cu automobilul pe lîngă un post de emisie, avînd radioreceptorul mașinii deschis, că postul pe care îl ascultați este complet acoperit de emisiu-

nea învecinată, indiferent de lungimea de undă pe care este transmisă aceasta din urmă. Cam așa se întîmplă și cu „AZOR“ care, spre deosebire de receptoarele obișnuite, nu este fixat pe nici un post și nici o lungime de undă, ci rămîne permanent la pîndă într-o poziție neutră. Imediat ce prinde o emisiune, „AZOR“, cu ajutorul cîtorva instalații auxiliare, localizează cu precizie punctul din care se emite și lungimea de undă pe care se lucrează.

— De unde se vede că dulăul e bine dresat, comentă șeful satisfăcut. Acum, pentru a-i găsi un adăpost corespunzător, vă rugăm să ne spuneți dacă „AZOR“ va veghea singur sau însoțit de cineva de la dumneavoastră. Am vrea să știm, de asemenea, dacă face sau nu zgomot, încheie Mătase.

— Nimic din toate acestea. „AZOR“ este modest și cuminte, veghează întotdeauna singur și se hrănește doar cu curent electric; un contor care-i este atașat va indica fără greș suma pe care o vom avea de plătit gazdei. Noi vom primi și descifra mesajele lui aici, în această clădire.

— Vă mulțumim pentru lămuriri și pentru sprijin și vă cer iertare pentru ignoranța mea în ale tehnicii radio, spuse Mătase ridicîndu-se. Cine din secția dumneavoastră va colabora cu noi în această problemă?

— Locotenentul major Abrudan, căruia îi voi ordona chiar acum să pregătească cele necesare. Îl rog pe tovarășul căpitan Irimia să ia legătura cu noi imediat ce va găsi un loc corespunzător pentru adăpostirea aparaturii noastre.

— Ai văzut, Matei, mă întărîtă șeful pe drum, ce înseamnă să lucrezi științific? Noi alergăm și ob-

ținem informații cu sudoarea frunții, iar Sălceanu, fără să se scoale de la biroul său, deduce prin cîteva exerciții de logică lucruri atît de importante ca prezența șefului unei rețele de spionaj aici, sub nasul nostru. Rău de gură cum te știu, ai putea să răspunzi că celor de la gonio le-a fost ușor să facă demonstrații de logică pe materialul procurat de tine și că ar fi fost mai bine ca Sălceanu cu ai lui să fi reușit să capteze ei emisiunea auzită întîmplător de un cetățean chinuit de insomnie. La asemenea afirmații ți-aș răspunde însă că nu ești decît un retrograd și un invidios. Oricum, redeveni el serios, ne-am cam grăbit cu planul. Va trebui să-l refacem pentru a include în el și alte măsuri, inclusiv cele legate de folosirea lui „AZOR“. Și, fiindcă veni vorba de „AZOR“, lasă o zi-două celelalte probleme în seama lui Tătaru și caută-i un adăpost dulăului electronic. Deocamdată să ne concentrăm atenția asupra verificării celor semnalate de Negoiescu și să identificăm cu certitudine radiotelegrafistul clandestin. Pe urmă, în funcție de rezultatele obținute în această primă etapă, ne vom gîndi și la destinatarul mesajelor, misteriosul șef de rețea.

Cu adăpostul lui „AZOR“ am avut noroc. Verificînd locatarii imobilelor învecinate, am identificat într-o garsonieră situată în casa de peste drum un constănțean cu care fusesem coleg de școală tehnică, și care, devenit inginer, conducea șantierul pentru modernizarea sectorului Slobozia—Giurgeni a șoselei naționale ce leagă Capitala de Constanța. Cu o profesie ca asta, omul rămăsese neînsurat și nici nu dădea pe acasă cu lunile, așa că n-a fost o problemă

să-l conving să-mi împrumute pentru două-trei săptămîni garsoniera sa.

— Măi Irimia, glumi el în fața paharului cu vin la care îl invitasem, eu am avut întotdeauna impresia că tu ești un activist serios al organizației de tineret. Habar n-aveam ce crai zace în tine. Vezi să nu mă faci de poveste printre vecini.

Am ripostat cam cu jumătate de gură că n-am fost niciodată crai și că de cînd nu ne-am văzut am devenit un soț și un tată model, lăsîndu-l de fapt să creadă ce poftea. L-am asigurat în schimb cu toată energia că nu va avea de pe urma mea nici un reproș din partea vecinilor. Așa s-a făcut că la numai trei zile după convorbirea cu colonelul Sălceanu, „AZOR" era instalat, iar alături de el veghea pe timpul nopții și locotenentul Tătaru. În pofida încrederii absolute a celor de la gonio în calitățile lui „AZOR", șeful apreciase drept necesară prezența la postul de pîndă a colegului meu mai tînăr. Acesta trebuia să se asigure periodic de faptul că „AZOR" funcționează, respectiv că n-a devenit victima vreunui scurt circuit, a arderii unei siguranțe, rezistențe sau condensator. În cazul în care în difuzorul lui „AZOR" s-ar fi auzit semnalele Morse, Tătaru trebuia să ne alarmeze imediat prin telefon, pe colonelul Mătase și pe mine, și apoi să observe prin fereastră eventualele mișcări din apartamentul lui Hödl, apariția pe stradă a unor pietoni sau automobile și orice alte amănunte care ar fi putut avea cît de cît legătură cu problema ce ne preocupa. Pentru a nu condamna ofițerul la veghe continuă, Abrudan construise, la sugestia noastră, un sistem de trezire periodică a lui Tătaru printr-un

șoc electric slab. Ofițerul era scuturat de încheietura mîinii de două ori pe noapte și ori de cîte ori „AZOR" ar fi captat o emisiune Morse.

În timpul zilei, Tătaru și cu mine ne ocupam cu hărnicie de verificarea persoanelor între care trebuia căutat radiotelegrafistul nocturn. George Seimeanu a ieșit repede din atenția noastră, întrucît am stabilit că în noaptea respectivă fusese de serviciu în stația Getax din fața Gării de Nord. Dealtfel, fostul moșier, adaptat perfect noii sale condiții sociale, nu avea nimic din stofa unui conspirator dispus să-și riște pielea într-o acțiune de spionaj. Interesant ni s-a părut inițial, prin profesia sa, Gheorghe Ivanciu; o ușoară investigație la locul său de muncă ne-a lămurit repede că ne înșelasem. Omul era secretarul organizației de partid a atelierelor, exemplu de muncă și de conduită, cu o biografie clară, ireproșabil din toate punctele de vedere.

Nu același lucru se putea spune despre biografia lui Ludwig Hödl, originar din Cernăuți, care fusese pînă în 1944 codirectorul firmei germane colectoare de cereale „Dunarex" și Blokleiter (o funcție similară cu cea de șef de cuib la legionari) în Grupul etnic german. În arhivele fostei siguranțe existau chiar unele materiale din care rezulta că Hödl ar fi fost agent al organizației de spionaj hitleriste S.D., dar aceste materiale nu fuseseră niciodată verificate. La ferma unde lucra era apreciat ca un funcționar serios, capabil de treburi mult mai importante decît cele pe care le avea de făcut; i se putea reproșa doar comportarea prea rezervată față de restul colectivului. Colegii săi puneau această comportare pe seama faptului că Hödl rămăsese văduv de circa

un an. Interesant mi s-a părut şi faptul că individul îşi obţinuse locuinţa cea nouă nu prin întreprindere, ci printr-o relaţie obscură ce lucra la Spaţiul locativ al Capitalei. Anterior avusese tot un apartament, cu două camere, într-un bloc situat pe una din arterele centrale ale Bucureştiului.

Cam aici ajunsesem cu investigaţiile cînd, în noaptea de treisprezece spre patrusprezece septembrie, la ora două fix, „AZOR" recepţionă cu mare claritate o emisiune cifrată Morse, realizată în banda de ultrascurte, cu o durată de opt minute. Drept punct de ieşire în eter a acestei emisiuni aparatura indică fără dubiu antena montată de Hödl pe acoperişul vilei de vizavi. Trezit la vreme de „AZOR", Tătaru examinase cu încordare ferestrele întunecate ale contabilului precum şi strada adormită sub lună. Dar strada rămase pustie şi liniştită, iar ferestrele rămaseră în întuneric. O clipă Tătaru avusese impresia că în acest întuneric deplin tremurase un licăr de lumină. Dar chiar dacă această licărire existase, ea dispăruse fulgerător şi ofiţerul nu mai reuşi să vadă nimic. El se gîndi că s-ar fi putut ca lumina să fi fost doar un joc al închipuirii sale, un reflex al încordării ce-l stăpînea.

A doua zi, Negoiescu mă căută la telefon pentru a-mi confirma, dacă mai era nevoie, că emisiunea se auzise din nou. Lăsat oarecum la o parte, bravul navigator aero luase singur iniţiativa de a sta la pîndă a şaptea şi a zecea zi de la prima emisiune. I-am mulţumit cu o însufleţire ce ascundea un anumit sentiment de jenă şi i-am promis că la douăzeci şi trei septembrie voi veni cu un coleg pentru a veghea alături de el, dacă este de acord şi dacă nu

o deranjăm pe soţia sa. Negoiescu m-a asigurat că vom fi bineveniţi.

Către prînz am ţinut sfat mare în biroul colonelului Mătase. Sprijinit de locotenentul Tătaru, Sălceanu propuse ca spionul să fie lăsat un timp în libertate controlată în speranţa că va sfîrşi prin a ne conduce la şeful său de reţea. Mătase era, ca şi mine, partizanul neutralizării imediate a lui Hödl. El spunea:

— Faptul că înregistrăm emisiunile cifrate ale individului nu înseamnă că îi şi controlăm activitatea. Noi nu ştim ce conţin aceste mesaje; s-ar putea ca ele să nu prezinte mare lucru, dar s-ar putea, tot atît de bine, să fie deosebit de dăunătoare. Cred că nu avem dreptul să-i îngăduim lui Hödl să transmită în continuare informaţii. În plus, prelungirea supravegherii implică riscul descoperirii ei. Prezenţa noastră în imobilul de peste drum nu poate să rămînă neobservată multă vreme. Noi am făcut unele investigaţii în jurul spionului, iar acesta ar putea să afle cu timpul cîte ceva. Dacă omul va simţi că sîntem pe urmele lui, nu ne va mai lăsa nici o şansă să-l prindem şi nici să-i identificăm şeful. De aceea propun să-l arestăm pe Hödl, la el acasă, imediat ce va realiza emisiunea viitoare. Vom pătrunde repede, fără zgomot peste el şi îl vom surprinde cu emiţătorul şi codul pe care îl foloseşte; apoi vom sta de vorbă cu el despre legătura superioară şi despre toate celelalte.

Această propunere a fost aprobată întocmai, în aceeaşi zi, de mai-marii noştri, deşi Mătase, leal ca întotdeauna, l-a luat cu el la raport şi pe colonelul

Sălceanu, dîndu-i posibilitatea să-și expună personal punctul de vedere.

La 23 septembrie, cu cîteva ore înainte de venirea lui Hödl de la serviciu, m-am introdus discret, împreună cu șeful și cu locotenentul major Abrudan, în apartamentul lui Ion Negoiescu. Un telefon de campanie cu firul bine mascat, a cărui sonerie era înlocuită de un bec mic, albastru, ne lega de postul de pîndă de peste drum, unde se instalaseră, pentru a-i ține de urît lui „AZOR", locotenentul Tătaru și prietenul meu, căpitanul Eugen Țenescu. La sediul secției gonio aștepta, gata să intervină, colonelul Sălceanu cu doi dintre subalternii lui, iar la noi în garaj rămăseseră în așteptare de ordine două autoturisme „Volga".

Acei care n-au avut prilejul să aștepte încordați momentul acțiunii într-un post de pîndă nu vor ști niciodată cît de lungi pot fi orele, minutele, secundele. Pentru noi timpul se scurgea cu atît mai anevoios cu cît, din politețe față de soția lui Negoiescu, Mătase interzisese cu strășnicie fumatul, iar de dormit, pe canapeaua din camera ce ne fusese pusă la dispoziție, nu-i ardea nimănui.

Hödl a venit acasă pe la ora șase și jumătate și, așa cum ne comunicau prin telefon cei de vizavi, la șapte și zece aprinsese lumina și circula, cînd dintr-o cameră în alta, cînd în baie, cînd în bucătărie. Interesant era faptul că, deși ne aflam chiar sub el, noi nu auzeam nimic; ulterior am stabilit că individul purta în casă papuci de voiaj, cu talpa moale. După ce mîncă, Hödl se culcă pe la nouă și jumătate, iar pentru noi începură incertitudinile: va emite, nu va emite? La ora două aveam să constatăm

însă că ne frămîntasem fără motiv: spionul ieși în eter cu exactitatea unui cronometru, iar noi auzeam de la demisol sunetul înăbușit, dar distinct, al semnalelor Morse. Dealtfel, imediat ce începuse emisiunea, Tătaru ne anunțase și el că „AZOR" înregistrează mesajul. Am scos deci revolverul din buzunar și am dat să pornesc în sus, pe scări, dar Mătase m-a oprit:

— Lasă-l să-și termine treaba, șopti el.

Ordinul șefului m-a cam nedumerit. Arestarea în timpul emisiunii a radiștilor spionajului dușman era o performanță rîvnită de orice ofițer de contrainformații.

— Nu uita de șeful de rețea, șopti în continuare colonelul. Acela nu trebuie să afle încă de faptul că i-am arestat omul.

Am oftat și mi-am băgat revolverul înapoi în buzunar, spunîndu-mi că șeful are întotdeauna dreptate; dar după vreo zece minute tot am năvălit în apartamentul lui Hödl, cu Mătase în frunte. Ușa, construită din două canaturi, n-a rezistat izbiturii umerilor noștri. Am găsit imediat comutatorul și am aprins toate becurile lămpii de plafon, surprinzîndu-l pe spion chiar în momentul în care se ridicase în picioare la marginea patului; afișa o figură speriată și profund nedumerită.

— Sîntem ofițeri de Securitate, îl preveni Mătase îndreptînd spre el revolverul încărcat. Ați transmis din această cameră pînă acum cîteva minute, prin radio, un mesaj cifrat. Predați emițătorul și celelalte materiale de spionaj ascunse în apartament.

— Domnule, răspunse demn Hödl, nu știu despre ce emisiune și despre ce materiale vorbiți. Probabil

faceți o confuzie. Sînt obligat însă să constat că datorită acestei confuzii ați năvălit în casa mea în puterea nopții, ceea ce, după cîte știu, este interzis de lege.

— Fiecare din noi dă socoteală legii pentru faptele sale. Deocamdată acesta este mandatul pentru arestarea dumneavoastră, iar aceasta este autorizația procurorului pentru a intra în locuința dumneavoastră și a o percheziționa. Încetați deci să jucați teatru și predați-ne emițătorul. Vă închipuiți desigur că nu vom pleca de aici fără el.

Spionul se zăvorî într-o tăcere disprețuitoare, lăsîndu-l pe Țenescu să-i facă o sumară percheziție corporală; nici nu avea ce ascunde în pijama. Apoi Mătase îl așeză pe un scaun în mijlocul camerei, iar Țenescu, Tătaru și Abrudan se apucară să percheziționeze apartamentul. Au fost găsite și ridicate cîteva obiecte interesante, printre care: un pistol „Walther" cu muniție, ascuns sub una din plăcile de faianță din baie; un dicționar german-român, ediția 1940, cu însemnări în creion din care rezulta neîndoios că era folosit drept cheie pentru cifrarea mesajelor; o diplomă ornată de vulturi cu zvastici în ghiare, prin care fostul șef al secției din România a partidului nazist certifica sub semnătură că Ludwig Hödl este un patriot devotat Reichului și lui Hitler; dar n-am reușit să găsim nici urmă de emițător. Firul antenei ce cobora de pe acoperiș în apartament era conectat în mod firesc la un elegant aparat de radiorecepție „Stassfurt", fabricat în R.D.G., instalat într-un colț al dormitorului. Acest gen de aparate prevăzute cu o claviatură pentru schimbarea undelor erau pe timpul acela deosebit de

căutate de bucureșteni, care le puteau procura de la orice magazin bun de articole electrice. Se putea trage concluzia că antena servea nu numai emițătorului, ci și receptorului „Stassfurt". E drept că Abrudan examinase cîteva minute bănuitor frumosul aparat, dar se dovedise că lămpile sale erau reci, neaprinse de cel puțin cîteva ore.

Și uite așa, o acțiune începută sub cele mai bune auspicii risca să se împotmolească lamentabil. Îmi stătea pe limbă reproșul destinat lui Mătase care nu aprobase să-l surprindem pe Hödl în timpul emisiunii, dar vedeam bine că și fără aceasta șeful clocotea ca un vulcan. Am mai fi bîjbîit noi mult și bine în apartamentul spionului, care ne privea de pe scaunul său cu un rînjet triumfător, dacă, spre ora trei și jumătate, n-ar fi intrat peste noi colonelul Sălceanu, sătul să tot aștepte în biroul lui. Șeful îl trase repede în camera alăturată, unde îl puse la curent cu dispariția inexplicabilă a emițătorului, iar Sălceanu, după ce îl chemă la el pe Abrudan și îl chestionă preț de cîteva minute, se îndreptă hotărît spre radioreceptorul „Stassfurt". El apăsă pe clapa corespunzătoare undelor medii, iar în cameră se răspîndiră curînd ritmurile sincopate ale unei orchestre de jazz. Dar, fapt curios, deși aparatul funcționa, scala sa rămînea întunecată, ca și cum beculețul destinat iluminării ei ar fi fost scos anume, sau s-ar fi ars înainte de vreme. Apoi Sălceanu, care examinase atent interiorul aparatului la lumina unei lanterne puternice, apăsă pe clapa care ar fi trebuit să conecteze lampa finală și difuzoarele la pik-up. Muzica de jazz încetă brusc, iar colonelul începu să bată în clapa pe care o lăsase în jos, semnalul de

apel al clubului de radioamatori de la Palatul pionierilor, pe care îl cunoşteam şi eu: YA-3, YA-3, YA-3. La mai puţin de un minut de la această experienţă, uşa se deschise larg şi în cameră năvăli cu respiraţia tăiată unul din colegii rămaşi peste drum:

— Postul emite din nou, raportă el surescitat.

Mătase îl opri printr-un gest, apoi se îndreptă spre spionul a cărui morgă impertinentă dispăruse de pe faţă ca ştearsă cu guma:

— Să mergem, domnule Hödl. Îmbrăcaţi-vă ceva mai gros, căci sîntem în prag de toamnă.

Ne-am dus cîteştrei, cu una din maşinile de serviciu, la noi la sediu, unde ne-am instalat în biroul şefului pentru a discuta, cum zicea el, despre afaceri. Şi pentru ca totul să fie clar de la început, colonelul spuse:

— Domnule Hödl, sînteţi un om matur şi; după cum am putut constata, inteligent. Vă daţi deci seama că probele pe care le avem cu privire la activitatea dumneavoastră de spionaj sînt neîndoielnice. La ele se vor adăuga şi informaţiile pe care le-aţi transmis prin ultimele mesaje, care au fost înregistrate de noi şi a căror descifrare a devenit pentru specialiştii noştri un joc de copil, acum, că avem cartea care v-a servit drept cod. Activitatea de spionaj este sever pedepsită de lege; pînă la pedeapsa capitală. Înţelegeţi că aveţi mare nevoie de circumstanţe atenuante pentru a scăpa cît mai ieftin în faţa tribunalului. Iar pentru a beneficia de aceste circumstanţe nu vă rămîne acum, în ceasul al doisprezecelea, decît o singură cale: să adoptaţi în timpul anchetei o atitudine sinceră. Vă ascultăm, domnule Hödl.

— Domnule colonel, numai un imbecil sau un fanatic n-ar înţelege îndemnul dumneavoastră. După cum aţi binevoit să remarcaţi, nu sînt un imbecil, iar fanatismul, dacă a existat, a murit în mine odată cu credinţa nesăbuită în Reich-ul de o mie de ani. Deşi am cincizeci şi cinci de ani, mai sper să mă bucur de viaţă, chiar dacă îmi voi petrece o parte din timpul ce-mi rămîne de trăit în spatele gratiilor. Căci cine trăieşte speră, domnilor. Ca să nu vă irosesc timpul cu discursuri de prisos, voi începe prin a declara că în anul 1938 am devenit colaborator al serviciului de informaţii german S.D. Am participat activ, după posibilităţile mele, la pregătirea condiţiilor pentru ocuparea României şi atragerea ei în război, alături de Germania. Vă voi furniza în legătură cu activitatea mea de atunci date, nume şi fapte care, devenite în bună parte de interes istoric, vor continua să vă intereseze o vreme şi sub raport operativ. Şeful meu pe linie informativă era Gustav Fischer, reprezentantul de la Bucureşti al companiei vagoanelor de dormit „Mitropa“ La 23 August 1944 noi am pierdut România; prudent, Fischer plecase din timp în Germania. Eu am rămas aici, pentru că eram căsătorit cu o româncă şi pentru că dincolo nu aveam pe nimeni dispus să mă întreţină pînă mi-aş fi făcut un rost. M-am retras la ţară, într-o comună din Bărăgan, şi îndată ce mi-a fost cu putinţă m-am angajat la una din fermele de stat nou înfiinţate, unde, ca unul ce fusesem specialist în cereale, m-am descurcat de minune. De atunci, pînă astăzi, am schimbat doar trei locuri de muncă, toate în întreprinderi ce ţin de Ministerul Agriculturii. Grija mea cea mai mare în toţi aceşti ani a

fost să nu fiu remarcat, să nu fiu promovat într-un post unde s-ar fi cerut un dosar mai complet despre mine. E adevărat că am dus-o greu din punct de vedere material, dar ce conta aceasta pe lîngă dezastrul căruia îi supravieţuisem!

Anul acesta, prin luna februarie, am fost oprit pe stradă de fostul meu şef, Gustav Fischer. Pentru a fi pe de-a-ntregul sincer, vă voi mărturisi că am fost bucuros să-l văd. Cu cîteva luni în urmă îmi pierdusem soţia, rămînînd singur pe lume, iar în aceste zile de restrişte şi dezorientare, apariţia lui Fischer îmi readucea în memorie zilele unui trecut de care fusesem puternic legat. El mi-a spus că şi-a refăcut situaţia sub un alt nume şi că a fost trimis la Bucureşti ca reprezentant permanent al unei firme din vest. Nu mi-a spus pentru ce firmă lucra şi nici care era numele său de acum, iar eu nu l-am întrebat, ştiind bine că aceasta nu intră în regulile noastre. Fischer mi-a propus să reîncep activitatea informativă, promiţîndu-mi pentru aceasta o mare sumă de bani. La început am refuzat, dar el a insistat, susţinînd că riscurile sînt minime. Nu vom ţine niciodată legătura personală — spunea el — iar legătura prin mesaje radio în banda de ultrascurte nu este încă detectabilă de serviciile de contraspionaj. Mi-a explicat cît de ingenios sînt camuflate piesele emiţătorului printre cele ale radioreceptorului „Stassfurt", cum se lucrează cu el şi, după ce m-a convins, mi-a înmînat un tichet cu ajutorul căruia am scos de la depozitul de bagaje de mînă din Gara de Nord aparatul pe care l-aţi găsit la mine în dormitor. În paranteză fie spus, chiar în noaptea aceasta, cînd dumneavoastră vă străduiaţi în fel şi chip să găsiţi emiţătorul, eu tot mai credeam în asigurările lui Fischer că nu-l veţi putea găsi. Dar a venit domnul cel chel şi totul s-a sfîrşit. Iată, în linii mari, aceasta este tot.

— Deci, întrebă Mătase după un moment de tăcere, dumneavoastră nu ştiţi cum îl cheamă în prezent pe Fischer şi nici nu aveţi idee unde locuieşte în Bucureşti?

— Aşa este. Bănuiesc însă că nu va fi prea complicat pentru dumneavoastră să procuraţi toate fotografiile reprezentanţilor de firme străine şi să mi le arătaţi. Îl voi recunoaşte imediat, fără îndoială.

— Toate la timpul lor, domnule Hödl, temperă Mătase zîmbind zelul spionului. Deocamdată aş mai avea să vă pun cîteva întrebări. De pildă, ce s-ar întîmpla dacă în noaptea de 30 septembrie dumneavoastră nu aţi emite conform programului?

— Fischer va trece a doua zi prin faţa locuinţei mele pentru a vedea dacă nu există la fereastră semnul de pericol.

— În ce constă acest semn?

— În lăsarea storului de la fereastra dormitorului pînă la jumătatea geamului. De obicei storurile stau ridicate. Dacă nu va vedea semnul de pericol, Fischer se va duce a doua zi, deci la 2 octombrie, la ora 18, la Grota Urşilor din Parcul Libertăţii. Avem acolo un loc unde eu ar trebui să-i depun un bilet scris cu cerneală invizibilă, preparată prin dizolvarea pastilelor din cutia de antinevralgice pe care aţi găsit-o în noptiera mea. În bilet, i-aş explica ce s-a întîmplat şi i-aş cere ajutor în caz de nevoie, iar a doua zi, adică la 3 octombrie ora 18, Fischer ar trebui să-mi depună în acelaşi loc răs-

punsul său, pe care sînt obligat să-l ridic în treizeci de minute. Desigur, fiecare dintre noi trebuie să-şi facă un control serios înainte de a depune şi a ridica aceste bilete. Sînt amănunte pe care mă gîndeam să vi le relatez în detaliu în declaraţiile viitoare.

— Şi ce s-ar întîmpla dacă, fiind de exemplu bolnav, n-aţi putea să vă deplasaţi la ascunzătoare pentru a depune mesajul?

— Fischer ar trebui să se prezinte în continuare la ascunzătoare în fiecare vineri la ora 18.

— N-ar fi posibil să încerce să vă caute acasă sau la serviciu?

— În nici un caz! Una din clauzele de bază ale înţelegerii mele cu Fischer îi interzice categoric acest lucru. Ştiţi, locul meu de muncă nu este vizitat de persoane străine, şi, în consecinţă, fiecare asemenea vizită atrage atenţia. Mai ales de cînd caii au fost victime ale unei epizotii a cărei origine a rămas necunoscută.

— Mi se pare suficient pentru primul interogatoriu, domnule Hödl. Vă vom lăsa să vă odihniţi cîteva ore.

Pe Gustav Fischer l-am identificat chiar în aceeaşi zi, procedînd exact cum ne sugerase Hödl, adică prezentîndu-i arestatului fotografiile puţinilor reprezentanţi permanenţi ai firmelor occidentale ce se aflaseră în Bucureşti în perioada ianuarie-septembrie 1959. Individul se ascundea sub numele de Peter Stielter şi reprezenta într-adevăr o firmă importantă dintr-o ţară cu care România avea relaţii excelente de cooperare. Numai experţii de la laboratorul antropometric au putut certifica identitatea

dintre fotografia scoasă din arhive a lui Gustav Fischer, în vîrstă de treizeci şi cinci de ani, zvelt, blond, cu o impecabilă cărare în frizură şi poza lui Peter Stielter, trecut bine de cincizeci de ani, grăsuliu, cărunt, cu o mustaţă stufoasă, lăsată să crească parcă anume pentru a compensa chelia aproape totală a personajului.

Ne-am asigurat mai întîi controlul mişcărilor lui Fischer-Stielter şi apoi ne-am apucat să reflectăm asupra celor ce ne rămîneau de făcut. De data aceasta discuţiile se purtau fără Sălceanu şi Abrudan, care, după arestarea lui Hödl, îl luaseră pe „AZOR“ şi se întorseseră la ale lor. Eu am propus să-i luăm lui Hödl o declaraţie completă privind activitatea trecută şi prezentă a lui Fischer, să o întărim prin raportul experţilor care stabiliseră identitatea de persoană între el şi onorabilul domn Stielter, să adăugăm acestor piese dosarul de rezident al fostului serviciu de spionaj hitlerist S.D. găsit în arhivele Siguranţei, să ne prezentăm cu aceste piese la Procuratură şi să obţinem împotriva lui Fischer-Stielter un mandat de arestare pe care să-l executăm imediat. Tătaru şi Ţenescu optară şi ei pentru această soluţie, dar nu şi Mătase, care, în contrast cu maniera expeditivă în care îl neutralizase pe Hödl, devenise mai prudent, mai circumspect.

— De fapt, noi putem proba cu certitudine doar faptul că Fischer s-a înapoiat în România sub nume fals, spuse el. În rest nu avem împotriva lui decît declaraţiile lui Hödl; dosarul din arhiva fostei Siguranţe nu reprezintă material probatoriu în justiţie. Dacă nu vom găsi nimic la percheziţie şi dacă Fischer va nega faptele ce i se pun în sarcină, vom

rămîne cu declarația lui Hödl contra declarației sale și cu niște neplăceri în relațiile cu firma pe care o reprezintă. Avem deci nevoie de probe solide care să întărească declarația lui Hödl.

— Toate bune, am ripostat eu, dar treaba asta se poate lungi zile și săptămîni. Oricît de discret am proceda, nu putem fi siguri că Fischer nu va observa supravegherea. Iar aceasta se va adăuga la faptul că Hödl a încetat să mai emită. Ce ne facem dacă onorabilul domn Stielter se suie într-o dimineață în avion și o șterge?

— Cele spuse de tine, Matei, sugerează două măsuri urgente, și anume: suspendarea supravegherii continue a individului și sesizarea tuturor punctelor de frontieră să-l rețină pe Peter Stielter în cazul că acesta va încerca să părăsească țara. Și acum ascultați! . . .

*
* *

În ziua de 2 octombrie 1959, la ora 18, un individ pătrunse pe furiș în Grota Urșilor din Parcul Libertății. Omul care se uita temător în jur semăna atît de bine cu Hödl încît Tătaru, care supraveghea de departe întreaga scenă, nu-și putu reține o tresărire de surpriză. Este drept că asemănarea ținea mai mult de îmbrăcămintea, mișcările și gesturile individului. Seara ce se instalase bine la ora aceea împiedica deslușirea clară a trăsăturilor feței celui ce intrase în grotă. Mai tîrziu s-a aflat că omul acela introdusese într-o ascunzătoare un bilețel cifrat scris cu cerneală invizibilă în care semnala faptul că aparatul său de radio se stricase, adică nu mai primea curent.

La 3 octombrie, de data aceasta la ora 18,30, individul ce semăna atît de bine cu Hödl veni din nou la Grota Urșilor. El găsi la ascunzătoarea știută un bilet al cărui conținut era: „VINO CU APARATUL LA CINCI OCTOMBRIE ORA 21 PE STRADA CONSTANTINACHE CARACAȘ".

— Strada Constantinache Caracaș începe din Dr. Felix, în spatele spitalului Filantropia. Este o fundătură liniștită, complet necirculată la ora aceea. Cei de la spital parchează de-a lungul întregii străzi mașinile pentru intervenții urgente, spusei eu după ce ascultai conținutul biletului aflat în mîna lui Mătase.

— Cunosc și eu bine locul, răspunse gînditor șeful. Prezintă într-adevăr avantajul de a fi liniștit și necirculat, dar cele peste douăzeci de mașini parcate acolo ne dau posibilitatea să-l luăm pe Fischer ca din oală.

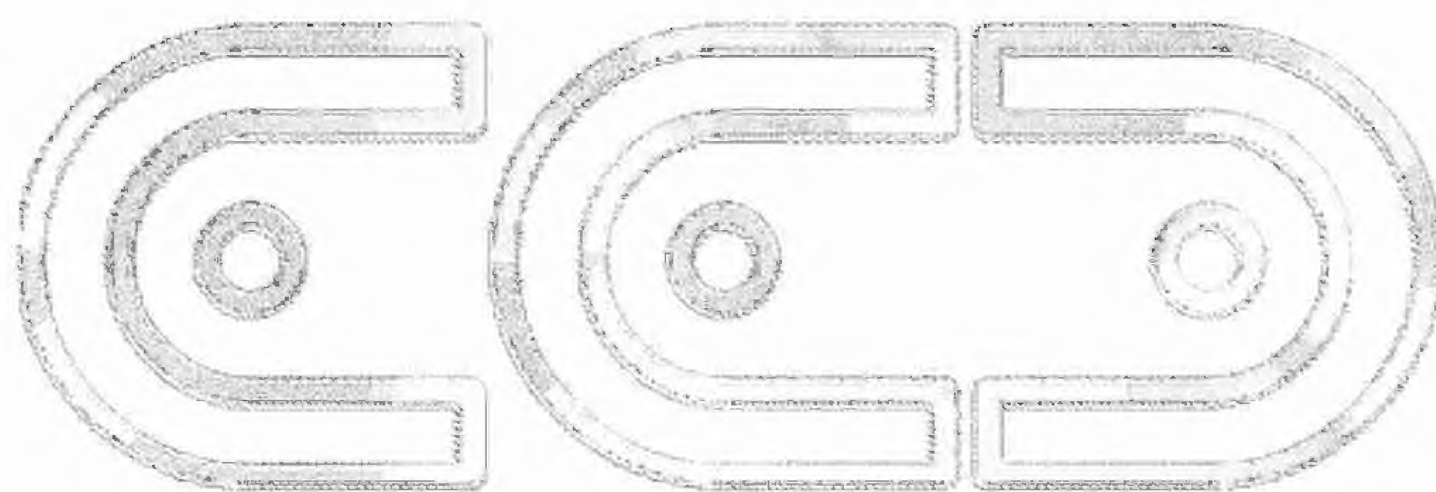
În seara de 5 octombrie, la ora 21, omul care semăna cu Hödl pătrunse pe strada Constantinache Caracaș venind dinspre strada dr. Felix. El ducea în mîna dreaptă un pachet frumos ambalat pe care-l purta ca pe un geamantan, cu ajutorul unui mîner împletit din sfoară. Omul trecuse de mijlocul străzii cînd, dintr-un Ford Taunus camuflat printre mașinile cu cruce roșie, coborî precaut domnul Stielter. Burnița mărunt, prima burniță din toamna aceea, iar pe stradă în afara individului cu pachetul nu se zărea țipenie de om. Stielter scoase de pe bancheta din spate a Taunus-ului un pachet asemănător cu cel purtat de individul de pe stradă, dar pachetul lui

era atît de prost ambalat încît trebui să-l poarte în brațe. Stielter dădu să pornească în grabă după omul ce ajunsese în capul străzii, dar nu avu timp s-o facă. Din mașinile sanitare alăturate coborîră oameni înarmați care îl deposedară cu repeziciune de pachet și-i răsuciră mîinile la spate, prinzîndu-le în cătușe. Împins într-o „Volgă" care tocmai intrase pe stradă, Fischer-Stielter nu avu nici măcar timpul să vadă ce s-a întîmplat cu omul pentru care venise acolo. Cariera lui de spion se terminase.

CUPRINSUL

Scanare și prelucrare digitală

de

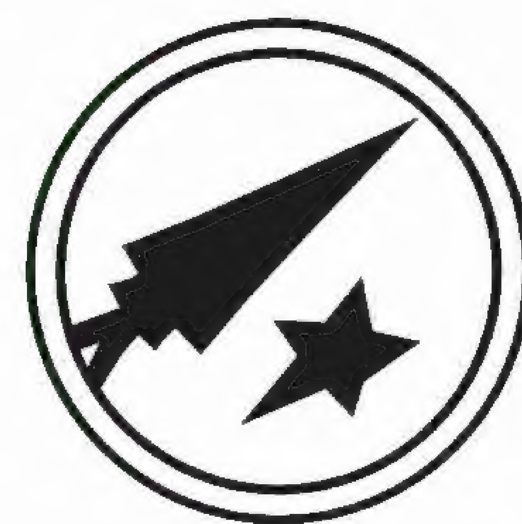

Anonim

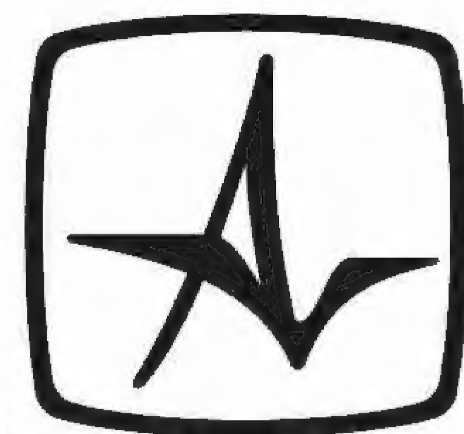

și

CAT Graur

Antwerpen

2023